

**ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Α' ΚΛΙΣΕΩΣ ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ
ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΘΗΛΥΚΑ**

Ο ΚΑΛΟΣ ΚΑΓΑΘΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

«Ο ὄγως βπουδαῖος», Ἀριστοτέλης

ΜΕΓΑ ΤΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ ΚΡΑΤΟΣ

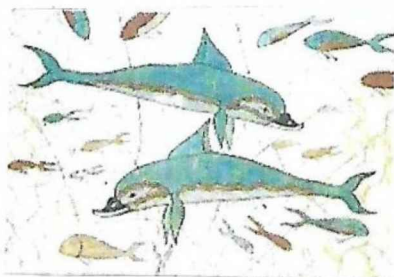
(Θουκυδίδης, Ἱστορία 1. 143, 5)

Ἡ περίφημη Ζωοφόρος τῆς Νηιομπτῆς, τοιχογραφία τῆς Θήρας. 1600 π.Χ. Μεγάλα ἰστιοφόρα ἀποπλέουν, ἐνῶ οἱ κάτοικοι τοὺς ἀποχαιρετοῦν.

ΕΜΦΥΤΟΣ ΠΑΣΙΝ ΑΝΘΡΩΠΟΙΣ Ο ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΠΟΘΟΣ

(Διονύσιος ὁ Ἀλικαρναβδεύς, 1^{ος} αἰ. π.Χ.)

Α' Κλίση

(συνέχεια, Άρσενικά)

Η Α' κλίση έχει ονόματα σε -ας, γενική -ου, π.χ. ὁ ταμίας, τοῦ ταμίου,
καί σε -ης, γενική -ου, π.χ. ὁ ποιητής, τοῦ ποιητοῦ

Οἱ καταλήξεις τῶν ἀρσενικῶν σε -ας εἶναι:

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ. -ας	π.χ. καθήμενος δέ τις <u>νεανί-ας</u> ὀνόματι...
Γεν. -ου	π.χ. μνήμη τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου <u>Ἀνδρέ-ου</u>
Δοτ. -α	π.χ. εὐθύς ἠκολούθησε σὺν τῷ <u>Ἀνδρέ-α</u>
Αἰτ. -αν	π.χ. <u>Τόν νεανί-αν</u> τοῦτον ἀπάγαγε πρὸς τόν χιλιάρχον.
Κλητ. -α	π.χ. Τόν Δεσπότην τῶν ὄλων, <u>Ἀνδρέ-α</u> , ἰκέτευε.

Καταλήξεις ἀρσενικῶν σε -ης

Ὄνομ. -ης	π.χ. Οὐκ ἔστι <u>μαθητ-ής</u> ὑπὲρ τόν διδάσκαλον
Γεν. -ου	π.χ. Ὁ Ἰησοῦς ἤρξατο λέγειν περὶ <u>Ἰωάνν-ου</u>
Δοτ. -η	π.χ. Ἀρκετόν τῶ <u>μαθητ-ῆ</u> , ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος...
Αἰτ. -ην	π.χ. Ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν τήν <u>μητέρα</u> αὐτοῦ καί τόν <u>μαθητ-ήν</u> ...
Κλητ. -α/-η	π.χ. <u>Βαπτιστ-ά</u> τοῦ Χριστοῦ, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν ἢ Πάτερ <u>Ἰωάνν-η</u> , ὅσιε...

Πληθυντικός (Ὁ Πληθυντικός σε ὅλα τὰ πρωτόκλιτα εἶναι ἴδιος)

Ὄν. -αι	π.χ. Ἦλθον οἱ <u>μαθητ-αί</u> αὐτοῦ καί ἐθαύμασαν
Γεν. -ων	π.χ. Ἀπέστειλε δύο τῶν <u>μαθητ-ῶν</u> αὐτοῦ
Δοτ. -αις	π.χ. Μετά τοῦτο λέγει <u>τοῖς μαθητ-αῖς</u>
Αἰτ. -ας	π.χ. Προσκαλεσάμενος ὁ Ἰησοῦς τοὺς <u>μαθητ-άς</u>
Κλητ. -αι	π.χ. <u>Ὡ μαθητ-αί</u> , ὁποῖον διδάσκαλον ἔχετε!

Παραθέτουμε παραδείγματα κλίσεως ἀρσενικῶν πρωτοκλίτων

Ἐνικός ἀριθμός

Ὄνομ. ὁ νεανίας	ὁ κριτής
Γεν. τοῦ νεανίου	τοῦ κριτοῦ
Δοτ. τῷ νεανία	τῷ κριτῆ
Αἰτ. τόν νεανίαν	τόν κριτήν
Κλητ. ὦ νεανία	ὦ κριτά

Πληθυντικός ἀριθμός

οἱ νεανία	οἱ κριταί
τῶν νεανιῶν	τῶν κριτῶν
τοῖς νεανία	τοῖς κριταῖς
τούς νεανίας	τούς κριτάς
ὦ νεανία	ὦ κριταί

Κύριο ὄνομα

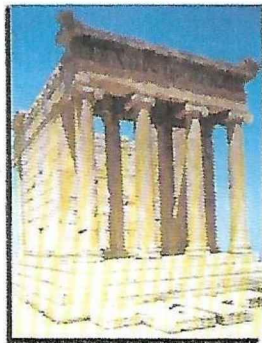
ὁ Ἀνδρέας
τοῦ Ἀνδρέου
τῷ Ἀνδρέα
τόν Ἀνδρέαν
ὦ Ἀνδρέα

(Δέν ἔχει πληθυντικό)

Παρατηρήσεις. Ἀπό τὰ ἀρσενικά σε -ης σχηματίζουν τήν κλητική σε ā (α βραχύ): 1. τά ἐθνικά: ὦ Πέρσα, ὦ Σκύθα, 2. τά εἰς -της: ὦ πολῖτα, ὦ δικαστά, ὦ τεχνίτα, 3. τά εἰς -άρχης, -μέτρης, -πώλης, -τρέβης, -ώνης κ.ἄ. (δηλ. τὰ σύνθετα μέ β' συνθετικό ρῆμα): ὦ γεωμέτρα, ὦ σχολάρχα, ὦ παντοπωλα, ὦ τελῶνα κ.ἄ.

Σημ. Τό ὄνομα Δεσπότης βηματίζει τήν κλητ. τοῦ ἐνεκοῦ προπαροξύτου: ὦ Δεέποτα.

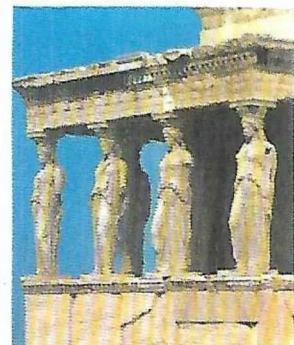

Ναός τῆς Ἀθηνᾶς Νίκης, Ἰωνικὸς τετραστάλιος, Ἀκρόπολις 5ος αἰ. π.Χ.

ΑΣΚΗΣΗ

Ἡ τῶν Ἑλλήνων χώρα τιμὴν μεγάλην ἀλλὰ καὶ πενίαν οὐ μικρὰν ἔχει. Ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων μνήμῃ σώζεται ἡ ἀρχαία τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν εὐγένεια καὶ αἱ τῶν ποιητῶν καὶ σοφιστῶν διδασκαλία. Αἱ τῶν ποιητῶν φωναὶ πολλὰς ψυχὰς ἐνουθέτησαν. Ὑπὸ τὴν σφαῖραν τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἔστιν ἄλλου ἔθνους ἢ μοῖρα εὐτυχέστερα τῆς τοῦ ἡμετέρου, ὅτι ἐν τοῖς εὐπατρίδασι αὐτοῦ εἰσὶν Ἀριστείδης καὶ Μιλτιάδης ὡσαύτως δὲ τῶν Σπαρτιατῶν Λεωνίδα, ἐν δὲ τοῖς ποιηταῖς Ὅμηρος καὶ Εὐριπίδης. Ἡ δόξα τῆς Ἀττικῆς μεγίστη ἐστίν, ὅτι Πέρσας ἐνίκησε κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, οἱ δὲ Σπαρτιαῖται κατὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην ἠρίστευσαν. Ἐτι δὲ ἡ τῶν Ἀθηναίων γλῶσσα τὰς Ἀθήνας σοφίας σχολὴν ἐποίησε.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ κώδικα Γανωτῆ «Τὰ κρυφὰ ἔργα»).

Ἀρβευικά οὐδριαβτικά Α' κλίσεως ἐπὶ ἀνωτέρω κείμενο:

- ποιητῶν : ὁ ποιήτης, τοῦ ποιήτου (ῶ ποιήτα) _____ προθηγορικό ἢ κοινόν
- ποιητῶν : ὁ ποιητής, τοῦ ποιητοῦ (ῶ ποιητά) _____ προθηγορικό ἢ κοινόν
- σοφιστῶν : ὁ σοφιστής, τοῦ σοφιστοῦ (ῶ σοφιστά) _____ προθηγορικό ἢ κοινόν
- τοῖς εὐπατρίδασι : ὁ εὐπατρίδης, τοῦ εὐπατρίδου (ῶ εὐπατρίδη) _____ προθηγορικό ἢ κοινόν
- Ἀριστείδης : τοῦ Ἀριστείδου (ῶ Ἀριστείδη) _____ κύριο
- Μιλτιάδης : τοῦ Μιλτιάδου (ῶ Μιλτιάδη) _____ κύριο
- τῶν Σπαρτιατῶν : ὁ Σπαρτιάτης, τοῦ Σπαρτιάτου (ῶ Σπαρτιαῖτα) _____ ἔθνικό
- Λεωνίδα : τοῦ Λεωνίδου (ῶ Λεωνίδα) _____ κύριο
- Εὐριπίδης : τοῦ Εὐριπίδου (ῶ Εὐριπίδη) _____ κύριο
- Πέρσας : ὁ Πέρσης, τοῦ Πέρσου (ῶ Πέρσα) _____ ἔθνικό

«... ἡ τῶν Ἀθηναίων γλῶσσα τὰς Ἀθήνας σοφίας σχολὴν ἐποίησε»: Ἡ γραφὴ αὐτὴ τοῦ φιλολόγου κώδικα Γανωτῆ παραπέμπει ἐπὶ τὸν διάσημο βίχρον τοῦ Θεοκυδίδου ἀπὸ τὸν Περικλέους Ἐπιτάφιον (Β 41): «Συνεργῶν τε γέλω τὴν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παιδευθῆναι εἶναι...» (= Συνεργίζοντες γέλω ὅτι ἡ πόλις μας βέ ὄγες τίς ἐκδηλώσεις της εἶναι βιολογία τῆς Ἑλλάδος).

Στόχος τῆς ἀγωγῆς ἐπὶ τὴν Ἀρχαία Ἀθήνα ἦταν ἡ διαμόρφωσις τοῦ «καλοῦ κάχα-
δοῦ» ποιότη. Τὸ ἀρχαῖον ὄνομα ποιότης ἐτυμολογεῖται ἀπὸ τὸ ρ. ποιήω (<ποίησις), ποὺ
σημαίνει «οἰκίζω, βυνοικίζω πόλιν». καὶ βέβαια σχετίζεται μὲ τὸ ὁμόρριζο ρ. πέζω,
ποὺ σημαίνει βυνοπαρῶ (ἐνν. εἰρηγικῶς, διότι ἀγῆως δὲν νοεῖται βυνοπαρῶν). Ἡ εἰρη-
γικὴ βυνοπαρῶ ἐπιτυγχάνεται διὰ μέσου τῆς παιδείας («παῖδευσις τῶν παρ' ἡμῖν ἀ-
γαθῶν ἐστὶ τὸ πρῶτον»).

Ὁ καλὸς κάχαδὸς ποιότης βυγκέντρωνε ὅλα τὰ μέρη τῆς Ἀρετῆς ποὺ κατὰ τὸν
Πλάτωνα ἦταν ἡ σοφία, ἡ ἀνδρεία, ἡ βωφραβύνη, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ εὐβέβεια, ἀγ-
γὰ καὶ ποιητὲς ἀγῆες μερικότερες ψυχικὲς καὶ βωματικὲς ἀρετὲς. Ὅσες αὐτὲς οἱ ἀ-
ρετὲς κάνουν τὸν ἀνδρῶπο «ὅπως βπουδαῖον», δηλαδὴ τέλειον, ὅπως παρατηρεῖ ὁ Ἀρι-
στοτέλης (Μεγίστη Ἠθικά, 1207 b). Ἡ «καλοκαχαδία» ἦταν ἕνας βυνοδαβμὸς τοῦ βω-
ματικοῦ κάλλους (ὕψους, δύναμης καὶ ὁμορφιάς) καὶ ψυχικοῦ κάλλους (τῆς ἠθικῆς τε-
λειότητος). Ἐλεγε μάλιστα ὁ Ἀριστοτέλης πὺς «αὐτοὶ ποὺ πρόκειται νὰ γίνουσι ἀνδρες
ἀγαθοὶ πρέπει νὰ ἀβκοῦν τὸ βῶμα μὲ τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ψυχὴν μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν»
(Στοβαῖος, Ἄνδογ. Β xxx 68: τοὺς μέγιστους ἀγαθοὺς ἀνδρας γενέβεδαι τὸ μὲν βῶμα
γυμνασίοις ἀβκεῖν, τὴν δὲ ψυχὴν παιδεύει).

Παραδοβιακὰ ἐπὶ τὴν ἀρχαία Ἀθήνα, γιὰ τὴν μόρφωσιν τῶν ψυχῶν φρόντιζε ἡ μουσι-
κὴ καὶ ἡ ψυροβογία, ἐνῶ γιὰ τὴν ἀβκνήσιν τῶν βωμάτων, τὴν ὕψεια καὶ τὴν ὁμορφία τους
φρόντιζαν οἱ «παιδοτριβες», δηλαδὴ οἱ γυμναστὲς. (Ἰσοκράτης, Περὶ Ἀντιδ. 181).

Τὸ ὡραῖο καὶ δυνατὸ βῶμα ἦταν βπουδαῖο ἀγαθὸ γιὰ τὸν ἀνδρῶπο, ἀγῆα
αὐτὸ δὲν ἔκανε τὴν ψυχὴν ἐγάρετη, ἀντίθετα ὁ πρῶτος τῆς ψυχῆς καὶ οἱ ἠθικὲς ἀφίεις
ἀποτεροῦσαν προῦπόδεσιν γιὰ νὰ γίνει τὸ βῶμα «κάλλιστον», ποζὺ ὁμορογο καὶ κα-
λοφτιαχμένο. Τὸ εἶχε παρατηρήσει αὐτὸ ὁ Πλάτων ἐπὶ τὴν Πρωτεία του, ὅπου γέγει:
«δὲν νομίζω ἔχω πὺς ὅποιος ἔχει χρήσιμο καὶ ὡραῖο βῶμα, αὐτὸ μὲ τὴν ἀρετὴν του
δημοιοροχεῖ ἀγαθὴν τὴν ψυχὴν, ἀγῆα ἀντίθετα, ἡ ψυχὴ μὲ τὴν ἀρετὴν τῆς διαμορφῶνται
ἕνα ὅβο τὸ δυνατὸν καλύτερο καὶ ὁμοροφότερο βῶμα» (Γ 403 D).

Μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα μιγὰ γιὰ τὴν καλοκαχαδία καὶ ἡ ποιήτρια Σαπφὼ βὲ
ἕνα βωζόμεγο ἀπόβπαβμά της. «Ἡ ὁμορογία τοῦ βῶματος», γέει, «ὑπάρχει ὅβο εὐ-
χαριβτεῖ τὸ μάτι, ἡ ἀγαθότητα ὅμως τῆς ψυχῆς ὁμοροφαίνει μόνιμα τὸ βῶμα» (L - P
50: Ὁ μὲν γὰρ καλὸς ὅββον ἴδην πέζεται μόνον // ὁ δὲ κάχαδος αὐτίκα καὶ καλὸς ἔβ-
βεται). Τοῦτο σημαίνει πὺς ἡ γεμάτη ἀπὸ κακίης ψυχὴ ἐπιγέρει καὶ τὴν καταβτρο-
φὴν καὶ τοῦ βῶματος. Τὶ αὐτὸ καὶ ἡ γέει «καλὸς» ἀποκτὰ ποιητὲς φορὲς καὶ ἠθικὴ

βημαβία, πέρα από το φατέρωμα της εξωτερικής ομορφιάς, και τότε έχει αντίθετη την ζέση «αίβχρος» με ηθική και αυτή βημαβία. Φαίνεται αυτό από τον Πλάτωνα που ζέει «όταν κάτι γίνεται με καλόν και ὀρθόν τρόπο γίνεται «καλόν», όταν όμως γίνεται με μη ὀρθόν τρόπο, τότε γίνεται «αίβχρος» (Συμπ. 181α: καλῶς μὲν γὰρ πραττόμενον καὶ ὀρθῶς καλόν γίνεται, μὴ ὀρθῶς δὲ αἰβχρόν). Οἱ ὅροι «καλός» καὶ «αἰβχρός» χαρακτηρίζουν ἐδῶ τὶς πράξεις τῶν ἀνθρώπων.

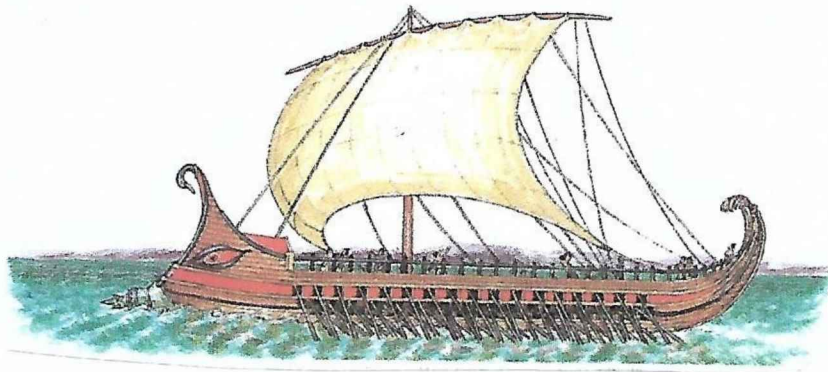
Χαρακτηριστική για την βημαβία και ἔγνοια τῆς «καλοκαγαθίας» εἶναι ἡ προβουλή του Σωκράτη ἐπὶ τέλος τοῦ Πλατωνικοῦ ἔργου «Φαίδρος»: «Ἀγαπημέγε μου Πάνα, καὶ ὅσοι ἄλλοι θεοὶ κατοικεῖτε ἐδῶ, δῶτε γὰ ἀποκτήσω τὴν ἐσωτερικὴν ομορφιά ἐπὶ τὴν ψυχὴ μου κι ὅσα ἐξωτερικὰ ἔχω ἀγαθὰ, ὅς εἶναι ἁρμονικὰ μὲ τὰ ἐβώτερα μου. Κι εἶδε γὰ πιβτεύω πηούβιο τὸ βούφο, καὶ τὸ πηήδος τοῦ χρυβοῦ γὰ μου εἶναι τόβο, ὥστε γὰ μὴν τὸ κουβαζᾶ οὔτε γὰ μπουεῖ γὰ τὸ βέρνει ἄλλος, παρὰ μόνον ὁ βωγός». (279c).

καὶ ἐπὶ Ἀπομνημονεύματα τοῦ Ξενοφῶντος ὁ ὅρος «καλός καγαθός» χρησιμοποιοῖται μὲ ἀναφορὰ ἐπὶ τὶς ψυχικὲς ἀρετὲς. Λέγεται ἐκεῖ «Οἶδα δὲ καὶ Σωκράτη δεικνύντα τοῖς βυητούβιν ἑαυτὸν καλόν καγαθόν ὄντα καὶ διαλεχόμενον καλῶς περὶ ἀρετῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπινων»· δηλαδὴ «ζέρω πὼς καὶ ὁ Σωκράτης ἔδειχνε ἐπὶ τοὺς ἀκροατὲς του πὼς εἶναι «καλός» καὶ ἀγαθός» καὶ πὼς βυητούβε γιὰ τὴν ἀρετὴ καὶ τὰ ἄλλα ἀνθρώπινα ζητήματα» (A II 17). Πράγματι, ὁ Σωκράτης θεωρεῖ γενικὰ τὰ πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ ἀγαθὰ ἀνώτερα ἀπὸ τὰ ὕλικά καὶ βωματικά καὶ ζέει ἐπὶ τὴν Ἀποροχία του, ἐξέχοντας τοὺς Ἀθηναίους που φροντίζουν γιὰ τὸ βῶμα τους, ἀλλὰ παραμελοῦν τὴν ψυχὴ τους πὼς «δὲν γίνεται ἡ ἀρετὴ ἀπὸ τὰ χρήματα, ἀλλὰ τὰ χρήματα γίνονται ἀπὸ τὴν ἀρετὴ καὶ ὅσα τὰ ἄλλα ἀνθρώπινα ἀγαθὰ καὶ ἐπὶ τὴν ἰδιωτικὴ καὶ ἐπὶ τὴν δημόβια ζωὴ» (39 B 1: οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἰδία καὶ δημόβια).

Κοντὰ ἐπὶ τὸν Σωκράτη μαθητεύουν οἱ γέοι «μὲ βκοπό, ἀγοῦ γίνου «καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ» ποζίτες, γὰ μπουοῦν γὰ εἶναι χρήβιοι καὶ ὠφέλιμοι καὶ ἐπὶ τοὺς δικούς τους καὶ ἐπὶ τοὺς γίγους τους καὶ ἐπὶ τὴν πόρη καὶ ἐπὶ τοὺς ποζίτες» (Ξενοφ. Ἀπομνημονεύματα A II 48: ἵνα καλοὶ τε καγαθοὶ γενόμενοι καὶ οἰκείοις καὶ γίγους καὶ πόρη καὶ ποζίταις δούλωτο καλῶς χρεῖβαι).

* Για να υπάρχει «καλοκαρδιά» απαιτείται να υπάρχουν βεβαβμός στους μεγαλύτερους, ἀβκλήη του βώματος για να είναι χερό, ὕπακοή στους ἄρχοντες, ὁμόνοια ἀνάμεβα στους ποιῖτες για την ἐξυπηρέτησή των κοινῶν βυμφερόντων, ἀποφυγή του θόδου, τῶν ἀντιδικιωῶ, τῆς ἔχθρας, του μίβους, ἐνδιαφέρον για τὰ κοινὰ καὶ ὄχι τὰ ἀτομικὰ βυμφέροντα. Καὶ αὐτὰ τὰ μαθαίνουμε ἀπὸ τὰ Ἀπομνημονεύματα του Ξενοφῶντα (ΓΥ 15, 16, 17). Ἡ "καλοκαρδιά" χρειάζεται για την ἐξυπηρέτησή τῆς πόλης, του κράτους ... Χρειάζεται καὶ βήμερα περιβόότερο ἀπὸ καὶε ἀγῖη γορά ...

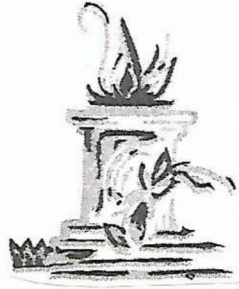

* Το κλαββικό ἐγῖηνικό ἐπίθετο καῖος βημαίνει εὔμορφος (τῷ + μορφή) = ὁμορφος. Ἡ κοινή ἐγῖηνική γέση για τὸ εὔμορφος ἦταν ὠραῖος, ἔνα ἐπίθετο τὸ ὁποῖο ἐτυμολογικὰ προέρχεται ἀπὸ τὴν γέση ὠρα. Ἰτὰ κοινὰ ἐγῖηνικά, ἡ εὔμορφία ἦταν βυνεπῶς βυβχετιβμένη με τὸ να εἶναι κανεῖς βτὴν ὠρα του, δηλαδὴ βτὸν κατὰγῖηγο καυρό. Ἐνα ὠριμο γροῦτο (ὅταν δηλαδὴ εἶναι βτὴν ὠρα του) θεωρεῖτο εὔμορφο, ἐγῶ μία γεαρή γυναῖκα ἡ ὁποῖα προβπαθεῖ να δείχγει μεγαλύτερη ἢ μία μεγαλύτερη γυναῖκα πὸυ προβπαθεῖ να δείχγει γεότερη δὲν δὰ θεωρεῖτο εὔμορφη. Ἡ γέση ὠραῖος βτὴν Ἀττικὴ ἐγῖηνικὴ γῖωββα εἶχε ποῖγῖες βημαβίες, βυμπεριγῖαμβανομένου του γέου καὶ του ὠριμου. Ἄωρος ἦταν ὁ παρὰ τὴν ὠραν, ὁ ἀκαυρος, ἐγῶ ἐπὶ καρπού ὁ μὴ ὠριμος, κοινῶς ἀδουρος. ἐπὶ ἀνδρώπων ὁ μὴ ἐν ἀκμῇ τῆς γεότῖητος, ἀντίθετον του ὠραῖος.

* Ἀγῖζει γὰ ἀντιπαραθέβουμε βτὴν εὔμορφία, δηλαδὴ βτὴν ὠραῖα μορφή του βώματος, τὴν εὔγυχία (τῷ + γυχή) πὸυ βημαίνει γεννοαότῖητα, γυχικό βδένο. Ἐτῖ δὰ κατανοῖουμε τὴν βπουδαῖα γράβη του Θουκυδῖδη « τὸ εὔδαιμον τὸ ἐγεῶδερον, τὸ δ' ἐγεῶδερον τὸ εὔγυχον », πὸυ προβδιορῖζει ὡς προῦπόθεβη τῆς εὔδαιμονῖας τὴν

τὴν ἐλευθερία, ἡ ὁποία θεμελιώνεται ἐπὶ τὴν «εὐψυχία» καὶ ἔχει ἐπὶ τὴν πρόβλεψη καὶ γδαρτὴ κατὰ τὸν βῶμα καὶ τῆς μορφῆς, οὔτε ἐπὶ τὰ χρήματα ἢ ἐπὶ τὰ ἄλλα ὑποδεέστερα ἀγαθὰ ἢ τὴν φαῦλα, ποὺ προβάλλονται κατὰ κόρον ἐπὶ τὴν ἐπιχειρήματα καὶ κουράζονται («κόρος») καὶ παραπλανοῦν τὸν «δῆμο», καθιστώντας τὸ πηῆδος «ζαζιζμένο κοπάδι».

ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΓΕΝΝΑΙΟΙ !

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰ πάντα τῷ βῶ κράτει συνέχων
καὶ τῇ θεῖα βουλή κυβερνῶν,
ὁ ἐκάτω ἔδνει τὰς ἰδίας ὀροθεσίας δέμενος,
τὸ δὲ ἡμέτερον εὐβεβές ἔδνος ἐξαιρέτως εὐεργετήσας,
τὴν ἐπίγνωσιν τῆς βῆς ἀληθείας αὐτῷ χαριζάμενος
καὶ πρὸς τὸ φῶς τῆς εὐβεβείας καθοδηγήσας...
ἡμᾶς πάντα ἀξίους τῆς ἐλευθερίας ἀνάδειξον,
ἐν εἰρήνῃ καὶ ὁμοιοῖα διατήρησον
καὶ εἰς πᾶν ἔρχον ἀγαθὸν καθοδηγήσον.
Ὡ γὰρ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης
καὶ βωτῆρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν...

(ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ)

Α' Κλίση

(συνέχεια)

Θηλυκά ουσιαστικά Α' κλίσεως

Ἡ Α' κλίση περιλαμβάνει ουσιαστικά πού λήγουν σέ:

- α γεν. -ας π.χ. ὥρα, χώρα, οἰκία, γενεά, ἀλήθεια, βοήθεια, ἀμέλεια, μάχαιρα
- α γεν. -ης π.χ. γλῶσσα, μουσα, δόξα, μᾶζα, ρίζα, θάλασσα, τράπεζα, θύελλα κ.ἄ.
- η γεν. -ης π.χ. νίκη, πύλη, νύμφη, δίκη, πηγή, εὐχή, ψυχή, φωνή κ.ἄ.

Παραδείγματα:

Αὕτη ἡ ἡμέρ-α ἦν ἐποίησεν ὁ Κύριος – Ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπό τῆς ὥρ-ας ἐκείνης –
 Τῇ τρίτῃ ἡμέρ-α ἐγερθήσεται – Τὴν ἡμέρ-αν πᾶσαν τελείαν... – ὦ γενε-ά ἄπιστος –

Ἡ γλῶσσ-ά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου – Ρῦσαι τὴν ψυχὴν μου... καὶ ἀπό γλῶσσ-ης δολίας – Δόξ-η καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτούς – Παῦσον τὴν γλῶσσ-άν σου ἀπό κακοῦ...

Σύμφωνα μέ τά ἀνωτέρω παραδείγματα οἱ καταλήξεις στόν ἐνικό τῶν πρωτοκλίτων θηλυκῶν σέ -α -ας καί σέ -α -ης εἶναι:

Ὄνομ.	-α	π.χ.	ἡ ἡμέρ-α	ἡ γλῶσσ-α	-αι	Στόν πληθυντικό ὄλων τῶν πρωτοκλίτων οἱ καταλήξεις εἶναι ἴδιες.
Γεν.	-ας ἢ -ης	π.χ.	τῆς ὥρ-ας	τῆς γλώσσης	-ῶν	
Δοτ.	-α ἢ -η	π.χ.	τῇ ἡμέρ-α	τῇ δόξ-η	-αις	
Αἰτ.	-αν	π.χ.	τὴν ἡμέρ-αν	τὴν γλῶσσ-αν	-ας	
Κλητ.	-α	π.χ.	ὦ γενε-ά	ὦ γλῶσσ-α	-αι	

Παραδείγματα κλίσεως θηλυκῶν πρωτοκλίτων σέ -α -ας καί σέ -α -ης

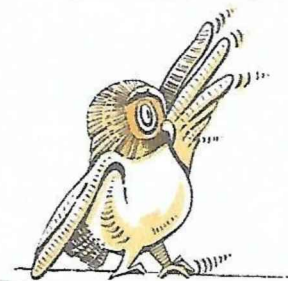
Ἐνικός Ἀριθμός

Ὄν.	ἡ	ὥρ-α	ἡ	οἰκί-α	ἡ	ἀλήθει-α	ἡ	γλῶσσ-α	ἡ	τράπεζ-α
Γεν.	τῆς	ὥρ-ας	τῆς	οἰκί-ας	τῆς	ἀληθεί-ας	τῆς	γλώσσ-ης	τῆς	τραπέζ-ης
Δοτ.	τῇ	ὥρ-α	τῇ	οἰκί-α	τῇ	ἀληθεί-α	τῇ	γλώσσ-η	τῇ	τραπέζ-η
Αἰτ.	τὴν	ὥρ-αν	τὴν	οἰκί-αν	τὴν	ἀλήθει-αν	τὴν	γλῶσσ-αν	τὴν	τράπεζ-αν
Κλητ.	ὦ	ὥρ-α	ὦ	οἰκί-α	ὦ	ἀλήθει-α	ὦ	γλῶσσ-α	ὦ	τράπεζ-α

Πληθυντικός Ἀριθμός

Ὄν.	αἱ	ὥρ-αι	αἱ	οἰκί-αι	αἱ	ἀλήθει-αι	αἱ	γλῶσσ-αι	αἱ	τράπεζ-αι
Γεν.	τῶν	ὥρ-ῶν	τῶν	οἰκί-ῶν	τῶν	ἀληθει-ῶν	τῶν	γλώσσ-ῶν	τῶν	τραπέζ-ῶν
Δοτ.	ταῖς	ὥρ-αῖς	ταῖς	οἰκί-αῖς	ταῖς	ἀληθεί-αῖς	ταῖς	γλώσσ-αῖς	ταῖς	τραπέζ-αῖς
Αἰτ.	τάς	ὥρ-ας	τάς	οἰκί-ας	τάς	ἀληθεί-ας	τάς	γλώσσ-ας	τάς	τραπέζ-ας
Κλητ.	ὦ	ὥρ-αι	ὦ	οἰκί-αι	ὦ	ἀλήθει-αι	ὦ	γλῶσσ-αι	ὦ	τράπεζ-αι

Στό ἐπόμενο μάθημα θά συνεχίσουμε μέ τά θηλυκά πού λήγουν σέ -η γεν. -ης καί μέ τίς παρατηρήσεις ἐπί τῶν πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν.

Α' Κλίση

(συνέχεια)

Οί καταλήξεις τῶν θηλυκῶν οὐσιαστικῶν σέ -η, γεν. -ης.

Όνομ.	-η	π.χ.	Μεγαλύνει ἡ ψυχ-ή μου τόν Κύριον...
Γεν.	-ης	π.χ.	Τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχ-ῆς αὐτοῦ;
Δοτ.	-η	π.χ.	Ἐρῶ τῇ ψυχ-ῇ μου...
Αἰτ.	-ην	π.χ.	Ἴασαι τήν ψυχ-ήν μου...
Κλητ.	-η	π.χ.	Ψυχ-ή μου, ψυχ-ή μου, ἀνάστα, τί καθεύδεις;

- Στόν πληθυντικό ἀριθμό ὅλα τά πρωτόκλιτα ἔχουν τίς ἴδιες καταλήξεις.
- Παραθέτουμε παραδείγματα κλίσεως θηλυκῶν πρωτοκλίτων σέ -η, -ης.

Ἐνικός Ἀριθμός

Πληθυντικός Ἀριθμός

Όνομ.	ἡ	πηγ-ή	ἡ	νίκ-η	αἶ	πηγ-αἶ	αἶ	νῖκ-αι*
Γεν.	τῆς	πηγ-ῆς	τῆς	νίκ-ης	τῶν	πηγ-ῶν	τῶν	νικ-ῶν
Δοτ.	τῇ	πηγ-ῇ	τῇ	νίκ-η	ταῖς	πηγ-αῖς	ταῖς	νίκ-αις
Αἰτ.	τήν	πηγ-ήν	τήν	νίκ-ην	τάς	πηγ-άς	τάς	νίκ-ας
Κλητ.	ῶ	πηγ-ή	ῶ	νίκ-η	ῶ	πηγ-αἶ	ῶ	νῖκ-αι

*Τό ι εἶναι μακρό (ι), γι' αὐτό παίρνει περισπωμένη (μακρό πρό βραχέως περισπᾶται. Βλ. κανόνες τονισμού).

Παρατηρήσεις γιά τά πρωτόκλιτα θηλυκά

Τά θηλυκά οὐσιαστικά σέ -α ἔχουν τό α ἄλλοτε μακρό καί ἄλλοτε βραχύ καί λέγεται ἀντίστοιχα καθαρό καί μὴ καθαρό.

• Καθαρό λέγεται ἂν πρὶν ἀπὸ αὐτό ὑπάρχει φωνῆεν ἢ ρ, π.χ. ἡ γενεά, ἡ οἰκία, ἡ πολιτεία, ἡ χώρα κ.ἄ.

• Τό καθαρό α εἶναι κανονικά μακρό καί διατηρεῖται σέ ὅλες τίς πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ, π.χ. ἡ γενε-ά, τῆς γενε-ᾶς, τῇ γενε-ᾶ, τήν γενε-άν, ῶ γενε-ά κ.ἄ.

– Ἐξαίρεση: Τό καθαρό α εἶναι βραχύ στίς ἐξῆς περιπτώσεις:

α) στά προπαροξύτονα, π.χ. ἀλήθειᾶ, ἀσέβειᾶ, ἐγκράτειᾶ, ἀμέλειᾶ, πρόνοιᾶ κ.ἄ.

β) στά δυσύλλαβα ὀνόματα: γαῖᾶ, γραῖᾶ, μαῖᾶ, μυῖᾶ

γ) στά ἐξῆς δυσύλλαβα πού λήγουν σέ -ρα: μοῖρα, πείρα, πρῶρα, σφαῖρα, σφῦρα, γι' αὐτό καί παίρνουν περισπωμένη (βλ. κανόνες τονισμού).

• Μὴ καθαρό λέγεται τό α ἂν πρὶν ἀπὸ αὐτό ὑπάρχει ἄλλο σύμφωνο πλήν τοῦ ρ, π.χ. δίψα, μᾶζα, ἦττα κ.ἄ.

• Τό μὴ καθαρό α εἶναι κανονικά βραχύ καί στήν γενική καί δοτική ἐνικοῦ τρέπεται σέ η,

π.χ. τῆς θαλάσσης, τῇ θαλάσση, τῆς δόξης, τῇ δόξη, τῆς ρίζης, τῇ ρίζη

• Ἡ αἰτιατική καί κλητική ἐνικοῦ τῶν θηλυκῶν τονίζεται ὅπου καί ἡ ὀνομαστική καί παίρνουν τόν ἴδιο τόνο, δηλαδή τό α εἶναι μακρό ἢ βραχύ ὅπως εἶναι στήν ὀνομαστική, π.χ. ἡ χώρα (ὀνομ.), τήν χώραν (αἰτ.), ῶ χώρα (κλητ.), ἡ γλῶσσᾶ (ὀνομ.), τήν γλῶσσαν (αἰτ.), ῶ γλῶσσᾶ (κλητ.), ἡ μουσᾶ (ὀνομ.), τήν μουσᾶν (αἰτ.), ῶ μουσᾶ (κλητ.).

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

«Η Ξελευθερία είναι μία βιοχημική (και πνευματική) αναγκαιότητα, είναι η πάλη για την ζωή, είναι η ζωή η ίδια, ο παγκός της, τὸ αἷμα της.

«Νὰ ηθδευτοῦνε βόδια και κριάρια μποροῦν», γράφει ὁ Ὀμηρος.

«Ν' ἀποκτηθοῦνε τρίποδες και ἵπποι μὲ χαιτή ζανδιά, κι αὐτὸ γίνεται. Τ' ἀνθρώπου ἡ γυχή, οὔτε νὰ ηθδευθεῖ μπορεῖ, μήτε νὰ πιαστῆ, διατὶ θε νὰ ἔχει ἀπὸ τὸ ἔρκος τῶν δοντιῶν του», δὲ πεδάνει.

Τὴν Ξελευθερία οἱ γαϊκοὶ ζωγράφοι τὴν φαντάζονται γὰ ῥχεται πάνω ἀπὸ τὶς βουγοκορυφές. Τὴν βλέπουν γὰ κινεῖται πάντα, ὅπως κινεῖται ὁ ἦγιος. Ν' ἀγατέζει, γὰ μεδουρανεῖ, γὰ δῦει. Ὁ κάηθος μιγᾶει γὰ ἀκτίνες ξελευθερίας πὸ τὸν ἔδρεγαν — ὅπως οἱ ἀκτίνες τοῦ ἦγιου — και τὸν θεράπευαν. Ὁ ζωγράφος γέει «... γέρω ὅτι ἔβγαυες...» ἢ «... εἰς τὸν κάηπο ξελευθερία περπατᾶ» ἢ «... μοναχὴ τὸν δρόμο ἐπῆρες... μοναχὴ» και μεῖς οἱ βημερινοὶ δὲν μιγᾶμε γὰ ξελευθερία πὸ ἔμεινε και σταμάτησε κάπου... ἀλλὰ γὰ βαθμοὺς ξελευθερίας. και αὐτὸ βυβαίνει γατὶ βτὴν ἐρηνηκὴ γηῶββα Ξελευθερία εἶναι ἡ ἐρχομένη.

Ἀλλὰ τί ἀναγκάζει τὴν ξελευθερία γὰ ῥχεται, γὰ εἶναι ἡ ἐρχομένη, δ' εἶνα χρόνο μεζηροντικό πάντα;

Τὴν ἀναγκάζει ἡ ἴδια ἡ ζωή, ὁ τοκετός, τὸ αἷμα τοῦ τοκετοῦ.

Ἀπὸ τὸ ξεῦδομαι, τὸν μέζηροντα τοῦ ἔρχομαι, παράχεται ἡ ξελευθερία και ἀκόμη ἡ ξεῦδῶ ἢ ἔξευδία, ἡ θεὰ μαρή, πὸ βοήθησε βτὶς πὸ δῦσκολες γέννες τῶν αἰώνων, βτὴν γέννα τοῦ Ἀπόγγυα και τοῦ Ἡρακλῆ, ἀλλὰ και βτὶς γέννες τόβων θεῶν και δυντηῶν.

Κατὴ ηευτεριά ηεμε και μεῖς βήμερα βὲ μιὰ ἔγκυο, ἀπηχῶντας ἴβως τὴν ξεχαβμένη θεὰ μαρή.

Μὲ τὸ καρό, γοιπόν, γὰ ῥθει ἡ ξεῦδῶ βτὴν ῶρα της, ἔξεγαν τότε οἱ ἔξηνητες.

Ἐχε τόβο πογὸ δεδεῖ ἡ ξελευθερία βτὴν γηῶββα μας μὲ τὴν ἐγγυοια της κυοφορίας και μὲ τὸ αἷμα, τὸ αἷμα τῶν ἀγωνιβτῶν, μὲ τὸ αἷμα τοῦ τοκετοῦ, γατὶ ὁ γας μας τὴν κυοφορεῖ τὴν ξελευθερία του. Δὲν δὲ ῥθει, ἀν δὲν τὴν κυοφορήβει... ἔρχομαι θεμα ξεῦδ- μέζ. ξεῦδομαι. Ξελευθερία: ἐρχομένη. Ξεῦδῶ. Ξεῦδία.

Γενικές συμπληρωματικές παρατηρήσεις στά ουσιαστικά Α' κλίσεως

Ἄν κοιτάξουμε προσεκτικά τούς πίνακες πού παραθέσαμε παραδείγματα κλίσεως πρωτοκλίτων ουσιαστικῶν στά μαθήματα 16, 17, 18 θά παρατηρήσουμε ὅτι:

1. Τά ἀρσενικά σέ -ας καί -ης στήν γενική ἔχουν κατάληξη -ου.*

***Σημείωση:** Μερικά μέ κατάληξη -ας στήν γενική παίρνουν κατάληξη -α ἀντί -ου. Αὐτά εἶναι ὁ Εὐρώτας, τοῦ Εὐρώτα, ὁ βορρᾶς, τοῦ βορρᾶ καί ὅσα λήγουν σέ -θήρας, π.χ. ὁ χρυσοθήρας, τοῦ χρυσοθήρα, ὁ ὄρνιθοθήρας, τοῦ ὄρνιθοθήρα κ.ἄ. Ἐπίσης μερικά κύρια ὀνόματα, π.χ. Ὁ Σύλλας, τοῦ Σύλλα, ὁ Παλαμᾶς, τοῦ Παλαμᾶ, ὁ Μιαούλης, τοῦ Μιαούλη, ὁ Κανάρης, τοῦ Κανάρη κ.ἄ.

2. Ὅλα τά πρωτόκλιτα οὐσιαστικά στόν πληθυντικό ἔχουν τίς ἴδιες καταλήξεις!

Π.χ. οἱ νεανίαι, τῶν νεανιῶν, τοῖς νεανίαις, τούς νεανίας, ὧ νεανίαί
αἱ χῶραι, τῶν χωρῶν, ταῖς χώραις, τάς χώρας, ὧ χῶραι.

3. Τό α στήν κατάληξη -ας τῶν πρωτοκλίτων εἶναι πάντοτε μακρό σέ ὁποιαδήποτε πτώση.

Π.χ. ὁ κτηματίας, τούς τραυματίας, τῆς ὥρας, τάς χώρας, τάς γλώσσας.

4. Ἡ αἰτιατική καί κλητική ἐνικοῦ τῶν θηλυκῶν οὐσιαστ. τονίζονται ὅπου καί ἡ ὀνομαστική καί παίρνουν τόν ἴδιο τόνο. Π.χ. τήν χῶραν, ὧ χῶρα, τήν πηγῆν, ὧ πηγῆ, ἡ γλῶσσα, τήν γλῶσσαν, ὧ γλῶσσα, ἡ μούσα, τήν μούσαν, ὧ μούσα κ.ἄ.

5. Ἡ γενική πληθυντικοῦ τῶν πρωτοκλ. οὐσιαστ. τονίζεται πάντοτε στήν λήγουσα καί παίρνει περισπωμένη. Π.χ. τῶν κριτῶν, τῶν ἐργατῶν, τῶν οἰκιῶν, τῶν ἀσθενειῶν κ.ἄ.

6. Ἡ δίφθογγος αι ὅταν βρίσκεται στό τέλος κλιτῆς λέξεως (ἐκτός ἀπό τήν εὐκτική ρήματος, στήν ὁποία θά ἀναφερθοῦμε ἀργότερα) εἶναι βραγεία. Π.χ. οἱ ποιηταί, αἱ τιμαί, αἱ ὄραι, αἱ σημαῖαι (ἀλλά τοῖς μαθηταῖς, ταῖς τιμαῖς, ταῖς ὄραις· ἐδῶ ἀκολουθεῖς, δέν βρίσκεται στό τέλος τῆς λέξεως τό αι, γι' αὐτό εἶναι μακρά συλλαβή) (βλ. καί κανόνες τονισμοῦ).

7. Ἡ γενική καί δοτική τῶν πρωτοκλίτων ὅταν τονίζονται στήν λήγουσα παίρνουν περισπωμένη καί στούς δύο ἀριθμούς. Π.χ. τοῦ δικαστοῦ, τῷ δικαστῇ, τῶν δικαστῶν, τοῖς δικασταῖς, τῆς φωνῆς, τῇ φωνῇ, τῶν φωνῶν, ταῖς φωναῖς, κ.ἄ.

8. Τά οὐσιαστικά πού τονίζονται στήν λήγουσα στήν ὀνομαστ. αἰτιατική καί κλητική παίρνουν ὀξεῖα (ἡ φωνή, τήν χαράν, τάς δωρεάς), στήν γενική καί δοτική παίρνουν περισπωμένη (τοῦ ἀθλητοῦ, τῷ δικαστῇ, τῶν πηγῶν, τῶν δωρεῶν κ.ἄ.).

9. Ἀπό τά πρωτόκλιτα πού λήγουν σέ -ης ἐλάχιστα διατηροῦν τήν κατάληξη -η στήν κλητική. Αὐτά εἶναι ὅσα λήγουν σέ -δης, π.χ. ὧ Μιλτιάδῃ, ὧ Ἀριστείδῃ, καί ὅσα λήγουν σέ -ης κύρια μή ἐθνικά, π.χ. ὧ Ἰωάννῃ, ὧ Ξέρξῃ, ὧ Αἰσχίνῃ. Τά ἄλλα λήγουν σέ ἄ.

Π.χ. πολῖτα, τεχνῖτα, τελῶνα, κ.ἄ. Τό ὄνομα Δεσπότης ἔχει κλητική Δέσποτα.

10. Ὅσα λήγουν σέ -ιτης ἔχουν τό ι τῆς παραλήγουσας μακρό, π.χ. ὁ τεχνίτης, ὧ τεχνῖτα, οἱ τεχνῖται. Ὅσα λήγουν σέ -ατης ἔχουν τό α τῆς παραλήγ. βραχύ π.χ. ὁ ἐργάτης, οἱ ἐργάται, ὁ διαβάτης, οἱ διαβάται (γι' αὐτό καί παίρνουν ὀξεῖα· βλ. κανόνες τονισμοῦ). Ἐξαιροῦνται τά ἐθνικά, π.χ. ὁ Σπαρτιάτης, οἱ Σπαρτιάται, ὁ Μανιάτης, οἱ Μανιάται, ὁ Τεγεάτης, οἱ Τεγεᾶται. καί ἔχουν τό α μακρό (γι' αὐτό καί παίρνουν περισπωμένη· βλ. κανόνες τονισμοῦ).

11. Τά ἀρσενικά σέ -ιας καί τά θηλυκά σέ -ια ἔχουν τό ι τῆς παραλήγουσας βραχύ (ι).

Π.χ. ὁ ταμίας, ὁ κτηματίας, οἱ ταμίαι, οἱ τραυματίαι, ἡ ἐργασία, αἱ ἐργασίαι κ.ἄ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ, ΟΠΩΣ ΑΝ ΕΞ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΦΕΛΟΙΝΤΟ ΛΟΓΩΝ

Ο Μέγας Βασιλείος ὡς Οἰκουμενικός Διδάσκαλος, πανεπιβήμων τῆς ἐποχῆς του καὶ ἀρίστος παιδαγωγός, συνεγράψε μεταξύ τῶν ἐτῶν 363-364 μ.Χ. τὴν ὁμιλία « Πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἀν' ἐξ Ἑλληνικῶν ὠφέλοιντο λόγων ». Ἡ ἔκφρασις βημαντικὴ παιδαγωγικὴ καὶ διδακτικὴ αὐτῆς ὁμιλίας τοῦ θεοφύρου ἱεροῦ Πατρὸς συνεγράφη εὐθύς ἀμέσως μετὰ τὴν ἐκδόσιν τοῦ διατάγματος τοῦ Ἰουλιανοῦ, μὲ τὸ ὁποῖο ἀπαγορευόταν ἐπὶ τοὺς χριστιανοὺς διδασκάζουσι καὶ διδάσκουσι τὴν κλασσικὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐν γένει ἀρχαιοελληνικὴν γραμματεῖαν ἐπὶ τοὺς νέους, καθὼς ἐπίσης τὴν ρητορικὴν καὶ τὴν γυμναστικὴν.

1. Πολλοὶ φίλοι, ἀγαπητὰ μου παιδιὰ, μὲ κάνουν νὰ βᾶς δώσω αὐτὲς τὶς συμβουλές..... Δὲν πρέπει νὰ παραδώσετε ἐπὶ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς τὸ τιμὸν τοῦ νοῦ βας, γιὰ νὰ βᾶς πᾶνε ὅπου αὐτοὶ θέλουν. Δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀκοροῦθε βέ ὄχι. Πρέπει νὰ πάρετε ἀπὸ αὐτοὺς ὅ,τι εἶναι χρήσιμον καὶ νὰ μὴ δώσετε προβοχὴν ἐπὶ ὑπόλοιπα. Ἔρχομαι, λοιπόν, ἀμέσως νὰ βᾶς ὑποδείξω ποιά εἶναι τὰ ἀχρηβτά μέσα ἐπὶ συγγράμματα τοὺς καὶ πῶς νὰ φεχωρίζετε τὰ πρῶτα ἀπὸ τὰ δεύτερα.
2. Ἐμεῖς οἱ χριστιανοὶ θεωροῦμε ἐντελῶς ἀβήμαντο πρᾶγμα τὴν ἐδῶ κάτω ἀνθρώπινη ζωὴ. Δὲν φοβησόμεθα καὶ δὲν φοβούμεθα ὅ,τι μᾶς ἐξυπηρετεῖ ἐπὶ αὐτῇ μονάχα τὴν ζωὴν. Τὴν ἐξόσιν κατασχολοῦμε, τὴν εὐρωβτία τοῦ κορμιοῦ, τὴν βωματικὴν καλλωγὴν, τὸ ὠραῖο ἀνάβημα, τὶς τιμὲς ποὺ δίνουν οἱ ἀνθρώποι, ἀκόμα καὶ τὸ βασιρικὸν ἀξίωμα καὶ ὅτιδήποτε ἄλλο προβέβει ὁ παρῶν κόσμος, δὲν τὰ θεωροῦμε μεχάλα καὶ ζηλευτὰ πρᾶγματα. Δὲν μᾶς κάνουν ἐντύπωσιν ὅσοι τὰ ἔχουν. Οἱ δίκῆς μᾶς ἐπιβίδες πᾶνε πολλὴν μακρύτερα. Οἱ πράξεις μᾶς εἶναι μιὰ προετοιμαβία γιὰ κάποιαν ἄλλη ζωὴν, αὐτὰ ἀγαπᾶμε, αὐτὰ φοβησόμεθα, περιφρονῶντας ὅσα δὲν φθαίνουσι ὡς ἐκεῖ. Ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ ἄλλη ζωὴ; Ποῦ καὶ πῶς δὲν τὴν ζήσομε; Αὐτὸ τὸ θέμα εἶναι ἀνώτερον τῆς τωρινῆς ἀφορμῆς γιὰ νὰ τὸ περιγράψω... Θα βᾶς δώσω ὁμῶς ἕνα βκιαχράφημά του, ποῦ δὲν βᾶς εἶναι ἀρκετό. Ἄς πάρομε ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά ὄχι τὴν εὐτυχίαν, ποῦ βωρεῶθηκε ἐπὶ τὸν κόσμον αὐτὸν ἐδῶ ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν του. Ὅχι, λοιπόν, αὐτὴ ἡ γήινη εὐτυχία δὲν φθαίνει οὔτε τὸ μικρότερον ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τῆς ἄλλης ζωῆς. Ὅχι τὰ κατὰ

τοῦ κόσμου τούτου εἶναι τόσο κατώτερα ἀπὸ τὸ ἐλάχιστο ἀνάμεβα εἴς τὰ ἀχαδὰ, ὅσο κατώτερα εἶναι ἢ βκιά καὶ τὸ ὄνειρο ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Ἡ δὲ γὰρ χρησιμοποίησιν ἕνα πιὸ βυνηθιζόμενον παράδειγμα, ἡ διαφορὰ ἀνάμεβα εἰς δύο ζωές, γὰρ τίς ὁποῖες μιζᾶμε, εἶναι ὅσο καὶ ἡ διαφορὰ εἰς ἀξία ἀνάμεβα εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὸ βῶμα.

Ὁδὸς μας εἰς τὴν ἐξῶ κατῶ ζωὴν εἶναι ἡ Ἁγία Τραγῆ, πού ἡ ζωὴ της ἔχει ποζὺ μυστήριον. Ὁσο ὁ ἀνθρώπος ἔχει ἀκόμα μικρὴ ἡλικία, εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ καταλαβαίνει τὴν βαθιὰ τῆς βημαθίας. Τί κάνει, ποζὺ; Προχυμᾶζεται μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς εἰς ἀγὰ κείμενα, ὅχι ἐντελῶς ζέοντα, πού μοιάζουν μὲ καθρέφτες καὶ βιές. Συμβαίνει δηλαδὴ ὅτι καὶ εἰς τὸν στρατό. Οἱ στρατιῶτες ἀποκτοῦν τὴν ποζεμικὴν πείρα πρῶτα μὲ τίς κινήσεις τῶν γυμνασίων, πού εἶναι ἕνα εἶδος παιχνιδι. Ὑστερὰ γνωρίζουν τὸν ἀληθινὸ πόζεμον. Ἐχομε καὶ ἐμεῖς μπροστὰ μας μιὰ μάχη. Τὴν μεγαζύτερη ἀπ' ὅζες. Γιαὶ γὰρ ἐτοιμαζοῦμε, πρέπει γὰρ γυμναζοῦμε, γὰρ κοπιᾶζομε. Πῶς δὲ γίνει αὐτὴ ἡ προχυμᾶσις; Μὲ τὸ γὰρ γνωρίζομε κατὰ τοὺς ποιητές, τοὺς πεζογράφους, τοὺς ρήτορες καὶ ὅζους τοὺς ἀνθρώπους πού δὲ μᾶς προζέρου κατὶ γὰρ νὰ δυναμώζομε τὴν ψυχὴν μας. Θυμηθῆτε τί κάνουν τὰ βαγεία. Πρῶτα ἐτοιμαζοῦν μὲ διάφορους τρόπους τὸ ὑψαγμα πού δὲ βάζουν. καὶ μονάχα ἀφῶ γίνεται αὐτὴ ἡ προεργασία, τότε παίρνουν καὶ μεταχειρίζονται τὸ κόκκινο ἢ ἀγῶ χρῶμα γὰρ νὰ κάνουν τὸ βάζιμο. Τὸ ἴδιο πρέπει γὰρ γίνεται καὶ εἰς μᾶς. Πρῶτα δὲ ἐτοιμαζοῦμε τὴν βυειδηθὴν μᾶς μὲ τὴν κοσμικὴν βογία καὶ ὕστερὰ δὲ ἀκούζομε τὰ ἱερά καὶ βαθιὰ νοήματα τῆς χριστιανικῆς διδακθίας. Πρῶτα δὲ βυνηθίζομε γὰρ βλέπομε τὸν ἡζιο μέβα εἰς τὸ νερό καὶ ὕστερὰ δὲ ἀτενίζομε τὸν ἴδιο τὸν ἡζιο.

3. Ἄν οἱ δύο διδακθίες ἔχουν κάποια βυχθένεια, δὲ ἦταν ὡζέριμη ἡ ζωὴ καὶ τῶν δύο. Ἀγὰρ ἔχουν καὶ μεγαζὴν διαφορὰ. Τί' αὐτό, ἂν τίς βάζομε τὴν μιὰν πηλὴν εἰς τὴν ἀγῆν καὶ τίς βυχθίνουμε, δὲ δοῦμε καθαρὰ ὅτι ἡ μιὰ ὑπερέχει τῆς ἀγῆς. Μὲ τί ὁμως γὰρ τίς παρομοιάζομε, ὡςτε γὰρ δώζομε μιὰν πετυχημένην εἰκόνα τους; Ἡ κύρια ἀξία τοῦ γυτοῦ εἶναι ὅτι κάνει καρπούς. Ἀγὰρ καὶ τὰ γυζα τοῦ προζέρου ἕνα βτόζιγμα, καθὼς παίζου κατῶ ἀπὸ τὴν πνοὴν τοῦ ἀέρα γύρω εἰς τοὺς κηάδους. κατὶ ἀνάζοχο γίνεται καὶ εἰς τὴν ψυχὴν. Ὁ καρπός της, ἡ ἀξία της εἶναι ἡ ἀγῆθεια. εἶναι ὁμως ὡραῖο πρᾶγμα γὰρ τὴν τριχυρίζει καὶ ἡ κοσμικὴ βογία, γὰν γυζωβιά, πού βκεπάζει ὁμορφα τοὺς καρπούς. Αὐτὸ βυτέβη μὲ τὸν μεγαζο Μωῦβῆν, τὸν περιβόητο γὰρ τὴν βογία του, καθὼς ἀναζέρει ἡ παράδοβη. Πρῶτα - ζέγε - γυμναζε τὸν γοῦ του εἰς τὴν ἐπιβτόμη τῆς ἀρχαίας Αἰζυπτοῦ καὶ ὕστερὰ βίμωβε γὰρ γὰρ δεῖ τὸν ἀληθινὸ Θεό. Παρόμοιο βυτέβη καὶ μὲ τὸν βογὸ Δανιήλ, αἰῶτες ἀρχότερα. Πρῶτα διδάχθηκε εἰς τὴν Βαβυζῶνα τὴν βογία τῶν Χαζδαίων καὶ ὕστερὰ ἔπεβε εἰς τὴν βπουδὴ τῆς δείας διδακθίας.

4. Ἀρκετὰ βᾶς ἐξήγησα τὸ ὅτι τὰ κοσμικὰ μαθήματα δὲν εἶναι ἀνώφελα γιὰ τὴν ψυχὴ. Ἄς ἐξήσουμε τώρα νὰ δοῦμε καὶ τὸ πῶς πρέπει νὰ τὰ ἀφομοιώνετε. Ἄς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὰ ποζύμορφα ἔργα τῶν ποιητῶν. Ἄν πρέπει νὰ δίνετε βηματὰ βέ ὅρα, χωρὶς ἐξαιρέση, τὰ διδάχματὰ τους. Ὅταν βᾶς ἐπιβοροῦν κατορθώματα ἢ βᾶς ἐκδέτουν γόγια καλῶν ἀνθρώπων, νὰ τὰ δέχεσθε μὲ ἀγάπη, νὰ κοιτᾶτε νὰ τοὺς μιμηθῆτε, νὰ τοὺς μοιάσετε, ὅσο μπορεῖτε. Ὅταν ὅμως γέροντες εἶναι μέλη κακοῦ ἀνθρώπου, πρέπει νὰ ἀποφεύγετε τὶς τέτοιες εἰκόνας, γράζοντας τὰ αὐτὰ βᾶς ὅπως ὁ Ὀδυβέας, πού, καθὼς διηγεῖται ὁ Ὀμηρος, ἴδενε νὰ ἀποφύγει τὴν μελωδία τῶν Λιρήνων*. Τιατί; Διότι ἅμα συνηθίζει κανεὶς βτὰ ἁμαρτωρὰ γόγια, περνᾶ καὶ βτὰ ἁμαρτωρὰ ἔργα. Γι' αὐτό, γοιπόν, πρέπει μὲ καθε τρόπο νὰ προφυλάξουμε τὴν ψυχὴ μας. Διότι ὑπάρχει κίνδυνος, μαζί μὲ τὴν χάρη τῶν γόγων νὰ παίρουμε μέβα μας καὶ κάτι θανάσιμο, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε. Εἶναι μέρι, πού ἔχει καὶ σηητήριο.....

Γιὰ τὸν ἀνδρῶπο καὶ τὰ ἄλλα γῶα, τὰ γουζούδια εἶναι καλὰ μονάχα γιὰ τὸ ἄρωμά τους καὶ τὸ χρῶμα τους. Γιὰ τὶς μέριββες ὅμως, ὑπάρχει β' αὐτὰ καὶ κάτι ἄλλο: τὸ μέρι. Ἔτσι κι ἔδῶ. Ὅσοι βτὰ βυχγράμματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν ἀναζητοῦν μονάχα τὴν χάρη καὶ τὴν γάρη τοῦ γόγου, μποροῦν νὰ ἀποκομίσουν καὶ κάποια ὠφέλεια γιὰ τὴν ψυχὴ. Πρέπει, γοιπόν, αὐτὰ τὰ βυχγράμματα νὰ τὰ βπουδάσουμε ἀκοροιδώντας τὸ παράδειγμα τῶν μεριββῶν. Οἱ μεριββες δὲν πετᾶνε βέ ὅρα τὰ γουζούδια μὲ τὸν ἴδιο τρόπο. Κι ὅπου καθίβουν δὲν κοιτᾶνε νὰ τὰ παίρουν ὅρα. Παίρνουν μονάχα ὅσο χρειάζεται βτὴν δουειά τους καὶ τὸ ὑπόλοιπο τὸ παρᾶτοῦν καὶ φεύχουν. Ἔτσι κι ἐμεῖς, ἂν εἶμασθε γρόνιοι. Οὐκ πάρουμε ἀπὸ αὐτὰ τὰ κείμενα ὅτι βυχγευέει μὲ τὴν ἀλήθεια καὶ μᾶς χρειάζεται καὶ τὰ ὑπόλοιπα δὲ τὰ ἀφήβουμε πῖβω μας. Κι ὅπως, κόβοντας τὸ τριαντάφυλλο, ἀποφεύχουμε τὰ ἀγκάδια τῆς τριανταφυλλιάς, ἔτσι κι ἀπὸ τὰ κείμενα αὐτὰ δὲ πάρουμε ὅτι εἶναι χρήσιμο καὶ δὲ φράζουμε τὸν ἑαυτό μας ἀπ' ὅτι εἶναι ἐπιτήριο.....

Ἀπόδοση βτὴν Νεοελληνική:
Βαβίγειος Μουβτάκης

* Ἐννοεῖ προφανῶς ὁ ἑρὸς Πατήρ ὅτι ὁ Ὀδυβέας ἔφραζε τὰ αὐτὰ τῶν βυτρώγων του.

1. ΣΥΝΤΟΜΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΡΧ. ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ, Μάθημα 16, 17, 18, 19, 4. Μητρόπολις Τόρτονος ή Μεγαλοπόλεως.
2. ΤΑ ΚΡΥΦΑ ΣΧΟΛΕΙΑ, κύκλος Α', Εώβτας Ταυωτής.
3. Ο « ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ », Γ. Ν. Ήγηούδης, Δ. Φ.
4. Ο « ΚΑΛΟΣ ΚΑΓΑΘΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ », Αθανάσιος Φραγκούλης, επίτιμος Δρ. Σίμβουλος, Τ. Διευθυντής Πειραματικού Λυκείου Εξαρχαδικής Σχολής Σιφνίων.
5. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΛΕΞΗΣ (Έξηδερία), τόμος Α', Νίκος Βαρδιαμπάκης, έκδ. « Νέα Σύνορα » - Α. Α. Λιβάνης.
6. « ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ... », Μέγας Βαβίγειος, Ἀπόδοση στὴν Νεοελληνικὴ: Βαβίγειος Μουβτάκης.

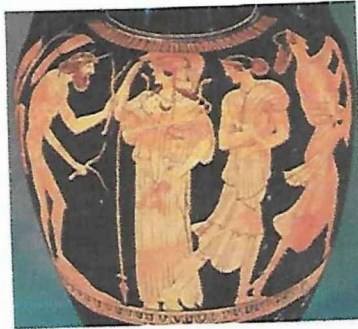
ΑΣΥΝΑΙΡΕΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ Α' ΚΛΙΣΕΩΣ — ΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ

ΟΔΥΣΣΕΙΑ, ΡΑΨΟΔΙΑ J (Ὀδυσσεύς ἄγιζις εἰς Φαίακας)

(Ἀγιερώνεται ἐτὸν πνευματικὸ ὁδὸν μου)

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΜΕ ΤΗΝ ΝΑΥΣΙΚΑ

Ὀδυσσεύς καὶ Ναυσικά. Ἄγγελος τοῦ 5ου αἰ. π.Χ. (Μόναχο, Κραπική Συλλογή Ἀρχαιοτήτων)

Φοῖνικας σὲ ἄργυρὸ νόμισμα 410-392 π.Χ. (Ἀθήνα, Νομισματικὸ Μουσεῖο)

Δ' Ὀδυσσεύς ἱκετεύει τὴ Ναυσικά

οὐ γάρ πω τοιοῦτον ἐγὼ ἶδον ὀφθαλμοῖσιν, 160
οὔτ' ἄνδρ' οὔτε γυναῖκα· σέβας μ' ἔχει εἰσορόωντα.
Δήλω δὴ ποτε τοῖον Ἀπόλλωνος παρὰ βωμῷ
φοῖνικος νέον ἔρνος ἀνερχόμενον ἐνόησα·
ἦλθον γάρ καὶ κεῖσε, πολὺς δέ μοι ἔσπετο λαὸς
τὴν ὁδὸν ἧ δὴ μέλλεν ἐμοὶ κακὰ κήδε' ἔσεσθαι. 165
ὥς δ' αὐτῶς καὶ κείνο ἰδὼν ἐτεθήπεα θυμῷ
δὴν, ἐπεὶ οὐ πω τοῖον ἀνήλυθεν ἐκ δόρου γαίης,
ὥς σέ, γύναι, ἄγαμαί τε τέθηπά τε, δεῖδιά τ' αἰνῶς
γούνων ἄψασθαι·

Τόση ὁμορφιά ποτέ δέν εἶδα ὡς τώρα, γυναίκα ἢ ἄντρα, 160
θάμπωσα καὶ δέν χορταίνω νά κοιτῶ.
Ἦ ναι, κάποτε καὶ στή Δήλο, πλάι στόν βωμό τοῦ Ἀπόλλωνα,
μπροστά στά μάτια μου, ἓνα βλαστάρι φοινικιάς τό εἶδα νά ψηλώνει —
πήγα κι ἐκεῖ, πολὺς στρατός μ' ἀκολουθοῦσε στόν δρόμο 165
πού ἔμελλε νά γίνει ὁδός τῆς μαύρης συμφορᾶς μου.
Τότε, ὅπως τώρα, κοιτοῦσα τό βλαστάρι ἐκείνο,
κι ἔμεινε ὁ νοῦς μου θαμπωμένος ὥρα πολλή.
Γιατί ποτέ δέν ἀναβλάστησε στή γῆ τέτοιος ὡραίος βλαστός.
Ἔτσι κι ἐσένα τώρα σέ θαυμάζω, δέσποινά μου.
Ἐκθαμβος μένω, μέγα δέος μέ κατέχει τά γόνάτά σου ν' ἀκουμπήσω.

Μία ἀπό τίς εὐχενέστερες ἐκνήες τῆς παγκόσμιας γογοτεχνίας: Ὁ ταλαίπωρος ναυαγὸς Ὀδυσσεύς, γυμνός, ἱκετεύει τὴν βασιλοκόρη Ναυσικά γιὰ ἔξοδο καὶ βοήθεια. Ὁ Μέγας Βασιλεὺς βροχιάζοντας ἀναφέρει ὅτι ἡ γύμνια του δέν ἦταν γτροπή, γιὰτὶ ὁ ποιητὴς ἀντὶ γιὰ ρούχα τὸν ἔντυβε μὲ τὴν ἀρετή.

Τὸ ἐπεισόδιο αὐτὸ εἶχε ἀποτελέσει τὸ θέμα μιᾶς χαμένης τραγωδίας τοῦ Σοφοκλῆ, πού εἶχε τὸν τίτλο «Ναυδικαία».

Ναυδικαία: ναῦς + κέκαα, κέκαβαι (πρκ. τοῦ κείνυμα) = γάμπω, ὑπερτερῶ, διακρίνομαι.

Προῖο ἔμψυχο, γοιπόν, ἡ Ναυδικαία, γάμπον· καράβι ἐξόρωτο, διακεκριμένο μὲ τὰ εὔθημα τῆς ἀρετῆς. Ὁ ρόγος τῆς, καὶ ἐτὸ παρελθόν καὶ τώρα καὶ πάντοτε, τὰ περαιώνει τοὺς ναυαγούς ἐτὴν πατρίδα τους!

Συνηρημένα ουσιαστικά Α' κλίσεως

Από τὰ πρωτόκλιτα ουσιαστικά ὅσα εἶχαν ἀρχικά πρὶν ἀπὸ τὸν χαρακτήρα τοῦ θέματος α ἄλλο α ἢ ε, τὰ περισσότερα ἔπαθαν συναίρεση,¹ γι' αὐτὸ καλοῦνται συνηρημένα ὀνόματα.

π.χ.	Ἀθηνά-α	⇒	Ἀθηνᾶ
	Ἑρμέ-ας	⇒	Ἑρμῆς
	σुकέ-α	⇒	σुकῆ
	γέ-α	⇒	γῆ ²
	ἀμυγδαλέ-α	⇒	ἀμυγδαλῆ
	ροδέ-α	⇒	ροδῆ (= τριανταφυλλιά)

Κλίσις τοῦ ὀνόματος γῆ:
 Ἐν. Ἀρ.: ἡ γῆ, τῆς γῆς, τῇ γῆ, τήν γῆν, ᾧ γῆ.
 Ὁ πληθυντικός ἀναπληρώνεται ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο γαῖα: αἱ γαῖαι, τῶν γαιῶν, ταῖς γαίαις, τὰς γαίας, ᾧ γαῖαι.

Παραδείγματα κλίσεως συνηρημένων

Ἐνικός ἀριθμός

Ὀν.	ὁ	Ἑρμέ-ας	⇒	Ἑρμῆς	ἡ	Ἀθηνά-α	⇒	Ἀθηνᾶ	(σुकέα)	⇒	σुकῆ
Γεν.	τοῦ	Ἑρμέ-ου	⇒	Ἑρμοῦ	τῆς	Ἀθηνά-ας	⇒	Ἀθηνᾶς	(σुकέας)	⇒	σुकῆς
Δοτ.	τῷ	Ἑρμέ-α	⇒	Ἑρμῆ	τῇ	Ἀθηνά-α	⇒	Ἀθηνᾶ	(σुकέα)	⇒	σुकῆ
Αἰτ.	τόν	Ἑρμέ-αν	⇒	Ἑρμῆν	τήν	Ἀθηνά-αν	⇒	Ἀθηνᾶν	(σुकέαν)	⇒	σुकῆν
Κλητ.	ὦ	Ἑρμέ-α	⇒	Ἑρμῆ	ὦ	Ἀθηνά-α	⇒	Ἀθηνᾶ	(σुकέα)	⇒	σुकῆ

Πληθυντικός ἀριθμός

Ὀν.	οἱ	Ἑρμέ-αι	⇒	Ἑρμαῖ ²	αἱ	(σुकέαι)	⇒	σुकαι
Γεν.	τῶν	Ἑρμέ-ων	⇒	Ἑρμῶν	τῶν	(σुकεῶν)	⇒	σुकῶν
Δοτ.	τοῖς	Ἑρμέ-αις	⇒	Ἑρμαῖς	ταῖς	(σुकέαις)	⇒	σुकαις
Αἰτ.	τούς	Ἑρμέ-ας	⇒	Ἑρμαῖς	τάς	(σुकέας)	⇒	σुकᾶς
Κλητ.	ὦ	Ἑρμέ-αι	⇒	Ἑρμαῖ	ὦ	(σुकέαι)	⇒	σुकαι

Παρατηρήσεις

Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα:

1. Ἔχουν καί μετὰ τήν συναίρεση τίς καταλήξεις τῶν ἀσυναίρετων σέ ὅλες τίς πτώσεις ἐνικοῦ καί πληθυντικοῦ. Μόνον τό -εα στόν ἐνικό συναίρεται σέ -η, π.χ. ὁ Ἑρμέας -ῆς, ἡ σुकέα -ῆ, καί στόν πληθυντικό συναίρεται σέ -ας, π.χ. τούς Ἑρμέας - Ἑρμαῖς, τάς σुकέας -σुकᾶς.

2. Σέ ὅλες τίς πτώσεις Ἐνικοῦ καί Πληθυντικοῦ παίρνουν περισπωμένη, γιατί προέρχονται ἀπό συναίρεση.

3. Τό ὄνομα βορέας λαμβάνεται σέ ὅλες τίς πτώσεις καί ἀσυναίρετο καί συνηρημένο, ἀλλά συνηρημένο γράφεται μέ διπλό ρ, π.χ. ὁ βορέας - βορραῖς, τοῦ βορέου - βορραῖ, τῷ βορέα - βορραῖ κ.λπ.

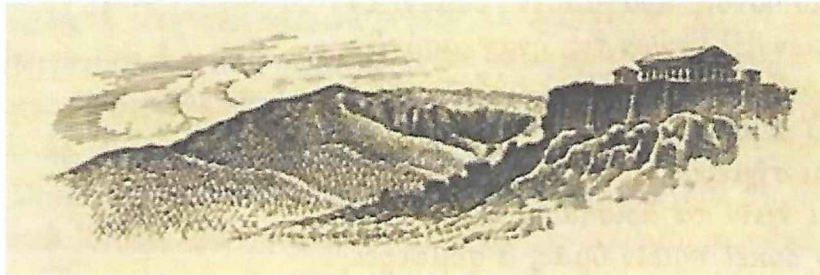
¹ Συναίρεση λέγεται ἡ συγχώνευση μέσα στήν ἴδια λέξη δύο συνεχόμενων φωνηέντων ἢ φωνήεντος καί διφθόγγου σέ ἓνα μακρό φωνήεν ἢ δίφθογγο, π.χ. Ἀθηνάα - Ἀθηνᾶ, σुकέαα - σुकῆ, κ.ά.

² Ἑρμῆς: Στούς ἀρχαίους Ἕλληνες ἦταν ὁ ἀγγελιαφόρος τῶν θεῶν, ψυχοπομπός καί θεός τοῦ ἐμπορίου καί τῶν γραμμάτων (κερδῶνος καί λόγιος). Στόν πληθυντικό οἱ ἐρμαῖ ἦταν τετράγωνες λίθινες στήλες στίς ὁδοὺς πού κατέληγαν σέ ὁμοίωμα κεφαλῆς τοῦ Ἑρμοῦ. Στήν Ἀστρονομία εἶναι ὁ πλανήτης Ἑρμῆς.

60. Ἡ Ἀττικὴ.

Ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πάντοθεν¹ μὲν ὑπὸ θαλάττης περιβάλλεται, ἀπὸ βορρᾶ δὲ μετὰ τῆς Βοιωτίας συνέχεται². Αἰεὶ μὲν τῆς Ἀττικῆς γῆς τὸ κλίμα εὐκραές ἐστι, μάλιστα δ' ὀπότε βορρᾶς πνεῖ. Πολλοὶ τῶν κατοίκων τῆς Ἀττικῆς γεωργοὶ εἰσι καὶ τὴν γῆν γεωργοῦσιν, Οἰκοῦσι δ' ἐν κώμαις καλαῖς καὶ ἄφθονα τὰ ἐπιτήδεια ἐχούσαις, χρῶνται³ δὲ κόσμῳ τῶν οἰκιῶν ταῖς ἀλωπεκαῖς⁴. Ἔχει δ' ἡ Ἀττικὴ καὶ δένδρα ἄφθο να, μάλιστα δ' ἐλαίας, ἀμυγδαλᾶς καὶ συκᾶς, αἱ ἀφθόνονος καρποὺς παρέχουσι. Καὶ πάλαι δ' ἡ γῆ τῆς Ἀττικῆς πλείστας προσόδους παρείχε· σπειρομένη γάρ, ἔφερε καρποὺς, ὄρυσσομένη δὲ λίθον. Ἡὺδοκίμου δ' ἐν τῇ γῇ καὶ ἐλαταὶ καὶ ἀμυγδαλαῖ καὶ συκαῖ. Ἐκ δὲ τοῦ λίθου κάλλιστοι μὲν ναοί, κάλλιστοι δὲ βωμοί, εὐπρεπέστατα δ' ἀγάλματα τοῖς θεοῖς ἐγίγοντο. Ἱερὸν δὲ μέγιστον τῇ Ἀθηνᾶ ἰδρυτο⁵, ὃ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὃ καλούμενος

Παρθενῶν. Ὅμοίως δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ λίθου καὶ τοῦ Ἑρμοῦ εἰκόνες⁷ ἐγίγοντο, Ἑρμαῖ καλούμεναι τὸν γὰρ Ἑρμῆν πολὺ ἐτίμων οἱ Ἀθηναῖοι. Ἰδρυον δὲ τοὺς Ἑρμαῖς πολλαχοῦ τῆς Ἀττικῆς γῆς καὶ ποικίλας συμβουλάς ἐν αὐτοῖς ἀνέγραφον. Καὶ στοὰ δὲ τοῦ Ἑρμοῦ ἐν Ἀθήναις ἦν.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΖΟΥΚΗ

60.- 1. ἀπὸ παντοῦ.- 2. συνορεύω.- 3. μεταχειρίζομαι.- 4. δέρμα ἀλώπεκος.- 5. ὄρυσσω=σκάπτω.- 6. ἰδρύω=κτίζω, ἀνεγείρω 7. μορφαί.

ΠΟΛΙΤΗΣ - ΙΔΙΟΤΗΣ

Σίω προηχούμενο μάθημα, είδαμε ότι τὸ πρότυπο τοῦ τεγείου ἀνθρώπου βτὴν κλαββική ἀρχαιότητα ἦταν ὁ καλὸς κἀγαθὸς ποιίτης. Ἡ καλοκαγαθία αὐτὴ ἐπιτυχατόταν μέβω τῆς παιδείας, ἡ ὁποία ἦταν κυριολεκτικὰ παιδεία ἀρετῆς.

Ἡ παιδεία, γροπόν, τότε βτόχευε βτὴν διάπλαση τοῦ παιδιοῦ βέ ἐξείθερο καὶ ὑπείθουνο ποιίτη. καὶ ὑπείθουνο ἦταν ὁ ποιίτης, ὁ ὁποῖος μετείχε ἐνερχὰ βτὰ κοινὰ τῆς «ποιιτείας», δηλαδὴ τῆς ὀργανωμένης κοινωγίας, ὅπου ἡ ἐξουβία ἀβκείται ὑπὸ τῶν ποιητων καὶ πρὸς τὸ κοινὸ βυμγέρον, καδὼς ὀριβε τὴν Ποιιτεία ὁ Ἀριβτοτέλης βτὰ «Ποιιτικά» του.

Ὁ Περικλής, ἐκφωνώοντας βτὸν κεραμεικὸ τῆς Ἀθῆνας τὸν ἐπιτάγιο γόγο χιὰ τοὺς νεκροὺς τῶν μαχῶν τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ Πελοπονηβιακοῦ πογέμου (431 π.χ.) καὶ τὸν ὁποῖον μᾶς μετέγερε ὁ Θουκυδίδης, ἔδωβε μιὰ βυγοπτική περιγραφή τοῦ πῶς ἀντιγαμβάγεται τὸν ποιίτη ἡ Ἀθηναϊκὴ κοινωγία.

Ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, εἶπε, γροτιήουμε τόβο τίς ἰδιωτικές μας ὑποδέβεις ὅβο καὶ τὰ δημόβια πράγματα καὶ τὸ εἶνα δέν ἐμποδίζει τὸ ἀγγο. Θεωρούμε δέ, πῶς αὐτὸς πὸν δέν ἀγαμειχγύεται βτὶς δημόβιες ὑποδέβεις εἶναι ὄχι μόνον ἀπράχμων, δηλαδὴ ἀδιάγορος, ἀγγὰ καὶ ἀχρειὸς, δηλαδὴ κοινωγικὰ ἀχρηβτος. «Μόνου γὰρ τὸν τε μηδέν τῶνδε μετέχοντα, οὐκ ἀπράχμουα, ἀγγ' ἀχρειὸν γομίζομεν». Ἡ πρόκριβη δηλαδὴ τῆς ἀτομικής «ἡβυχίας» ἀντι τῶν κοινῶν ἀνηβυχιῶν ἦταν ἀνεπιτρέπτη καὶ ἐπέβυρε τὸν χαρακτηριβμὸ τοῦ ἀχρηβτου. Ὁ λόγων μᾶγίβτα εἶχε ἐκδῶβε γόμο πὸν ἔγεχε: «Ἄτιμου εἶναι τὸν ἐν βτάβει μηδετέρας μερίδος γενόμενον». Δηλαδὴ ἔχαγε τὰ ποιιτικά του δικαιώματα ὁποῖος ἔμεγε οὐδέτερος βέ περιπτώβη πὸν δὰ γεβπούβε ἐμγύγια διαμάχη βτὴν πόγη. Ὁ μὴ ἐνερχὸς ποιίτης, γροπόν, αὐτὸς πὸν δέν μετέχει βτὰ δημόβια πράγματα καὶ ἀποβύρεται βτὴν προβωπική του βγαῖρα, βτὸν χῶρο τοῦ ἰδιωτικοῦ, εἶναι βᾶρος χιὰ τὴν κοινωγία βτὴν ὁποία ἀγγέει.

Ὅταν κάποιος ρῶτηβε τὸν Βαβιγέα τῆς Ἐπάρτης Δημάρατο χιὰτι οἱ Ἐπάρτιᾶτες θεωροῦν ἄτιμουα αὐτοὺς πὸν μετοῦν τὴν ἀβπίδα τους καὶ ὄχι αὐτοὺς πὸν μετοῦν τίς περικεγαγᾶες καὶ τοὺς δῶρακες, αὐτὸς ἀπάγτηβε: «Γιὰτι τίς περικεγαγᾶίες καὶ τοὺς δῶρακες τοὺς γοροῦν χιὰ δικὴ τους προβταβία, ἐγῶ τὴν ἀβπίδα τὴν κρατοῦν χιὰ γὰ ὑπεραβπίβουν τὴν ἀπὸ

κοινοῦ παράταξη». Πλούταρχος (Αποφθέγματα Λακωνικά, 220 Α).

Ἰδιώτης ἐτὴν κλαστικὴ Ἀρχαιότητα ἦταν αὐτὸς ποὺ ἰδιώτεια, ποὺ γούβε κατ' ἰδίαν, ὁ μὴ ἀναμιχνοῦμενος ἐπὶ δημόσια πράγματα, ὁ μὴ ἔχων πολιτικὴν ἀρχήν.

Ἰδιώτης, ἐπίσης, ἦταν κι ἐκεῖνος ποὺ δὲν εἶχε ὡς ἐπάγγελμα κάποια ἐπιβτήμη ἢ τέχνη, ὅπως γιατρός, ποιητής, ἐπαγγελματίας βρατιώτης, τακτικὸς ἀθλητής, ἐπιτήδειος ἐργαίτης (δημιουργός). Ὁ ἰδιωτικὸς ἄλλος γειτουροῦσε κατ' ἀντίθεση πρὸς τοὺς τεχνίτες, βύμωνα μὲ τὸν Πλούταρχο.

Ἰδιώτης ἦταν καὶ ὁ ἀχύμναβτος, ὁ ἀπειρος, ὁ ἀδέξιος, ὁ ἀδαής, ὁ ἀδίδακτος, ὁ ἀμαθής, ὁ ἀφέβτος, ἐρχόμενος ἐπὶ ὁ ὅρος βὲ ἀντίθεση μὲ τὸ πεπαιδευμένος. «Ἰδιωτικῶς τὸ βῶμα ἔχειν» = «Ἀμεχεῖν τῶν βωματικῶν ἀβκήσεων», βύμωνα μὲ τὸν ζενογῶντα ἐπὶ Ἀπομνημονεύματα. Ἀπαιδευτος - τοὺς Νόμους τοῦ Πλάτωνα - ὀνομάζεται ὁ ἰδιώτης καὶ πεπαιδευμένος ὁ ποιίτης. (Πλάτωνος Νόμοι, 876 D).

Καὶ κατὰ τὴν ἐλληνιστικὴν περίοδο, ἡ ἰδιωτεία, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸν βίον καὶ τὴν μὴ κατοχὴν δημοβίου ἀξιώματος, βήμαινε ἐπίσης καὶ τὴν ἐλλείψη ἀσχολίας, ἀνατροφῆς παιδείας. Μὲ αὐτὴ τὴν ἐγγύσια ἀρχίβε γὰρ χρησιμοποιοῦται κατὰ τὰ μεσαιωνικὰ χρόνια ὡς μειωτικὴ προβώνηση ἢ βριδιά.

Μὲ τὴν ἴδια σημασία, προφανῶς, δηλαδὴ τοῦ ἀνόητου, τοῦ μωροῦ χρησιμοποιοῦντο ὡς βύχρονος ὅρος ἀπὸ διάφορες γλώσσες. *Idiosy* = ἰδιωτεία, ἡλιθιότητα, κρετινισμός. *Idiot* = ἡλίθιος, βλάκας, ἀνόητος. Στὴν κινικὴ Ψυχολογία μάχιβτα, ὁ ὅρος χρησιμοποιοῦται γὰρ γὰρ χαρακτηρίβει αὐτὸν ποὺ πάβχει ἀπὸ ἰδιωτεία, δηλαδὴ βαριάς μορφῆς νοσητικὴ ὑβτέρηση.

Οἱ ὅροι ποιίτης καὶ ἰδιώτης προέρχονται ἀποδεδειχμένα ἀπὸ τὸν πυρήνα τῆς ἀρχαιοελληνικῆς βέβης, ἀπαράβρακτες μὲν γραμματικὰ - ἐσωτερικὰ, μεταβραχμένες ὅμως σημασιολογικὰ. Ἄν ἀναμοχλεύβουμε τὴν γέβη ποιίτης, δὰ διαπιβτώβουμε ὅτι εἶναι προέβταβη τοῦ ὅρου πόβης, ἡ ὁποία ἀπὸ ὀργανωτικῆς - διοικητικῆς ἀπόββως ταυτιβόταν μὲ τὴν βυμμετοχὴ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τὴν διαχειρίβη τῶν κοινῶν καὶ τὴν γέβη τῶν ἀποβόβων.

Γι' αὐτὸν τὸν γόβχο ὑπῆρχε ἄλλος ὅρος, τὸ ἀββτυ, προκειμένου γὰρ καθορίβει τὸ γεωγραφικὸ βυβτατικὸ βτοιχέιο τῆς πόβης - κράτους. Ἡ πολιτικὴ ὀργάνωβη ἐβέβραβε τὸ ποιίβτωμα τῆς πόβης καὶ ὁ ποιίτης ἦταν ἀγαπόδραβτα ὁ ἐβερχός διαχειριβτής τῆς.

Ἄν ἐπιχειροῦβουμε μία νοσητικὴ εἰκονογραφήβη τῆς Ἀρχαίας Ἀθῆνας, δὰ βγέβουμε ἐπὶ

χαμηλότερο επίπεδο τήν αγορά, γίγχο πιό πάγω τήν ἠγιαία καὶ τήν ἔκκλησία τοῦ Δι-
μου, ἐγὼ δὲ ἐξέχουβα δέβη γὰ δεσπόζει ὁ Παρδενώνας. Τὸ οἰκονομικὸ, ποιητικὸ καὶ
πολιτικὸ στοιχεῖο τῆς συγκεκριμένης κοινωνικῆς δομῆς ἀνταναγκοῦβε καὶ τήν δέβη τοῦ
πολίτη, ὁ ὁποῖος φειτουχοῦβε ὡς « φραβτῆς πόρως » μέβω τῆς ἐναδχόρηθης μὲ τήν τέ-
χνη, τήν φηροβία, τήν ἐβωτερικὴ διάδεβη γιὰ κοινωνικὴ προβγορά. Ἐγγορα, πηέου, ἀντι-
φαιβανόμαβτε τήν ἀμαξίωβη πρὸς τὸν ἰδιώτη, τήν δεωρηθῆ του ὡς μίαβμα, παρία, ἐπι-
κίνδυνο, ἐχόρο, καὶ ἐν τέρει προδότη τῆς πόρης του.

Ἄν βυκρίνουμε τῖς διαφορετικὲς κοινωνικὲς δομὲς παρελθόντος καὶ παρόντος,
δὰ διαπιβτώβουμε πόβο ἀρμόζουν βτὴν βημερινὴ περιρρέουβα ἀτμόβφαιρα οἱ ἰδιώτες τοῦ
παρελθόντος. Σήμερα, ποιητικοὶ καὶ ποιῖτες ἔχγαν ἰδιώτες. Ἡ ἔγγοια τῆς Ποιτείας ἔχει
καταγυδεῖ. Χρόνια τῶρα ἡ ποιητικὴ ἔπαγε γὰ εἶναι διάζοχος ἐν δημοκρατία καὶ γέμεβε
βὲ ἐπιβορῆ τοῦ ἰδχυροτέρου, βυωμοβία τῆς ἀγχαρχίας τῶν βυμερονόντων καὶ ρουβγετογο-
χία, ἐγὼ ὁ βημερινὸς ποιῖτης εἶναι πεγιάτης, εἶναι ἕνας ὑπάκουος ὑπήκουος. Ὁ βύχχρονος
ἰδιώτης - ποιῖτης, βτὴν ἐποχή τῆς δεοποίησης τῆς ὑγοκρατίας καὶ τοῦ ἀκρατου ἀτομιβμοῦ,
ἐνδιαγέρεται γὰ βογέγει τὸν ἐαυτὸ του. Δὲν ἐπιδιώκει, δὲν διεκδοκει, δὲν κινδυεῖει ἀχ-
νιζόμενος. Σει τήν γευδαῖβθηβη μιᾶς φηθήβυχης γωῆς. Ἐνδιαγέρεται μόνο γιὰ τὸ βπίτι του
καὶ τρέχει ἀγγόρωγ γὰ βωδεῖ, ὅταν αὐτὸ πάρει φωτιά, ἐγὼ οἱ φγόρες τῶν διπγανῶν βπι-
τιῶν ἐρμηνεῶνται μόνον ὡς γάμγη. Εἶναι οἱ φγόρες ἀγγων καιομένων ἰδιωτῶν.

Πίθεται τὸ ἐρωτήμα: δὲν ὑπάρχουν βήμερα βωβτοὶ ποιῖτες, οἱ ὁποῖοι γὰ ἀχαποῦν
τὸν τόπο τους, γὰ παβχίζουγ γιὰ τήν ἐπικράτηβη τοῦ δικαίου καὶ τῆς εὐημερίας, γὰ πο-
νοῦν τὸν πόνο τοῦ βυανθρώπου τους, τοῦ βυ-ποῖτη τους; Νὰ ἔχουν ὄραμα γωῆς ἐξεύ-
δερης καὶ ἐπιδυμία ἀνθρώπινης ἀφιοπρέπειας;

Ναί, ὑπάρχει ἕνα μικρό, μικρότατο γεῖμμα ἐγβυεῖδητων ποιῖτῶν, μού ἡ βύχχρονη
ἔκαυονικότητα" τοὺς ἐφοβεγίγει βτὸ περιδῶριο ὡς ἐπικίνδυνους, ἀντιβταβιακοὺς καὶ "γεκα-
βμένους". Αὐτὸς, ὡβτόβο, ὁ τεγεωταῖος χαρακτηριβμὸς ἀποτεγει τὰ εὐβημά τους, καδ'
ἔτι ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μάντοτε γίνετα ἀντιγρηπη ἀπὸ τοὺς Θεογόρους Ἁγίους
ὡς βταγονίβτες βροβιάς. Φεκάδες τῖς γέγε αὐτὲς τῖς βταγονίβτες! « Ἐπεγοίτηβε δὲ καὶ
ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις, οἷόν τινας ὄροβου γεκαῖδας μιμουμένη » Ἁγιος κύριγγος Ἀγεζαν-
βρεία PG 69 1148.

καὶ ἄρα γεκαβμένοι ὄβοι τῖς δέχονται!

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ ΠΑΙΔΕΥΩ

ΠΑΙΔΕΙΑ ΠΟΛΙΤΗ — ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΙΔΙΩΤΗ — ΠΑΙΔΟΦΘΟΡΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ

Δημιουργός δύναμη τού ποιήτη ἢ τού ιδιώτη εἶναι ἡ παιδεία. Τιά τοῦτο ἀφίξει τὸν κόπο νὰ ρίξουμε μιὰ ματιὰ εἰς τὴν ἱστορία τού ρήματος παιδεύω, πού εἶναι μακρὰ καὶ τραχὴ, ἀποκαλύπτει ὅσο τὸ δράμα... Τρεῖς φορές ἀγγάζει βημαθία.

Παιδεία τού ποιήτη ἀρχικά. Διάπλαση τού παιδιοῦ ἐξ ἐλεύθερο καὶ ὑμεύδου. Ἐπὶ χρόνια τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας, ἐπὶ χρόνια τῆς πόλης μὲ τὴν δημοκρατικὴν παιδείαν, ἡ Ἀθήνα ὀνομάζεται βροχεῖο τῆς Ἑλλάδος. « Τὴν ἡμετέραν πόλιν — γράφει ὁ Θουκυδίδης — παιδεύειν εἶναι ». (Θουκυδίδης 241). καὶ Ἑλλητες, τότε, ὀνομάζαν, ἀνεξαρτήτως φύλης καὶ θρησκείας, τοὺς μετέχοντες αὐτῆς τῆς παιδείας. « Ἑλλητας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδείας τῆς ἡμετέρας μετέχοντες » (Ἰσοκράτης 51A).

Τὸ ρῆμα παιδεύω ἐήμαινε τότε διδάσκω, ἀνατρέφω πρὸς ἀρετήν. Ἡ ἀρετὴ, γοιμὸν, διδάσκεται καὶ μαθαίνεται. (Ἀρετὴ ἐκ τού ρ. ἀραρίσκω — κατ' ἀναδιμῆ. ἐκ τῆς ὕψυ — βουαρμόζω. Ἀρετὴ εἶναι ἡ μέγιστη προβαρμοβτικότητα εἰς περιβάσεις τῶν καιρῶν, ὥστε μὲ πράξεις εὐάρμοβτες καὶ ἀρεβτές νὰ δίνονται γύβεις).

 Μὲ τὴν κατάλυση τῆς δημοκρατίας ἡ παιδεία ἀντικαθίσταται ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευση ἀπὸ τὴν ἀναγκαίαν ἐκπαίδευση γιὰ τὴν ὑποταγή. Τὸ παιδί μαθαίνει ὄχι νὰ γίγεται ποιήτης πηρόν, ἀλλὰ ιδιώτης, δηλαδὴ ὑπάκουος — ὑπήκοος.

Τὸ παιδί, ὅπως εἶναι φυσικό, ἀντιδρᾷ· ἀντιβτέκεται. Κάθε παιδί θέγει νὰ μάθει, εἶναι περίεργο. Ἔχει μιὰ ἐδωτερικὴν ὄρμη, μιὰ ἐδωτερικὴν γαχτᾶρα γιὰ τὸ καλύτερο. Θέγει νὰ ἀποκτήσει τὴν καλύτερην μορφήν τού ἀνθρώπου. Διγᾶει τὸ παιδί γιὰ γνώβεις, ἀλλὰ τὸ γέο βύβτημα — μετὰ τὴν κατάλυση τῆς πόλης — τὸν θέγει ιδιώτη, ὑπηρετή — ἐρέτη· κωπηγᾶτη. Νὰ τραβάει κουπὶ εἰς διαφόρες ὑπηρεσίες του.

Τι' αὐτὸ τὸ ρῆμα παιδεύω ἀγγάζει γόημα. Δὲν βημαίνει πηρόν διδάσκω, ἀνατρέφω πρὸς ἀρετήν, ἀλλὰ τιμωρῶ, κοζᾶζω, βαβανίζω. Πρέπει ὑποχρεωτικά τὸ παιδί εἰς χρόνια τῆς ὀλιγαρχίας νὰ γίγεται ὑπήκοος, ὑπηρετής, ιδιώτης. Ὅχι ποιήτης, βέβαια. Οἱ ποιήτες ἐπικηρύββονται, φυλακίζονται, ἐξορίζονται, βκοτᾶνονται. Τὸ παιδεύω βημαίνει βωγρονίζω, ὅπως γήμε βήμε « βωγρονιβτικὸν κατάβτημα ἀνηγίεω ».

Στις μέρες μας, μέρες καταναλωτισμού και εὐδαιμονισμού, τὸ ρῆμα ἀγγάζει βη-
μαδία γιὰ τρίτη φορά. Πάει γὰρ γίνει βυώνυμο μὲ τὸ παιδο-φορέω (φθεῖρω παιδᾶς).
Ἡ παιδοφορία εἶναι βυβηματική, μεθοδική ἐπὶ θύρες τῶν χηπέδων καὶ βτοὺς βυζρό-
χους ποὺ βυνδέονται ἄρρηκτα μὲ τὸν τρόπο. Θυμίζει τὴν παιδο-φορία τοῦ κρόνου καὶ τὴν
παιδο-φαγία τοῦ Θυέβτη.

Ἡ παιδο-βόρος TV, τὸ παιδο-ετόγο βύβημα τῆς βημερινῆς διαζυμένης οἰκογένει-
ας, τὸ προβαλλόμεγο πρότυπο τοῦ κατευδυνόμεγου τεχνοκρατικῶ ἐπαγγελματισμοῦ, ἐννοι-
οδοτοῦν τὸ παιδεύω γιὰ μιὰ ἀκόμα φορά.

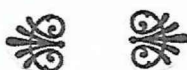
Τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος

Τὰ παρεπόμενα (ἢ συνακόλουθα) τοῦ ρήματος στὴν ἀ.ἐ. εἶναι τὰ ἐξῆς:

- α. Τὰ γνωστὰ ἀπὸ τὴ ν.ἐ. πρόσωπα (α', β', γ').
- β. Οἱ ἀριθμοὶ (ἐνικός, πληθυντικός, δυϊκός).
- γ. Οἱ ἐγκλίσεις (ὀριστική, ὑποτακτική, εὐκτική, προστακτική) καὶ οἱ ὀνομαστικοὶ τύποι (ἀπαρέμφατο, μετοχή).
- δ. Οἱ χρόνοι (ἐνεστώτας, παρατατικός, μέλλοντας, ἀόριστος, παρακειμένος, ὑπερσυντέλικος καὶ συν-
ντελεσμένος μέλλοντας). Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ ἀ.ἐ. δὲ διαθέτει χωριστὸ τύπο μέλλοντα γιὰ τὴ δῆλωση
τοῦ στιγμιαίου καὶ τοῦ ἐξακολουθητικῶ. Ἐτσι, π.χ., ὁ τύπος μέλλοντα λύσω μπορεῖ νὰ ἀποδοθεῖ μὲ τὶς φρά-
σεις «θα λύσω» ἢ «θα λύνω».
- ε. Οἱ φωνές (ἐνεργητική καὶ μέση).
- στ. Οἱ διαθέσεις (ἐνεργητική, μέση, παθητική, οὐδέτερη)*.
- ζ. Τέλος, τὰ ρήματα τῆς ἀ.ἐ., ἀνάλογα μὲ τὸν τρόπο ποὺ κλίνονται, ἐντάσσονται σὲ συζυγίες. Στὴν α' συζυγία
ἀνήκουν τὰ ρήματα ποὺ στὸ α' ἐνικὸ τῆς ὀριστικῆς ἐνεστώτα ἐνεργητικῆς φωνῆς λήγουν σὲ -ω (π.χ. λέγω)
καὶ στὴ β' συζυγία ὅσα λήγουν σὲ -μι (π.χ. τίθημι).

* Τόσο στὴν Ἀρχαία ὅσο καὶ στὴ Νέα Ἑλληνική δὲ δὴ πρέπει νὰ συγγέονται ἡ φωνή καὶ ἡ διάδεση ἑνὸς ρήματος. Ἡ φωνή εἶναι γραμματικὴ κατηγορία ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν κατάληξη τοῦ ρήματος, ἐνῶ ἡ διάδεση ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴ σημασία του (βλ. σ. 87).

ΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ

Ἄρκετοὶ τύποι τοῦ ρήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσας βηματίζονται περιγραφτικῶς μὲ τὸ ρῆμα εἶμι ὡς βοηθητικό. (ὅπως εἶναι νέα ἑλληνικὰ τὰ ρ. ἔχω καὶ εἶμαι : ἔχω γράγει - εἶχα γράγει - εἶμαι γραμμένος - ἦμουν γραμμένος).

εἶμι εἶμ(α)ι

ἐσμέν (εἶμαστε)

εἶ εἶ(σαι)

ἐστέ ε(ἶ)στε

ἐστὶ (εἶναι)

εἰσὶν (εἶναι)

“ Ε λ λ η ν γ έ ν ο ς
εἶμὶ .

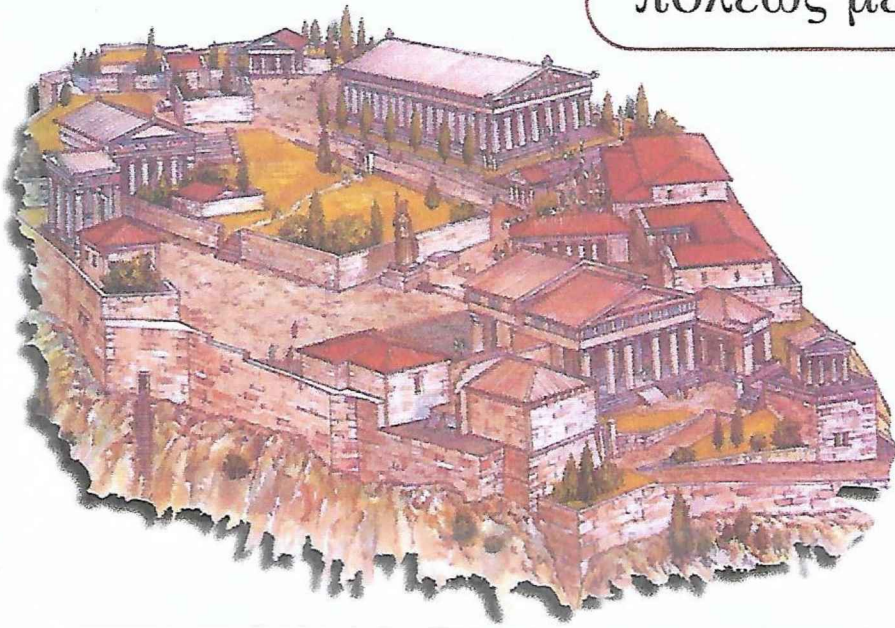
Ἐθνικά

Κόρινθ-ος : Κορίνθ-ιος, ία
Σελιν-οῦς : Σελιν-οῦντιος, ία
Μέγαρ-α : Μεγαρ-εύς, ις
Ἄθῆναι : Ἄθηναῖος, αἶα
Σπάρτ-η : Σπαρτ-ιάτης, ιάτις
Ἄμοργ-ός : Ἄμοργ-ῖνος, ἰνη
Λαύρειον : Λαυρε-ώτης, ὄτις
Ἰθάκ-η : Ἰθάκ-ήσιος, ησία
Αἶγινα : Αἶγιν-ήτης, ἦτις
*Κῶς : Κῶος ἀλλὰ Κέα : Κεῖος
*Ατθίς (Ἀθηναία, ἀττική)

Ῥόδ-ος : Ῥόδ-ιος, ία.....
Ἄποῦς : Ἄπ-οῦντιος, ία.....
Θεσσαλονίκη : Θεσσαλονικ-εύς, ις
Κέρκυρα : Κερκυρ-αῖος, αἶα.....
Κρότων : Κροτων-ιάτης, ιάτις
Ἀκράγας : Ἀκραγ-ῖνος, ἰνη.....
Σικελία : Σικελ-ῖος, ἰος.....
Φίλιπποι : Φιλιππ-ήσιος, ησία.....
Ἴ-ος : Ἴ-ήσιος, ησία.....

Ποίου γένους καὶ
ποδαπός εἶ ;

Ἕλλη γένος εἰμὶ
τῶρχαῖον.
Εἰμὶ ἐξ Ἀθηνῶν,
πόλεως μεγίστης.

Ὀνομά μοι ἐστί.

Ὁ Ὅμηρος γέει ὅτι τὰ ὀνόματα πρέπει νὰ ἔχουν βηματία, π.χ. :

Ἀγαμέμνων (ἄγαν + μένω) : σταθερός, ἀπογαβιβτικός ἀλλὰ καὶ ὁ ποζὺ ἐπίμονος (ἰσχυρο-
χνώμων).

Ἐκτωρ (ἔχω) : ὁ ἰσχυρῶς κρατῶν (τὸ ἔρεισμα τῆς Τροίας).

Ἰσμήνη (ἴσμεν - ρ. οἶδα = χνωρίτω) : ἡ βυγέτη.

• Λεξιλόγιον :

ποδαπός: ἀπὸ ποιά χώρα

πρόβλ. ἄλλο-δαπός, ἡμε-δαπός, τηλε-δαπός,
ἔ-δαφ-ος.

Ἡ γῆ, γᾶ γέγεται καὶ δῆ ἢ δᾶ (κυπριακὴ διάλεκτος → ja).

Ἡ γῆ - μήτηρ (παμμήτηρ = γῆ) ἐγατρεύθη ὡς Δη-μήτηρ, Δήμητρα, Δαμάτηρ.

Τὸ ἔδαφος εἶναι ἡ δᾶ ἀπ' οὗ κατὰ γύεται, γυτρώνει. Τὸ ἀνώτατον βρωμα τοῦ γροιοῦ τῆς γῆς.

Ἡ δᾶ γέγεται καὶ δῆνῶ καὶ γ' αὐτὸ δῆνῶ ἀποκαλεῖται καὶ ἡ Δήμητρα.

Δά - πεδον εἶναι τὸ γῆ - πεδον, πεδίου γῆς. (πέδον = γῆ, ἐκεῖ οὗ βτηρίζονται οἱ πόδες, ἐπίπεδον· πεδίου = ὁμαρὴ χώρα, ἄλλως ἰσόπεδον).

Δάπης εἶναι ὁ ταίπης, ἐκ τοῦ δᾶ + πούς.

Αὐτὸ τὸ "δᾶ" ἐπιβιώνει μέχρι σήμερα: "ἐδῶ δᾶ", "τόπος δᾶ".

Ταπεινὸς ἐκ τοῦ δαπεινὸς (πρβλ. τὴν ἐκγραβὴ "δᾶ βὲ κάνω εἶνα μὲ τὸ χῶμα", δηλαδὴ δᾶ βὲ ταπεινώσω).

Ἡ ΑΓΙΑ ΤΑΠΕΙΝΟΣΙΣ

(Περὶ τῆς τῶν παδῶν ἀπωλείας, τῆς ὑγίβτου ταπεινοφροδύνης ἀοράτω αἰδοθήσει ἐγγυομένης)

ΚΛΙΜΑΞ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ

Ἔνα βύχχρονο κείμενο γιὰ τὴν Ταπεινότητα, καρπὸς ἐβωτερικῆς ἐρχαβίας καὶ θείας φωτίδews:

Ταπεινότης εἶναι ἡ εὐχοχημένη ζεκίγη κατὰβάβις τῆς ἔλευθερίας ἀπὸ τὸ ἀρχος νὰ ἀποδείξουμε ὀτιδὴποτε βτους ἄλλους βχετικὰ μὲ τὸν ἑαυτὸ μας καὶ τὰ πιβτεύω μας. Παρακτηρίζεται ἀπὸ ὑψηλὸ βαθμὸ αὐτοχνωβίας καὶ ὑπαρξης μιᾶς ὠριμης δομημένης ὑπόβταβης, πὸυ δὲν ἀμμιβάρηει γιὰ τὸν ἑαυτὸ της. Τὸ μόνιμο ἔχω (αὐτενβυειδῆτο) βυμπγέει ἀρμονικὰ μὲ τὸν Θεὸ βὲ μία βχεβὴ Ἀγάπης μαζί του καὶ αὐτόβουγης ὑπηρεβίας, καὶ ἔχει βρει τὴν θέβη του βτὸ Θεῖο ἔχεδίο. Ὁ ἀνδρωπος εἶναι γεμᾶτος πηρηρότητα καὶ χαρὰ καὶ ἔχει εἰρήνη μέβα του.

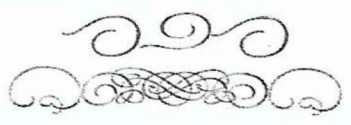

Ἡ Ταπεινότης εἶναι ἡ ὑγιὴς Ἀρετὴ, ποὺ τὴν κερδίζει κανεὶς μὲ ἀγωνία, καὶ ἡ κατάκτησίς της βημαίνει τὸ τέλος τοῦ ἐγκωμίου καὶ τὴν πηρὴν ἀφομοίωσίν του.

Ἡ ταπεινὴ γύβη δίνεται ἐκ χειρὸς καὶ δὲν ἔχει βλάβη μὲ τὴν ταπεινότητα οὔτε βοηθαεὶ εἰς τὴν κερδίωσιν.

Προσευχὴ διὰ τὴν Πίμνη

Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ μὲ κοιτάζει μέσα ἀπὸ ὄλα τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὄλα τὰ πλάσματα τῆς γῆς;

Σκεπάστε τὰ μάτια σας, ἄστρα καὶ πλάσματα· μὴν κοιτᾶτε τὴν γυμνότητά μου. Ἄρκετό εἶναι γιὰ μένα τὸ βάσανο τῆς καρπῆς μέσα ἀπὸ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια.

Τὶ ἵπάρχει ἐκεῖ γιὰ νὰ δεῖτε; Ἐνα δέντρο τῆς ζωῆς ποὺ σμικρύνθηκε μέχρι ποὺ ἔγινε ἀγκάθι πάνω στὸν δρόμο, ποὺ τριπᾶ καὶ τὸν ἑαυτὸ του καὶ τοὺς ἀγγέλους. Τὶ ἀγγέλο—παρὰ μιά οὐράνια φλόγα βυθισμένη σὴν γλάστρῃ, μιά φλόγα ποὺ οὔτε δίνει τὸ φῶς οὔτε θβόνει;

Λευγοφάτες, δὲν εἶναι τὸ ὄργωμα ποὺ ἔχει σημασία, ἀλλὰ ὁ Κύριος ποὺ βλέπει.

Τραγουδιστές, δὲν εἶναι τὸ τραγούδι σας ποὺ ἔχει σημασία, ἀλλὰ ὁ Κύριος ποὺ ἀκούει.

Ἐσεῖς ποὺ κοιμᾶστε, δὲν εἶναι ὁ ἵπκος σας ποὺ ἔχει σημασία, ἀλλὰ ὁ Κύριος ποὺ σᾶς ζῆτινᾶ.

Δὲν εἶναι οἱ ρίμμες τοῦ νεροῦ στοὺς βράχους γύρω ἀπὸ τὴν λίμνη ποὺ ἔχουν σημασία, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ λίμνη.

Τὶ εἶναι ὄλος ὁ ἀνθρώπιμος χρόνος παρὰ ἓνα κῶμα ποὺ βρέχει τὴν καρτὴ ἄμμο τῆς ἀκτῆς καὶ ὕστερα μετακοιῶνει ποὺ ἀρπυσε τὴν λίμνη, ἐπειδὴ ἔχει στεγνώσει;

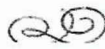
Ὡ ἄστρα καὶ πλάσματα, μὴν κοιτάζετε ἐμένα μὲ τὰ μάτια σας, ἀλλὰ τὸν Κύριο. Αὐτὸς μόνο βλέπει. Κοιτάζτε αὐτὸν καὶ θά δεῖτε τὸν ἑαυτὸ σας σὴν πατρίδα σας.

Τι βλέπετε όταν κοιτάξετε ἐμένα; Μία εἰκόνα τῆς ἐξορίας
σας; Ἐνα καθρέφτη τῆς φευγαλέας παροδικότητάς σας;

Ὁ Κύριε, πανέμορφο πέγγλο μου, κεντημένο μέ χρυσά
νεραφίμ, κάλυψε τὸ πρόσωπό μου ὡς τὸ πέγγλο ποὺ καλύπτει
τὸ πρόσωπο μιᾶς χήρας καὶ μάζεψε τὰ δάκρυά μου, μέ τὰ
ὁποῖα ξεχειλίζει ἡ γλύπη ὄθλων Σου τῶν τυλασμάτων.

Ὁ Κύριε, ὀμορφιά μου, ἔλα καὶ ἐπίσκεψέ με, γιά νά
μὴν αἰσθανθῶ νεροπή γιά τήν γυμνότητά μου—γιά νά μὴν
ἐπιστρέφουν σάν οἶκο τους διψασμένα τὰ ποτήρια διψασμένα
βιβλίμματα ποὺ πέφτουν ἐπάνω μου.

— Ἐπίσκοπος Νικολαΐ Βεημιρόβιτς

1. ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ, μετάφραση Δ. Ν. Μαρωνίτης.
2. Σύντομα μαθήματα ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ, π. Μητρόπολις Τόρτονος ἢ Μεγαλοπόλεως, Μάθημα 20^{ον}.
3. ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ, Γεωργίου Ν. Ζούκη, ΟΕΔΒ ἐν Ἀθήναις 1954.
4. ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΛΕΞΗΣ (ἢ ἱστορία τοῦ ρ. παιδείῳ), Νίκος Βαρδιάμματος, τόμος Α' « ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ » Λιβάκης.
5. ΔΙΑΛΕΧΘΟΜΕΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ, Α' κύκλος μαθημάτων τῆς ἀρχαίας ἐγγ. γλώσσης, Ἐιρήνη Μαυροπούλου, Ἀθήναι 2012.
6. Ο ΕΝ Τῆ ΛΕΞΕΙ ΛΟΓΟΣ, Ἄννα Τυροπούλου - Ἐβταδίου, Γεωργιάδης 2006.
7. Προβλεπὴ δόξα στὴν Λίμνη Ἁγίου Νικολάου Βεημιρόβιτς, ἀπὸ τὸ βιβλίο Η ΜΑΚΑΡΙΑ ΕΥΦΗΜΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ, ἐκδ. Ἁγιος Σεραφεὶμ τοῦ Σάρωφ, 2015.

Ἐρώτησὴ πού τέθηκε βτὸ προηγούμενο μάθημα, σχετικὰ μὲ τὸν χαρακτῆρα α τοῦ θέματος τῶν δυνηρημένων οὐδριατικῶν τῆς Α' κλίσεως.

Οἱ διάφορες μορφές πού παίρνει μιὰ κλιτὴ λέξη λέγονται τύποι αὐτῆς τῆς λέξης: ἥρωσ, ἥρωος, ἥρωες κτλ. - ἀκούω, ἀκούεις, ἀκούει κτλ. γράφω, γράφεις, γράφει κτλ.

Σέ κάθε τύπο μιᾶς λέξης ξεχωρίζονται δύο μέρη: ἡ κατάληξη καί τὸ θέμα.

α) Κατάληξη λέγεται τὸ μεταβλητὸ μέρος τῆς κλιτῆς λέξης πρὸς τὸ τέλος τῆς: -ς, -ος, -ες κτλ., -ω, -εις, -ει κτλ.

β) Θέμα λέγεται τὸ ἀμετάβλητο μέρος τῆς κλιτῆς λέξης πρὸς τὴν ἀρχὴ τῆς: ἥρω-, ἀκου-, γραφ-.

Ὁ τελευταῖος φθόγγος τοῦ θέματος λέγεται χαρακτῆρας. Ὁ χαρακτῆρας μπορεῖ νά εἶναι φωνῆεν ἢ σύμφωνο· π.χ. τοῦ θέματος ἥρω- χαρακτῆρας ω· τοῦ θέματος ἀκου- χαρακτῆρας ου· τοῦ θέματος γραφ- χαρακτῆρας φ.

Τῶν πρωτοκλιτῶν οὐσιαστικῶν, ὅσα εἶχον ἀρχῆθεν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος α τοῦ θέματος ἄλλο α ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἔπαθον συναίρεσιν, διὸ καλοῦνται συνηρημένα πρωτόκλιτα ὀνόματα : (Ἀθηνάα) Ἀθηνᾶ, (μνάα) μνᾶ, (Ἑρμέας) Ἑρμῆς, (γέα) γῆ.

			Ἐνικὸς			
(θ. Ἑρμεα-, Ἑρμη-)			(θ. μναα-, μνᾶ-)		(θ. γαλεα-, γαλη-)	
ὄν.	ὁ	Ἑρμῆς	ἡ	μνᾶ	ἡ	γαλῆ
γεν.	τοῦ	Ἑρμοῦ	τῆς	μνᾶς	τῆς	γαλῆς
δοτ.	τῷ	Ἑρμῆ	τῆ	μνᾶ	τῆ	γαλῆ
αἰτ.	τὸν	Ἑρμῆν	τὴν	μνᾶν	τὴν	γαλῆν
κλιτ.	ῶ	Ἑρμῆ	ῶ	μνᾶ	ῶ	γαλῆ

Πληθυντικὸς

ὄν.	οἱ	Ἑρμαῖ	αἱ	μναῖ	γαλαῖ
γεν.	τῶν	Ἑρμῶν	τῶν	μνῶν	γαλῶν
δοτ.	τοῖς	Ἑρμαῖς	ταῖς	μναῖς	γαλαῖς
αἰτ.	τούς	Ἑρμᾶς	τάς	μνᾶς	γαλαῶς
κλιτ.	ῶ	Ἑρμαῖ	ῶ	μναῖ	γαλαῖ

ΟΛΙΚΕΣ ἢ ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ Α' ΚΛΙΣΗΣ

	Ἄρσενικὸν		Ἐνικὸς			Πληθυντ.		Δυϊκὸς	
	Ἄρσενικὸν		Θηλυκὸν			Ἄρσ.	Θηλ.	Ἄρσ.	Θηλ.
ὄν.	-ās	-ης	-ā	-ᾶ	-η	-αι		-ā	
γεν.	-ου	-ου	-ās	-ās ἢ -ης	-ης	-ων		-αιν	
δοτ.	-α	-η	-α	-α ἢ -η	-η	-αις		-αιν	
αἰτ.	-āv	-ην	-āv	-āv	-ην	-ās		-ā	
κλ.	-ā	-η (ἢ -ᾶ)	-ā	-ᾶ	-η	-αι		-ā	

Σημ. Ὁ ἀρχικὸς χαρακτήρας ὅλων τῶν ὀνομάτων τῆς α' κλίσης ἦταν α: νεανιά-, πολι-
τά-, γλωσσά-, τιμᾶ- κτλ. Σὲ μερικὰ ὅμως ὀνόματα ποὺ ἐμπρὸς ἀπὸ τὸν χαρακτήρα ἔχουν σύμ-
φωνο (ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ρ) στοὺς ἀρχαιότατους χρόνους ὁ χαρακτήρας ā τράπηκε σὲ η: πολιτη-,
τιμη- κτλ. Ἀπὸ τῆς συγχώνευσης τοῦ χαρακτήρα μὲ τὴν κυρίως καταλήξει σχηματίστηκαν
οἱ παραπάνω ὀλικές ἢ φαινομενικὲς καταλήξεις. Στὴν ὀνομαστικὴ π.χ. τοῦ ἐνικοῦ ὁ χα-
ρακτήρας α (ἢ η) συγχωνεύτηκε μὲ τὴν ἀρχικὴν κατάληξιν -ς τοῦ ἀρσενικοῦ, καὶ ἔτσι σχημα-
τίστηκε ἡ ὀλικὴ κατάληξις -ας ἢ -ης: νεανί-ας, πολίτ-ης· στὴν γεν. τοῦ πληθ. ὁ χαρακτήρας
α συγχωνεύτηκε μὲ τὴν ἀρχικὴν κατάληξιν -ων σὲ -ῶν: νεανιά-ων = νεανιῶν, γλωσσά-ων
= γλωσσῶν κτλ. στὴν αἰτ. τοῦ πληθ. ὁ χαρακτήρας α συγχωνεύτηκε μὲ τὴν ἀρχικὴν κατά-
ληξιν -υς σὲ -ās: νεανία-υς = νεανιάς

Παραδείγματα ἀρσενικῶν σὲ -ας καὶ σὲ -ης

	(θ. νεανία)		(θ. Ἀτρεΐδα) (θ. στρατιωτά) (θ. ποιητά)		
	Ἐνικὸς ἀριθμὸς				
ὄν.	ὁ	νεανίας	Ἀτρεΐδης	στρατιώτης	ποιητής
γεν.	τοῦ	νεανίου	Ἀτρεΐδου	στρατιώτου	ποιητοῦ
δοτ.	τῷ	νεανία	Ἀτρεΐδῃ	στρατιώτῃ	ποιητῇ
αἰτ.	τόν	νεανίαν	Ἀτρεΐδην	στρατιώτην	ποιητήν
κλ.	(ὦ)	νεανία	Ἀτρεΐδῃ	στρατιωτᾶ	ποιητᾶ
	Πληθυντικὸς ἀριθμὸς				
ὄν.	οἱ	νεανία	Ἀτρεΐδαι	στρατιῶται	ποιηταί
γεν.	τῶν	νεανιῶν	Ἀτρεΐδῶν	στρατιωτῶν	ποιητῶν
δοτ.	τοῖς	νεανίας	Ἀτρεΐδαις	στρατιώταις	ποιηταῖς
αιτ.	τούς	νεανίας	Ἀτρεΐδας	στρατιώτας	ποιητάς
κλ.	(ῶ)	νεανία	Ἀτρεΐδαι	στρατιῶται	ποιηταί

«Τὸ δὲ γῆς ὄνομα παντὶ που γίγον Ἑλληνεὶ
καὶ τίμιον καὶ πατρῶον ἡμῖν...»

Πλουτάρχου Περὶ Ζεφύνης Β42

Ὅπως ἡ πηγεὺς ποιητικὴ γένη γιὰ τὴν θαλάσσια εἶναι «ἄγς», γιὰ τὸν καθορισμὸ τῆς γῆς ὁ ποιητικὸς τύπος εἶναι γαῖα. «... πρῶτίβτα χάος ἐγένετο, αὐτὰρ ἔπειτα γαῖα εὐρύβτερος...» (Ἡσίοδος).

«Γαῖα γὰρ γεννέτερα ἂν εἴη ὄρθως κεκημημένη, ὡς φησὶν Ὅμηρος» παρατηρεῖ ὁ Πλάτων στὸν «Κρατύλον» (410c). Ποῦ βημαίνει: «Γιατὶ γαῖα ποτὺ βωβτὰ ὀνομάβτηκε ἡ γεννέτερα, ὅπως γέει ὁ Ὅμηρος».

Ἐκ τῆς γαίας, καὶ τὸ ρῆμα γαίω = χαίρω, "διὰ τὴν ὠραιότητα". Ἐυρίβκομαι ἐπὶ τῆς γαίας, ἄρα γαίω, ἄγῃως γηδέω. (ἐπὶ τῆς γῆς θέω, ἄρα χαίρω).

Ἡ βασικὴ γένη γῆ γέγεται καὶ γᾶ (δωρ.), γέα (ἀβουναίρ.). Τὸ Μέγα Ἑτυμολογικὸν ἐτυμολογεῖ: «Γῆ, παρὰ τὸ γῶ τὸ χωρῶ, ἢ τὰ πάντα χωροῦβα». «Γῶ = τίκτω, οἷοι γῆ γεννητικὴ τῶν πάντων».

Παρατηροῦμε ὅτι τόβον ἡ Γ-αῖα ὄβον καὶ ἡ Γ-έα, ὡς βασικὸν γράμμα ἔχουν τὸ Γ, τὸ ἀρχέγονον ἀναμφιβόβως ὑνίον (χυνί), τὸ ἐργαζέιον τὸ ἀναβκάβπτον τὴν γῆ.

Ἄναρίθμητα τὰ παράγωγα καὶ τὰ βύνδεται: γεννῶ, γείνω, γίγνομαι, γη-γενής, γείτων (γε-λτ-ων): "ὁ ἐν τῇ αὐτῇ γῆ ἐρχόμενος" (Ἰωρίων), γαῖος (= γήλιος), γαίτης (= γεωργός), γέφυρα (= γῆ + ἐπὶ + ὕδωρ)... ἔγγειος (= ὁ ἐν τῇ γῇ), ἀπόγειος, ἐπίγειος, μεβόγειος, γαιονόμος (= κάτοικος), γαιάνδραβ, γαιοκτήμων, γαιήοχος (= ὁ κατέχων τὴν γαίαν), κυρίως ὡς ἐπίβδεται τοῦ Πβειδῶνος. Λιότι ὅταν οἱ θεοὶ ἐμοιράβδθηκαν τὸν κόβμο, βτὸν Πβειδῶνα "ἐγαχε" γὰ κατοικεῖ "αεί", τῆν "πηγὴν ἄγα", θαλαββοκράτωρ καὶ θαλαββομέδων. Ὀνομάβζεται ὁμως περιββότερο γαιήοχος (ὡς κατέχων τὴν γῆν) καὶ ἐνοβίγαιος καὶ ἐνοβίγδων: γαιοβείβτης, "τινάκτωρ γαίας" κατὰ τὸν Λογοκῆν (Τραχ. 502).

Ζτὸν Πβειδῶνα ἀποδίδουνταν οἱ βειβροί. Ἐγνώριβαν ὅτι ὁ κρηνιβμὸς τῆς γῆς, τουγάβιβτον βτὸν ἐλληνικὸ χωρὸ, προέρχεται ἀπὸ τὸν πυδμένα τῆς ἡμετέρας θαλαββης. Ἡ Ἐπιβτήμη βῆμερα τὸ ἐπιββειβαιῶνει ἐπεββηγῶντας πῶς βυγκροῦονται ὑποθαλαββίως οἱ πηγάβες τῆς Ἀγρικῆς καὶ τῆς Ἑρῶμης.

Συρεχίγμοε: γεωμόρος, γεωγῆος, γεωπόνος, γεώλογος κ.β.

Γέφυρα: γῆ ἐπὶ ὕδωρ

ΟΙ ΣΗΜΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ ΕΙΜΙ

1. Εἶμαι: ζωκράτης ἐστὶ βωφός.
2. Ὑπάρχω: Ἔστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὄρα.
3. Ἔστιν (χ' ἐνικὸ πρόσωπο): εἶναι δυνατόν, μπορεί, ἐπιτρέπεται + ἀπαρέμφατο: τούτους ἔστιν ἰδεῖν (αὐτούς μπορεί γὰ τοὺς δεῖ κανείς). Ὁ τύπος ἔστι(ν) β' αὐτὴ τὴν περίπτω-
ση ἀνεβάζει τὸν τόνο ἐπὶ τὴν παραλήγουσα (ἔστι).

Ἡ ἀρχικὴ μορφή τοῦ ρήματος εἶμι εἶναι ἐβ-μί, ὅπως ἀκριβῶς τὸ γράφει ὁ Ὅμηρος. καθορίζει τὸ ἐβ-ω τῆς ὑπάρξεως καὶ ἀρχαϊκῶς κηρύσσεται ὡς ἐβ-μί, ἐβ-μί, ἐβ-μί, ἐβ-μί (δηλαδὴ τὸ ἐβ-ω πι-νός) - ἐβ-μέν, ἐβ-τέ, εἶμι.

Ἐκ τοῦ ἐβ-μί → οὐβία = "ἡ ἐκάβτου ὑπαρξίς", "ἡ ἀληθὴς φύσις πράγματος τινός".

Ἐνῶ τὸ ρ. "ὑπάρχω" κυριολεκτικῶς σημαίνει τὸ γὰ ὑ-ίβταμαι ὑπὸ τὰς ἀρχαίς καὶ τοὺς νόμους τοῦ Σύμπαντος. Οἱ πρῶτες ἀρχές, ὅπως τονίζει καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, δὲν ἔ-
χουν αἰτίες. Αἰτίες εἶναι αὐτὲς οἱ ἴδιες. Ἀναφέρουν καὶ τὰ Ὀρφικά: « καλέω οὐρά-
νιον Νόμον, ἀβτροδέτην, βραχίδια δίκαιαν πόγτου καὶ γῆς » - 63.

κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, τὸ ὑπάρχειν σημαίνει τὴν ὑπαρξίαν ἰδιοτήτων ἐν τινὶ ὑποκει-
μένῳ. Σημαίνει ἐπίσης ὅ,τι καὶ τὸ ὑ-ίβταμαι. Τὰ ὄντα "εἶμι", ἐφύβκονται, ὑπὸ
τὰς ἀναποδράστους δυνάμεις τῆς φύσεως, τοῦ σύμπαντος: βαρύτητα, ψυχόκεντρο καὶ
κεντρομόλο δύναμη, ἀδράνεια, καὶ ὅλα τὰ βχετικά.

Εἶναι τεχνικῶς σημαντικὸν ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς λόγος ἀφοῦ ἐξερεύνηθε, κατενόηθε, ἐταξι-
νόμηθε τὸν ἔξω κόσμον, ἐβτράφη ἐβω. εἰς τὸ ἐβ-μί (= εἶμι, εἶμαι). Ἐβτράφη εἰς τὴν
αὐτογνωσίαν. Αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ πηῆδος "βυωνύμων" (κατ' ἐπίγραφιν βυω-
νύμων, ἀφοῦ ὑπάρχουν γεπτότατες ἐγνοιοζοχικὲς διαφορὲς οἱ ὁποῖες καθιβτοῦν τὴν κάθε
ἐγνοια μοναδική - "οἱ Ἑλληνες ἔχουν μιὰ γέψη γιὰ κάθε τι")... πὺ καθορίζουν βυ-
αιβθήματα, βκέγεις, διαγόνθη, ἰδιότητες ... π.χ. 100 περίπου ρήματα μὲ τὴν ἐγνοια
"κβαίω", 150 περίπου γιὰ τὸ "ὄρω", δεκάδες γέψεις γιὰ τὴν ἐγνοια "ὑπερήφανος", 30 με-
ρίπου γιὰ τὸν εὔφυη, γιὰ τὸν εὔνηθη... γιὰ τὸν ἀνδρεῖο ἢ τὸν δεγρό, γιὰ τὴν εὔτυχία
καὶ τὴν βυβτυχία, γιὰ τὴν χαρὰ ἢ τὴν γύπη... γιὰ τὰ παντὸς εἶδους βυβαιβθήματα.

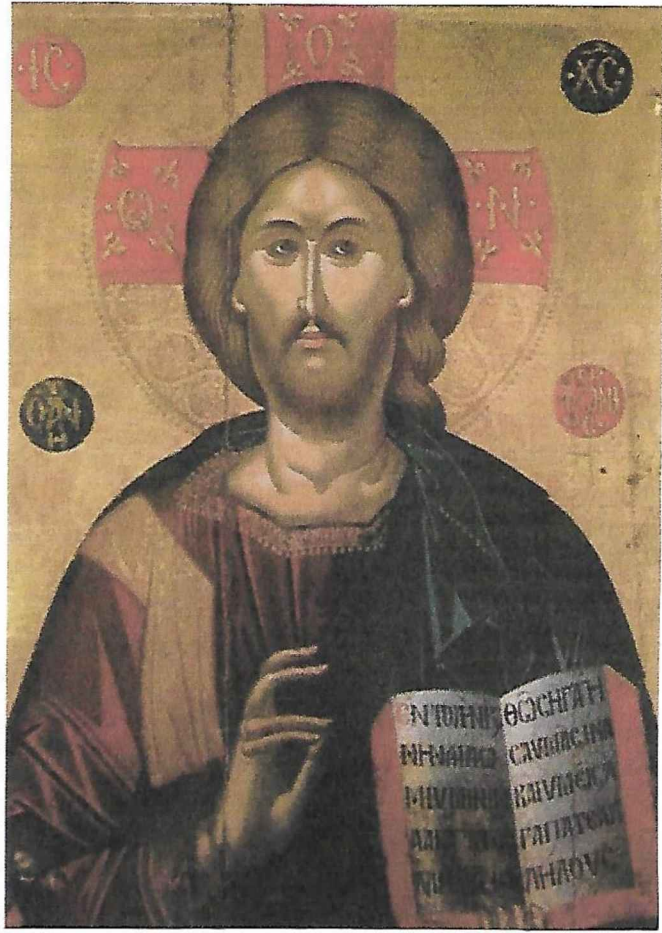
Ἀρχαία, "τί τὴν ἠδελφάν αὐτὴν τὴν γλώσσα"; Τὴν ἀπάντησιν τὴν δίδει ἴδως, γακω-
νικά, τὸ ἐν Δελφοῖς ἐπίγραμμα: **ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ**. καὶ ὁ Ἀριστοτέλης παρατηρεῖ: "γέ-
γυς ἔμυχοι..." (Φγγ.).

Ἀλλὰ νὰ τί καταδέτεται καὶ ἓνας βύχρονος ἅγιος, ὁ Ὀβίος Παΐβιος: Ἡ ἐλληνικὴ
γλώσσα ἔχει "γλώσσα" ἀπὸ τῆς πύρινης γλώσσας τῆς Πεντηκοστῆς! Τὸ δόγμα τῆς
Πίστεώς μας καμμιά γλώσσα δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἀποδώσει. Γι' αὐτὸ οἰκονόμησε ὁ Θεὸς
καὶ ἡ Παλαιὰ Διαθήκη μεταγράφηκε ἀπὸ τοὺς Ὁβίτην ἐλληνικὴ γλώσσα καὶ τὸ ἑ-
αρχεῖο γράφηκε ἐπὶ τὴν ἐλληνικὴ γλώσσα. Ἄν δὲν φέρεται Ἀρχαῖα Ἑλληνικά καρεῖς καὶ
ἀβχορεῖται μὲ τὸ δόγμα, μπορεῖ νὰ πηγαῖ. (Λόγοι Α', Μὲ πόνο καὶ ἀγάπη διὰ τὸν
βύχρονον ἄνθρωπο).

Παρακατὰ τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδας ἐπὶ τὴν ἀνθρωπότητα ἦταν τὸ παράδειγμα **ΓΝΩ-
ΘΙ ΣΑΥΤΟΝ**. Τὴν ἀνάγκη αὐτῆ τῆς αὐτογνωσίας διὰ τὸν ἄνθρωπο, διὰ τὴν ἐξέλιξιν καὶ
τὴν δέωσίν του, ἐπιτείνουσι καὶ οἱ Μητρικοὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας: «... Ὅθεν
καθ' ἕνα βλέπει πόσον εἶναι ἀναγκαῖον εἰς ἐκεῖνον ποῦ θέλει νὰ ἐνωθῆ μὲ τὸ οὐράνιον
φῶς, τὸ νὰ γνωρίσῃ τὸν ἑαυτὸν του...» Ἁγίου Νικοδήμου Ἀχιορείτου, Ὁ Ἄσφατος Πό-
ρημος, κεφάλαιον Β'

Ὁ Ὡν
(ὁ ὑπάρχων, ὁ ζῶν)

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΤΙΦΩΝΗΤΗΣ
(= Χριστὸς ποῦ ἀποκρίνεται)

ΕΜΠΑ ΠΑΦΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΧΡΥΣΕΛΕΟΥΣΗΣ
12^{ος} αἰ.

ΑΓΙΟΓΡΑΦΟΣ
ΤΙΤΟΣ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΣ
1536

Τὰ παιδιὰ φτιάχνουν λέξεις ...

- Νὰ φτιάξωμε λέξεις γιὰ τὴν *ΥΛΗ*, γιὰ ὅ,τι βλέπομε, γιὰ κάθε οὐσία, καὶ θὰ τὶς ὀνομάζωμε οὐσιαστικά.
- Νὰ φτιάξωμε λέξεις γιὰ τὴν *ΕΝΕΡΓΕΙΑ*, γιὰ ὅ,τι ἐνεργεῖ, γιὰ ὅ,τι ρέει, καὶ θὰ τὶς ὀνομάσωμε ρήματα.
- Καὶ μὲ τὰ δύο μαζί θὰ φτιάξωμε ἕναν χορό, θὰ τὸν ὀνομάσωμε πρότασιν.
- Ὁ κόσμος μας εἶναι ὕλη καὶ ἐνέργεια. Ὁ κόσμος μας ἔχει ἄρμονία, μελωδία καὶ ρυθμό. Ἔτσι θὰ φτιάξωμε καὶ τὶς λέξεις μας! ἀποφάσισαν τὰ παιδιὰ.

δ') Τὸ βοηθητικὸν ῥῆμα εἶμι (= εἶμαι)

§ 191. Ἀρκετοὶ τύποι τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης σχηματίζονται περιφραστικῶς μὲ τὸ ῥῆμα εἶμι ὡς βοηθητικόν. (Πρὸς τῆς νέας γλώσσης: ἔχω γράψει - εἶχα γράψει - εἶμαι γραμμένος - ἦμουν γραμμέ - νος).

§ 192. Τὸ ῥῆμα εἶμι εἶναι ἀνώμαλον, οἱ δὲ χρόνοι αὐτοῦ εἶναι: ἐνεστ. εἶμί, παρατ. ἦν (- ἦμην), μέλλ. ἔσομαι (= θὰ εἶμαι), ἀόρ. ἐγενόμην (= ὑπῆρξα ἢ ἔγινα), προκμ. γέγονα (= ἔχω ὑπάρξει ἢ ἔχω γίνει), ὑπερσ. ἐγεγόνειν (= εἶχα ὑπάρξει ἢ εἶχα γίνει). Ἐκ τούτων ὡς βοηθητικοὶ πρὸς σχηματισμὸν τῶν ῥημάτων ἐν γένει λαμβάνονται ὁ ἐνεστώς, ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ μέλλων, οἱ ὅποιοι κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Όριστική		Υποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική
Ένεστώς	Παρατατικός			
εἶμι εἶ	ἦ ἦ ἦν ἦ-σθα	ῶ ῶς ῶ	εἴη-ν εἴη-ς εἴη	ἴσ-θι ἔσ-τω
ἔσ-τι(ν) ἔσ-μὲν	ἦν ἦ-μεν	ῶ-μεν ἦ-τε	εἴη-μεν ἢ εἶ-μεν εἴη-τε ἢ εἶ-τε	ἔσ-τε
ἔσ-τέ εἰ-σί(ν)	ἦ-τε (ἦσ-τε) ἦ-σαν	ῶ-σι(ν)	εἴη-σαν ἢ εἶ-εν	ἔσ-των, ὄντων (ἦ ἔσ-τωσαν)
ἔσ-τόν ἔσ-τόν	ἦσ-τον ἦσ-την	ῆ-τον ῆ-τον	εἴη-τον ἢ εἶ-τον εἰή-την ἢ εἶ-την	ἔσ-τον ἔσ-των

Απαρέμφ.: εἶναι. Μετοχή: ὄν (όντ-ος), οὔσα (οὔσης), ὄν (όντ-ος)

Μέλλων	Όριστική:	ἔσομαι, ἔση (ἦ ἔσει), ἔσται-ἔσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται
	Εὐκτική:	ἔσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο - ἔσοίμεθα, ἔσοισθε, ἔσoinτο
	Απαρέμφατον:	ἔσεσθαι
	Μετοχή:	ἔσόμενος, ἔσομένη, ἔσόμενον.

Σημείωσις. Τὸ γ' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος (ἔστι) -τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν (ἔστι):

1) ὅταν ἔχη τὴν σημασίαν τοῦ ὑπάρχει ἢ τοῦ εἶναι δυνατόν: ἔστι θεός - ἔστι λαβεῖν

2) ὅταν εὐρίσκεται κατόπιν τῶν λέξεων τοῦτ' (= τοῦτο), ἀλλ' (= ἀλλά), εἰ, καί, οὐκ: τοῦτ' ἔστι, οὐκ ἔστι

3) ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως: ἔστι τις σοφός.

— “Ὁροι οἱ διδύγηθοι τύποι τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτα τοῦ ρ. εἶμι εἶναι ἐχηθτικοί.

— Τὰ σύνθετα τοῦ εἶμι ἀνεβαίνουν τὸν τόνο βτόν ἐνεστώτα τῆς ὀριστικῆς καὶ βτόν β' ἐνικὸ καὶ πηθοντικὸ τοῦ ἐνεστώτα τῆς προστακτικῆς: **πάρειμι, πάρει, παρέβτι(ν)** κ.τ.λ. - **πάριβθι, παρέβτε** (ἀλλά: **παρῶ, παρῆς, παρῆ** κ.τ.λ. - **παρεῖην - παρεῖναι - παρῶν** κ.τ.λ.).

Γιὰ τὶς ποικίλες καταλήξεις τῶν ρήσεων τῆς ἐρηγιδος φωνῆς: Οἱ καταλήξεις εἶναι μικρὲς ρησοῦγες (ἄηροτε ἀκέραες, αὐτόγυες, καὶ ἄηροτε παράγωγες), οἱ ὁποῖες “ἀνέπτυξαν καὶ πύξησαν τὴν ἐκφραβτικὴ δύναμη τῆς ἐρηγιτικῆς ὁλώββης”, ὅπως ἔχει ἤδη παρατηρήσει καὶ ὁ κ. Παλαμάς βτὸ ἄρθρο του “κριτικὴ καὶ ἱγῶββα”. Θα διαπιβτώβουμε δὲ

ὅτι: ἀπὸ τὴν ρίζα καὶ τὸ θέμα, ἀπὸ τὰ προβλήματα καὶ ἐπιθήματα, μέχρι τὴν κατάληξη, ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα "τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεβκεύαβεν".

ΕΜΠΕΔΩΣΙΣ ΤΟΥ Ρ. ΕΙΜΙ

Θέατρον –theater–théâtre–teatro

Θέατρον (θεῶμαι):

Εἰς τὸ θέατρον συνάγοντες αὐτοὺς δημοσίᾳ
παιδεύομεν ὑπὸ κωμωδίαις καὶ τραγωδίαις
ἀρετὰς τε ἀνδρῶν παλαιῶν καὶ κακίας
θεωμένους, ὡς τῶν μὲν ἀποτρέποιντο,
ἐπ' ἐκεῖνα δὲ σπεύδοιεν.

Λουκιανός

Δραῖμα (δρῶν): Τραγωδία, Κωμωδία, Σατυρικὸν δραῖμα.

«Ἔστιν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως
σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἔχουσης,
ἠδυσμένῳ λόγῳ... δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι'
ἔλεου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθη-
μάτων κάθαρσιν».

«Ἔστιν οὖν κωμωδία μίμησις πράξεως φαύλων καὶ
γελοίων εἰς διόρθωσιν ἠθῶν προτρεπτικῶν».

Ἀριστοτέλης, «περὶ Ποιητικῆς»

Εἶναι γοῖπὸν ἡ τραγωδία μίμησις πράξεως ἀξιόλογης καὶ
ὀγκοκρηρωμένης (μὲ ἀρχὴν, μέσην καὶ τέλος), ἡ ὁποία ἔχει καθορισμέ-
νο μέγεθος, μὲ γόχο δῆλο (δηλ. μὲ μέτρο, ἁρμονία καὶ μέγος)...
ποὺ παριβάλλεται ἐνεργῶς καὶ δὲν ἀπαχχέγγεται, καὶ ἡ ὁποία προ-
καλώντας τὴν συμπάθεια καὶ τὸν φόβο τοῦ θεατῆ, τὸν ἀποκαθαί-
ρει (ζητῶναι) ἀπὸ παρόμοια ψυχικὰ παθήματα.

Ἔσκησις:

Συμπληρώσατε τὰ κενὰ τοποθετώντας τὸ ρῆμα εἰμί στοῦ κατάλληλο πρόσωπο, ἀριθμό⁴ καὶ χρό-
νο.

Σόλων ἦν τῶν ἑπτὰ σοφῶν. (Παρατατ.)

Ἡμεῖς ἔβμεν γένους παλαιοῦ καὶ εὐκλεοῦς.
(Ἐνεστ.)

Τὸ μὲν ἐπιτιμᾶν ἔβτι παντός, τὸ δ' ὀρθῶς
συμβουλεύειν ἔβτι σώφρονος.

Ἀφρήτωρ ἀθέμιστος ἀνέστιός ἔβτιν ἐ-
κείνος ὃς πολέμου ἔραται ἐπιδημίου ὀκρουέντος.

(Ἐνεστ) ἔραται: ἀγαπᾶ <ἔρω

Ὅμηρος ἔβται ἀθάνατος καὶ ἀγήρως ἡματα
πάντα. (Μέλλον) ἡμαρ: ἡμέρα

4. Τὸ ρῆμα πρέπει νὰ συμφωνῇ στὸν ἀριθμὸ καὶ στοῦ πρόσωπο μὲ τὸ ὑποκείμενό
του, τὸ ὁποῖο σημειώνεται ἐδῶ μὲ ἔντονα γράμματα.

Ἡμεῖς μὲν ἦμεν, ὅπερ ὑμεῖς ἐστε,
ὑμεῖς δ' ἔσεσθε, ὅπερ ἡμεῖς ἐσμεν.

Σωκράτης δεινότατος ἦν¹ διδάσκειν.
Νέστωρ ἡδιστος ἦν λέγειν.

Εἶναι βούλου φιλόκαλος, ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής.

1. Ὁ Σωκράτης ἦν δεινός → διδάσκειν
→ στοῦ νὰ διδάσκει

Περὶ ἐνδυμάτων

α) Εἶναι βούλου τὰ περὶ τὴν ἐσθῆτα φιλόκαλος,
ἀλλὰ μὴ καλλωπιστής.

Ἔστι δὲ φιλοκάλου μὲν τὸ μεγαλοπρεπές, καλλωπι-
στοῦ δὲ τὸ περίεργον.

Τὰ ἐνδύματα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἦσαν ὀλίγα καὶ ἀπλά.

Ἄνδρὸς ἐνδυμα κύριον ἦν ὁ χιτῶν καὶ ἐπίβλημα ἦν τὸ ἱμάτιον.

Οἱ ἔφηβοι, οἱ πολεμιστὲς καὶ οἱ ὁδοιπόροι ἐφόρουσαν χλαμύδα.

Χιτῶνα ἐφόρουσαν καὶ αἱ γυναῖκες καὶ ἐπίβλημα περικαλλές ἦν ὁ πέπλος.

Κυρία ἀρετὴ πάντων τῶν διαγεγραμμένων ἱματίων εἶναι τὸ κόσμιον, τὸ ἀφελές,
τὸ εὐτελές καὶ τὸ διαρκές, ἧτις ἀρετὴ ἐλλεῖπει ἐν τοῖς φραγκικοῖς ἐνδύμασιν
τὰ ὁποῖα σήμερον φέρομεν.

ἡ ἐσθῆς,
τῆς ἐσθῆτος =
ἐνδυμα,
ἐνδυμασία

ἀρεθῆς, ες =
ἀρηούς
ἀπερίττος

εὐτελής, ες =
φιτός.

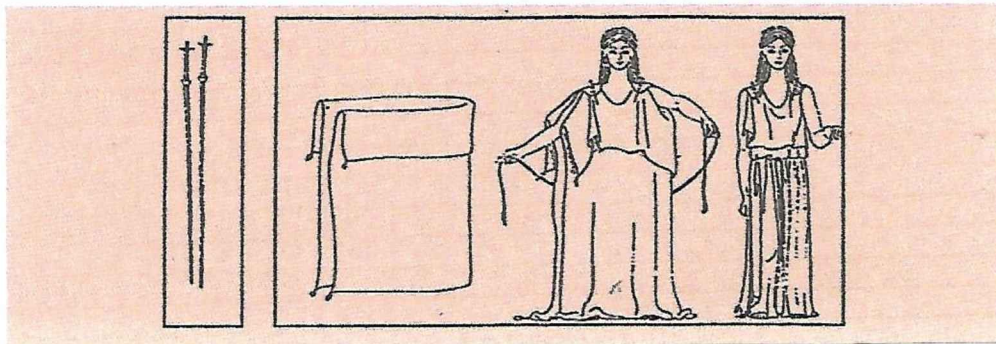
Ἐρωτήσεις:

Ὁ φιλόκαλος μεγαλοπρεπής ἐστὶ, ὁ καλλωπιστής δὲ
περίεργος ἐστὶ.

Πότερον βέλτιον σοὶ δοκεῖ εἶναι; τὸ μεγαλοπρεπές.

φιλόκαλος ≠ ἀπειρόκαλος, ἀκαλαιόσθητος

περίεργος =
δαπανηρός,
περίττος

β) Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀρχίδαμος εἰς τὸν βάνοντα τὰς τῆς κεφαλῆς
τρίχας γέροντα Κεῖον, ὃν ἐξεληθόντα ποτὲ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ λέγοντα
περὶ ὧν ἀπεστάλη, ἀγανακτῶν ἐξέβαλεν λέγων...

Τί δ' ἂν οὗτος ὑγιὲς εἶποι,
ὅς οὐ μόνον ἐπὶ τῆ ψυχῇ τὸ ψεῦδος,
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆ κεφαλῇ περιφέρει;

Αἰλιανός, Ποικ. Ἱστορ. Ζ 20

Τριῶν γὰρ χορῶν κατὰ τὰς τρεῖς ἡλικίας συνισταμένων ἐν ταῖς ἑορταῖς, ὁ μὲν τῶν γερόντων ἀρχόμενος

4. Δωρικὸν πόκα = ποτέ, κάποτε

ἦδεν:
Ἄμμες² πόκ⁴ ἡμεῖς ἄλκιμοί⁵ νεανίαι

4. ᾄδω (< ἀείδω)
ἢ ἀηδῶν = ἢ ἀιδούβα,
ἢ γάγτρια

5. ἄλκιμος = ἰσχυρὸς
γενναῖος
ῥωμαλέος

ὁ δὲ τῶν ἀκμαζόντων ἀμειβόμενος ἔλεγεν:
Ἄμμες δέ γ' εἰμέν. αἰ δὲ λῆς αὐγάσδεο.

ὁ δὲ τρίτος ὁ τῶν παίδων:

Ἄμμες δέ γ' ἐσσόμεθα πολλῶ κάρρονες.³

Πλουτάρχου, Λυκούργος

Ἀττικὴ διάλεκτος

Δωρικὴ διάλεκτος

Ἡμεῖς ἡμεν
ἡμεῖς ἐσμέν
ἡμεῖς ἐσσόμεθα

ἄμμες ἡμες
ἄμμες εἰμέν
ἄμμες ἐββόμεθα

2. ἄμμες: ἡμεῖς, ἐμεῖς.
3. κάρρονες: καλύτεροι

Σπαρτιάτης
ἐφηβος

Σπαρτιάτης
πολεμιστής

Θυμᾶσαι τί ὑπόσχονταν τὰ παιδιὰ τῆς Σπάρτης; Διάβασε τὰ γράμματα στὴν χρωματιστὴ στήλη.

1) Κ ρ ἔ ο ε

2) Α ἱ ρ ω

3) Ρ ὠ μ ο

4) Ρ ὠ β α ε

5) Ὀ γ ο ε

6) Ν α ἰ ω

7) Ε ὠ α γ δ ρ ἰ α

8) Ζ ὠ ε

1) Ἡ δόξα

2) Σηκώνω

3) Ἡ σωματικὴ δύναμις

4) «Ῥῶβαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ».

5) Ὁ γαῖδαρος

6) Κατοικῶ (ἐπικός τύπος)

7) Κατὰ τὸν Γοργία, «κόσμος πόλει μὲν εὐαγδρία».

8) Ὁ ἄγριος χοῖρος.

Κόσμος

Ἡ σιωπὴ τοῖς νέοις
πολλάκις κόσμος ἐστί.

Ἄτλας βαστάζων τὸ οὐρανόν

Ἡ γῆ κατὰ τὸν Ἐκκεταῖο τὸν Μίλησο.

11. (1) Κόσμος πόλει μὲν εὐανδρία, σώματι δὲ κάλλος, ψυχῇ δὲ σοφία, πράγματι δὲ ἀρετή, λόγῳ δὲ ἀλήθεια· τὰ δὲ ἐναντία τούτων ἀκοσμία.

(1) Εὐκοσμία εἶναι γιὰ τὴν πόλιν οἱ γεροὶ ἄντρες, γιὰ τὸ σῶμα ἢ ὁμορφιά, γιὰ τὴν ψυχὴ ἢ σοφία, γιὰ τὴν πράξη ἢ ἀρετὴ, γιὰ τὸν λόγον ἢ ἀλήθεια· τὰ ἀντίθετά τους ἀκοσμία.

Γοργίου
Ἐλένης Ἐγκώμιον

Κόσμος = 1. τάξις/εὐταξία (=καλὴ τάξις), εὐπρέπεια

2. κόσμημα, στολισμὸς

3. τὸ βύμπαν (τὸ ὁποῖον ὀνομάσθηκε κόσμος ἐκ τῆς τελείας αὐτοῦ τάξεως ἢ ἀρμονίας. Ὁ Πυθαγόρας ἦταν ὁ πρῶτος πού χρησιμοποίησε τὴν λέξη «κόσμος μὲ τὴν ἔννοια αὐτή).

Ἡ κόμη καὶ ὁ κόσμος

Διὰ τί κομῶσι καὶ πωγωνοτροφοῦσιν Σπαρτιᾶται ; << ὅτι πάντων κάλλιστος καὶ ἀδανώτατος ἀνδρὶ ὁ ἴδιος κόσμος >>.

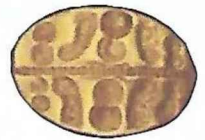

Κόρη τῆς Ἀκροπόλεως, π. 515 π.Χ., Ἀθήναι.

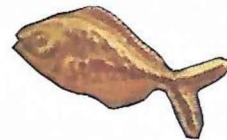
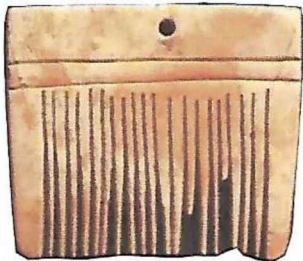
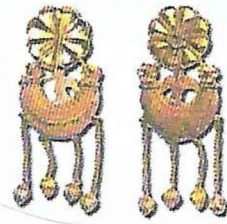
Ἡ Κόρη, γνωστὴ ὡς Κοῦρος τῆς Ἀναΐου, π. 530 π.Χ., Ἀθήναι.

Κοσμῶ, κόσμημα, διακόσμησις,

.....

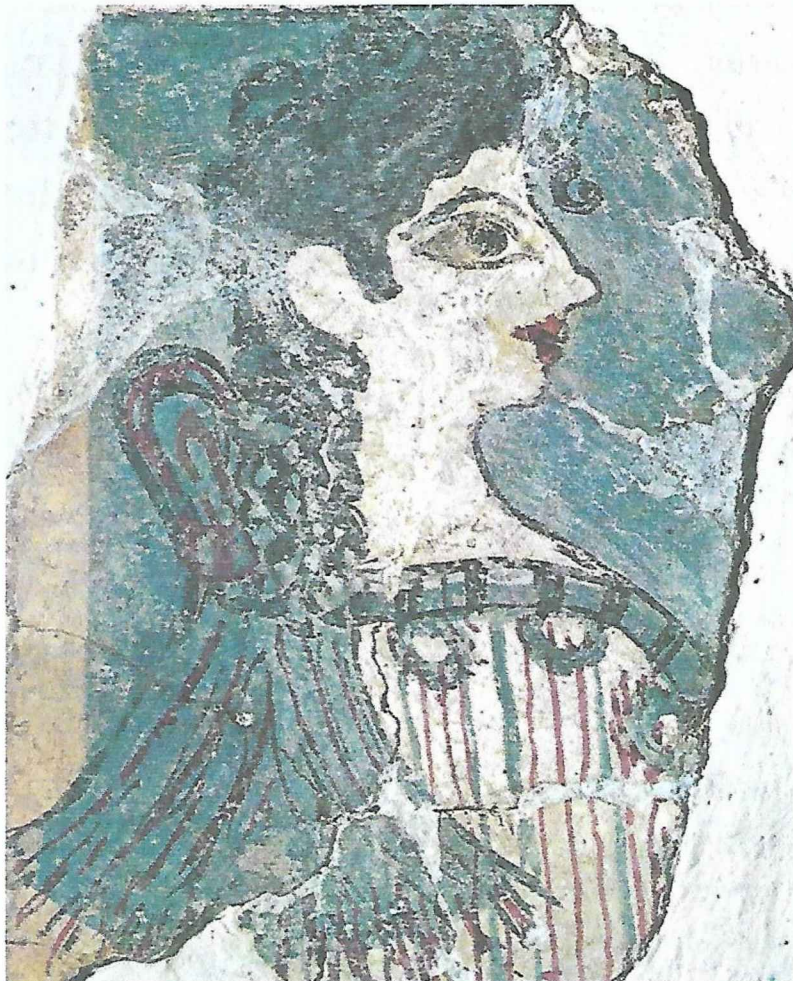
.....

Ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης Ἀρχίδαμος εἰς τὸν βάνοντα τὰς τῆς κεφαλῆς τρίχας γέροντα Κεῖον, ὃν ἐξελθόντα ποτὲ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ λέγοντα περὶ ὧν ἀπεστάλη, ἀγανακτῶν ἐξέβαλεν λέγων...

Τί δ' ἂν οὗτος ὑγιὲς εἶποι,
ὃς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ τὸ ψεῦδος,
ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρει;

Αἰλιανὸς, Ποικ. Ἱστορ. Ζ 20

Ἡ περιφνη «Παριζιάνα». Τοιχογραφία τῆς Κνωσοῦ, περ. 1400 π.Χ.

ΠΑΙΔΕΙΑ — ΜΟΡΦΩΣΗ

Παιδεία είναι η μόρφωση για να αποκτά ο αμόρφωτος νέα μορφή· εὐμορφη, ὁμορφη.

Μορφώνω σημαίνει δίνω μορφή, σχῆμα, βέ κατι ἀ-σχημάτιστο, ἀ-διαμόρφωτο, ἀ-διάπλαστο.

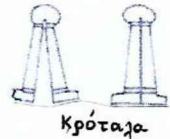
Παιδί, για πολλούς παιδαγωγούς, είναι τὸ ἀ-διάπλαστο ὄν πὸς διαπλάσσεται μετὴν κατάληξη ἀγωγῆς ὅσο γὰ ἀποκτῆσει εὐμορφία· μόρφωση· ὁμορφιά. Ἡ "πρώτη, ζωτανή ὕλη" τοῦ παιδιοῦ, "τὸ ὑπόβρωμά" του θεωρεῖται "ἔπλαστο". Ἡ "ὕλη" του, σύμφωνα μετὸν Ἀριστοτέλη, εἶναι "ἐκμαχέιο", δηλαδὴ πρόπλασμα, ἔπλαστο μαζα πάνω βτὴν ὁποία μπορεί γὰ ἀποτυπώδει μιὰ μορφή. (ἐκμαχέιο ἐκ τοῦ ἐκμάβω = πλάθω, μαζάβω, δίνω μορφή). Τὸ ἐκμαχέιο αὐτὸ μορφοποιεῖται διαρκῶς, ὅσο γὰ πάρει τὴν τελικὴ μορφή, τὸ εἶδος, τὸ ὀρισμένο εἶδος τοῦ ἀνθρώπου (ἀρχ. εἶδος = μορφή). Αὐτὸ γίνεται μετὴν συνεχιζόμενη μορφοποίησις καθὼς ἀγαπύβδονται ὅσες οἱ γανθάνουβες ιδιότητες τοῦ παιδιοῦ μέ:

Τὴν διδασκαλία τῆς γλώσσας, πὸς ἀγαπύβδει τὶς νοητικὲς ἱκανότητες του (γραφή - ἀνάγνωσις).

Τὴν διδασκαλία τῶν ἀριθμῶν, πὸς καθιερεχει τὴν εὐφυΐα του.

Τὴν κατάληξη γυμναστική, πὸς διαπλάσσει τὸ βῶμα του. (Ἐκοπὸς τῆς γυμναστικῆς - γέει ὁ Ἀριστοτέλης βτὰ Ποητικά του - δὲν εἶναι ὁ βάνουβος ἀθλητισμὸς πὸς ἀποθηριώνει τὴν ψυχή...).

Τὴν διδασκαλία τῆς μουσικῆς, πὸς καθιερεχει τὴν ψυχή του.

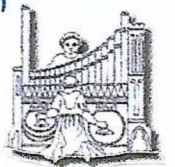
Κρόταλα

"Ἀσκαυλος

Τὸ παιδί γθάνει, κάποτε, βέ κατάβτασι "ἐντελέχειας", τέλειαν ἀνάπτυξις.

("ἐντελέχεια": Ἀριστοτελικὸς ὅρος ἀπὸ τὸ ἐντελές + ἔχειν. Ἄρα ὁ ἐντελεχὴς εἶναι ὁ ἔχων ἐντὸς του τὸ τέλος, τὸν βκοπὸ, βυεπῶς ὁ πηήρης, ὁ ὀρκηρωμένος. π.χ. ἡ ψυχή εἶναι ἐντελέχεια τοῦ βῶματος, ἡ βυολικὴ παιδεία εἶναι καρπὸς ἐντελέχειας ψυχικῆς).

"Ὑδραυλις

Καρπὸς τῆς παιδείας εἶναι ὁ εὐμορφος, ὁμορφος, ὠραῖος ποζίτης.

Καρπὸς τῆς παραπαιδείας, τοῦ "κατευθυνόμενου τεχνοκρατικοῦ ἐπαγγελματισμοῦ" εἶναι ὁ δύμορφος ἰδιώτης, ὁ ἰδιοτελής καὶ μικρόψυχος, πὸς γιώθει περιφρόνησι γιὰ τοὺς βυανθρώπους του, πὸς ἔμαδε γὰ μιβτεύει ὅτι τὸ γόημα τῆς ζωῆς εἶναι ἡ ὑπακοή τοῦ ὑπ-ήκου ἢ ἡ ἀπόκτησις πρῶτου δια πύρὸς καὶ βιδήρου, ἀντὶ τῆς δημιουργίας: τῆς προβγο-

ρᾶς δηλαδὴ ὠφέλιμου ἔργου ἐπὶ τὸ βύζοιο.

Χωρὶς τὴν ἔννοια τῆς μορφῆς δὲν μπορούμε γὰ καταγοῦν τὸ προῖον τῆς παι-
δείας, τὴν μόρφωσιν δηλαδὴ (ἢ τὸν καρπὸ τῆς παραπαιδείας : τὴν παρα-μόρφωσιν).

Ἀλλὰ ἄς κάνομε μιὰ μικρὴ ἀναθεώρησιν.

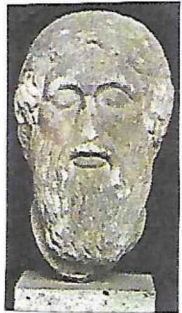
Μορφή, ἐπὶ τὴν μυθολογία μας, ἔχει μονάχα ὁ Μορφεύς, ὁ
γιὸς τοῦ Ἄπνου, ἀπὸ τὸ γένος τῆς Νύκτας· ὁ θεὸς τῶν ὄνειρων.

Μετά, ἀπὸ τὸ βῶμα τοῦ Μορφεύς, γτιάχονται οἱ πρώτο-
πραβοί, ποὺ ... ὅμοιοι μὲ μορφῆς ὄνειρων ζοῦσαν ἐ' ὄλο τὸ μά-
κρος τῆς ζωῆς τους. (« Ἄλλ' ὄνειράτων ἀγίχιοι Μορφαῖβι τὸν μα-
κρὸν βίον »). Βλ. Αἰσχύλου Προμηθεΐας Δεσμώτης, στ. 435 - 471).

— καὶ πῶς ζῦνησαν; ρωτοῦν οἱ Ὀκεανίδες τὸν Προμηθεΐα. — Πῶς πῆραν μορφὴν
ἀνθρώπου;

Ἀποβάλλοντες τὴν Μορφὴν τοῦ ... Μορφεύς : « ἐξηῦρον αὐτοῖς » γέει ὁ Τιτανας,
« γραμμάτων τε βυθδέβεις, μνήμην ἀπάντων ... » (Τοὺς βρῆκα τίς βυθδέβεις τῶν γραμμά-
των, ποὺ χαράζουν, ἀββηβτα, τὰ πάντα ἐπὶ τὴν ἀνθρώπινη μνήμη). Μὲ τὰ γράμματα ζῦ-
νησαν.

Στὸν Ὅμηρο, ποὺ ἔπεται τῶν μύθων, ἡ γέση μορφὴν χρησιμοποιοῦται ἀπο-
κλειστικὰ διὰ τὰ γράμματα, διὰ τίς γέσεις ποὺ γτιάχουν τὸν γόχο καὶ τὴν
γοχική.

Στὸν Ὅμηρο, ἡ γέση μορφὴν ὑπάρχει μόνο δύο φορές :

Στὸ θ 170 τῆς Ὀδύσσειας, ἐπὶ τὴν γράβη « θεὸς μορφὴν ἔπεβι βτέγει » καὶ
ἐπὶ τὸ θ 367, ἐπὶ τὴν γράβη « Μορφὴν ἔπέων ». Στὸ θ μάλιστα, ὁ Ὀδύσσειας κά-
νει μιὰ αἰδθθητικὴ παρατήρησιν. « Ὁ ἕνασ ἔχει « μορφὴν ἔπέων », εὔ-μορφία ἐπὶ τὸ γόχια του, ποὺ
τοῦ τὴν χορηγεῖ ὁ θεὸς (κατὰ τὸ « θεὸς μορφὴν ἔπεβι βτέγει »), ἐγὼ ὁ βυγομιρητής του
δὲν ἔχει. « Ὁ πρώτος εἶναι ἀβχημούτβικος. » ἔχει ἀπὸ γυβικοῦ του, ἀπὸ γυνηβιμοῦ του μιὰ
ἀβχημία (ἀγαγοχίες χαρακτηριβτικῶν προβώπου κτγ) ποὺ ἀπαγόνει καὶ χάνεται ἐξ αἰτίας
τῆς ... μορφῆς ἔπέων. « Ὁ δεύτερος εἶναι ὁμοργος ... τρατὰ τὰ κάρη του ... ἀλλὰ τί γὰ τὸ
κάνεις; Ἡ ἀβχημία τῶν γόχων του τὸν ἀβχημείβει· τὸ κάρησ ἀνδεί ἐπὶ πρόβωπο τοῦ πρώ-
του μὲ τὴν εὔμορφία τῶν γόχων.

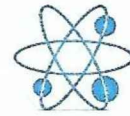

Μετὰ τὸν Ὅμηρον, κορυφαῖος φιλόσοφος τῆς μορφῆς εἶναι ὁ Δημόκριτος.

Σύμφωνα μὲ αὐτὸν, ἡ «μορφὴ λέξεων» τοῦ Ὁμήρου δὲν εἶναι χάρισμα Θεοῦ, ἀλλὰ προϊόν τῆς διδασχῆς πάντων ἐτὴν βαθύτερη ἐβωτερικὴ δομὴ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ τὴν ὀνομάζει Ρυθμὸς (: Ρυθμὸς, ἀπὸ τὸ Ρέω). Ἐξ ἑκάστου ἀνθρώπου, ἐτὸ βάθος τῆς ὑποστάσεώς του, ὑπάρχει Ρυθμὸς — ἐδῶ ὁ ρυθμὸς ἀντιπροσωπεύει τὸ δυναμικὸ σχῆμα, τὸν προβληματισμὸ, τῆς ροῆς τῶν ἀτόμων.

Ἰσὴν ἐπιφάνεια τῶν ἀνθρώπων, ἐτὸ πρόσωπο, ἐτὰ μάτια, ἐτὴν ὄψη, ἐκεῖ ὅπου ἀνδρὶ τὸ κάλλος ἢ ἡ δὺβ-μορφία, ὑπάρχει μετα-ρυθμὸς, ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῆς διδασχῆς, ἐτὸν ρυθμὸ (τῆς ἐβωτερικῆς δομῆς).

Ἔτι γρηγόρην:

« Φύβις καὶ διδασχὴ παραρηθίον ἐβτι· ἡ γὰρ διδασχὴ μεταρυθμοῖ τὴν φύβιν, μεταρυθμοῦβα δὲ φυβιοποιεῖ ». (Ἄπ. Β, 33).

(Ἡ φύβη καὶ ἡ διδασχὴ εἶναι παραρηθία. Ἡ διδασχὴ «μεταρυθμοῖ» ... μεταμορφώνει, μεταβληματίζει τὸν ἀνθρώπο, κάγοντάς του μιὰ δεύτερη φύβη).

Μὲ τὴν παρέμβαση τῆς διδασχῆς ποὺ μεταρυθμοῖ, ὁ ἀνθρώπος δὲν διατηρεῖ τὴν ἀρχικὴ μορφὴ, ἀλλὰ ἀποκτᾶ ἄλλη, ποὺ μπορεῖ γὰ εἶναι εὐμορφη: ὁμορφη... τοῦ μορφωμένου ἢ δὺβ-μορφη... τοῦ παραμορφωμένου.

Βιβλιογραφία.

1. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ, α) Ἀχιλλέως Ἀ. Τσαρτζάνου, β) Μιχ. Χ. Οἰκονόμου.
2. ΟΕΝ ΤΗΛ ΛΕΖΕΙ ΛΟΓΟΣ, Ἄννα Τζιροπούλου - Ἐβταδίου, Γεωργιάδης 2006.
3. ΔΙΑΛΕΧΘΟΜΕΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ, Α' ἢ Β' κύκλος Μαθημάτων τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, Παιδικοῦ Τμήματος, Ἐρήνη Μαυροπούλου.
4. ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΛΕΞΗΣ, (Παιδεία - Μόρφωση), Νίκος Βαρδιαμπαθης, τόμος Α', « ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ » Λιβαίνης.

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

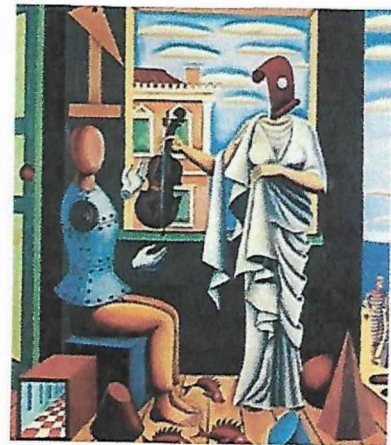
Τό κυρίως προοίμιο στό ἀρχαίο κείμενο

Ἄνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολύτροπον, ὃς μάλα πολλὰ
 πλάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσε·
 πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,
 5 πολλὰ δ' ὃ γ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν,
 ἀρνύμενος ἦν τε ψυχὴν καὶ νόστον ἐταίρων.
 ἀλλ' οὐδ' ὡς ἐτάρους ἐρρύσατο, ἰέμενός περ·
 αὐτῶν γὰρ σφετέρησιν ἀτασθαλίῃσιν ὄλοντο,
 νήπιοι, οἳ κατὰ βοῦς Ὑπερίονος Ἥελίοιο
 ἦσθιον αὐτὰρ ὃ τοῖσιν ἀφείλετο νόστιμον ἦμαρ.
 10 τῶν ἀμόθεν γε, θεά, θύγατερ Διός, εἰπέ καὶ ἡμῖν.

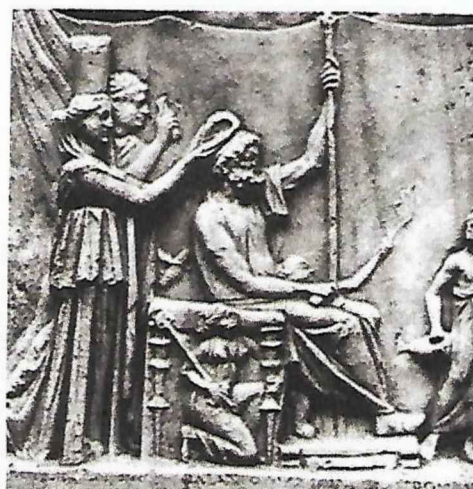
Μετάφραση

Τόν ἄντρα, Μοῦσα, τόν πολύτροπο νά μοῦ ἀνιστορήσεις, πού βρέθηκε
 ὡς τά πέρατα τοῦ κόσμου νά γυρνᾷ, ἀφοῦ τῆς Τροίας
 πάτησε τό κάστρο τό ἱερό.
 Γνώρισε πολυτείες πολλές, ἔμαθε πολλῶν ἀνθρώπων τίς βουλές,
 κι ἔζησε, καταμεσῆς στό πέλαγος, πάθη πολλά πού τόν σημάδεψαν,
 σηκώνοντας τό βᾶρος γιά τή δική του τή ζωή καί τῶν συντρόφων του
 τόν γυρισμό. Κι ὅμως δέν μπόρεσε, πού τόσο ἐπιθυμοῦσε,
 νά σώσει τούς συντρόφους.
 Γιατί ἐκείνοι χάθηκαν ἀπ' τά δικά τους τά μεγάλα σφάλματα,
 νήπιοι καί μωροί, πού πῆγαν κι ἔφαγαν τά βόδια
 τοῦ ὑπέρλαμπρου Ἥλιου· κι αὐτός τούς ἄρπαξε τοῦ γυρισμοῦ τή μέρα.
 Ἀπό ὅπου θεός, θεά, ξεκίνα την αὐτή τήν ἱστορία, κόρη τοῦ Δία,
 καί πές την καί σ' ἐμᾶς.

ἔννεπε· προβτακτ. τοῦ ρ. ἐννέπω ἢ ἐνέπω = γέγνω· (γέγνω, διηγήσου)
 μάλα· ἐπιρ. = ποῦ / μάλα ποητὰ = πάρα ποητὰ
 πλάγχθη· παθητ. ἀόρ. α', γ' ἐνικό τοῦ ρ. πλάττω· μέβ. κ' παθητ. πλάττομαι =
 περιπλανῶμαι
 πτολίεθρον· ὑποκορ. τοῦ πτόλις → πόλις
 πέρρω = ἐκπορῶ
 ἀρνύμαι· ἐπεκτ. τύπος τοῦ αἶρωμαι = θηκώνω
 νόος, νόου κ' βυτηρημ. νοῦς
 ῥύομαι = βῶζω
 ἰέμενός· μτχ. τοῦ ἴημι, μέβον ἴεμαι = ἐπιθυμῶ
 πέρ· ἔχετ. μόριον ἐπιβχῶον τὴν γέγνω μετὰ
 τῆς ὁποίας βυτάπηταται = ποῦ, πάρα ποῦ
 βγέτερος, α, ον· κτητ. ἀντων. γ' πητῶ. προβ.,
 ἰδικός των, βγεις
 ἀτασθαλία = ἀβεβης πράξη, μωρία
 ἀτάρ· σύνδ. ἀγὰ
 ἀμόθεν· ἐπιρ. = ἀπὸ κάπου
 ἀφείλετο → ἀφαίρουμαι

Ποιητὴς καὶ Μοῦσα. Πίνακας τοῦ Ν. Ἐγγονόπουλου (1907-1985)

Ἡ ἀποθέωση τοῦ Ὀμήρου:
 Τόν ποιητὴ, πού κάθεται
 κρατώντας σκήπτρο καὶ
 κύλινδρο, στεφανώνουν ἡ
 Οἰκουμένη καὶ ὁ Χρόνος.
 Στὶς δύο πλευρὲς τοῦ καθίσματος
 φαίνονται προσωποποιημένες
 ἡ Ἰλιάδα (ἀριστερά του)
 ὑψώνοντας πυρσό καὶ ἡ
 Ὀδύσεια (δεξιὰ του) κρατώντας
 ἕνα εἰρηνικὸ σύμβολο.
 Λεπτομέρεια ἀπὸ ἀνάγλυφο
 τοῦ 2ου αἰ. π.Χ. (Λονδίνο,
 Βρετανικὸ Μουσεῖο)

Ο ΑΠΟΣΜΒΟΛΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ

Η βπουδασιότητα τής 'Οδύσσειας βρίσκεται βτό γεγονός ότι ήταν και παραμένει τὸ ἀρχαιότερο ἐχειρίδιο αὐτοχωνβίας. Ὡς τέτοιο ἔχει ἐξηγηθεῖ ἤδη ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα. Ἰτωϊκοὶ και νεοηρατωγικοὶ γιγόβοφοι ἐγάρμοβαν τὴν ἀζηηγορική ἐρμηγεία τῶν ὀμηρικῶν ἐπῶν και ἀγαγέρονται βτὴν βαδύτερη και βυχερονιβτικότερη βημαβία τής 'Οδύσσειας.
 (Ἀζηηγορία = ἀγορεύω περὶ ἀγγο, ὁ γόγος πού ἐγὼ μιγάζει γιὰ κάτι, ὑπογοεῖ κάτι ἀγγο, βύφ-
 γωγα με τὸν Ἡράκλειτο τὸν Ἀζηηγοριβτή (1ος μ.χ. αἰ.)).

Η Τροία και ἡ Ἰθάκη. Δύο μεγάζα ὀρόβημα. Ὁ Ὀδύσσειας ζεκίγηβε, παρακινημένος ἀπὸ μιὰ βαδύτερη ἀναγκαιότητα, γιὰ τὴν κατακτηβη τής Τροίας, ἐγὸς κόβμου πού βρι-
 βκόταν βτούς ἀντιποδες τής πατριδας.

Ο Ἑρμείας (νεοηρατωγικός γιγόβοφος), βτὸ ἑπόμνημά του βτὸν Φαῖδρο, ἀποκαζύπτει ὅτι ὁ Πηάτωγ ἐτιμογοχεῖ τὸ ἴλιον ἀπὸ τὴν ἴγὺν (γιάβπη) και τὴν ὕγη, τόπος βτὸν ὀποῖον εἶναι και ὁ πόγemos. Ἡ Ἰθάκη (ἀπὸ τὸ ἴθα + ἄγε = πήγαινε και ἔγη, γύριβε πύβω) ἀντιπροβωπεύ-
 ει τὸ πάτριο ἔδαφος, τὴν γεγέδγια γῆ, τὶς πρῶτες καταβογές τοῦ ἀνδρῶπου. Εἶναι βὰν τὴν μή-
 τρα τής μητέρας. Τὸ παιδί, ὀμως, πρέπει γὰ γύγει ἀπὸ κοντά της, γὰ κατακτηθεῖ τὸν ἔγω
 κόβμο, τὴν Τροία και, μεβτὸς πιά ἀπὸ τὴν πείρα τοῦ ἔγω κόβμου, γὰ πάρει τὸν ὀρόμο τοῦ
 γυριβμοῦ πρὸς τὴν Ἰθάκη, βυμπηγρώνοντας ἔγβι τὸν κύεγρο, ἐγώνοντας τὴν ἀρχή με τὸ τέγος,
 τὸ Ἄγφα με τὸ Ὡμέγα. Πηγαίνοντας ἀπὸ τὴν Ἰθάκη πρὸς τὴν Τροία, ἡ Ἰθάκη ἀπομακρύ-
 γεται ἀπὸ τὸ βγέμμα του, γίγεται μιὰ ἀγάμνηβη, ἐγὼ ἡ Τροία ἐγκύει τὰ βγέμματά του βὰν
 γὰ εἶναι ἡ μόνη πρραγαικότητα. Ὅταν, ὀμως, κατακτηθεῖ ἡ Τροία, ἀρχίγει τὸ πάδος τής
 παγινγύβτηβης, τής ἐπιβτρογῆς βτὴν Ἰθάκη. Ὁ ἀνδρῶμος βτρέγει τῶρα τὰ γῶτα του βτὴν Τροί-
 α, βτὸν κόβμο τοῦ ἐδῶ και τοῦ τῶρα και βάζει πηγῶρη γιὰ τὸ ἐκεῖ και τὸ τότε, γιαιτὶ μόνο
 βτὴν Ἰθάκη μπορεί γὰ ἀγαπαιθεῖ ἡ ταραγμένη γυχή του.

‘Ο Όδυσσέας είναι ένα σύμβολο διαχρονικό του ανθρώπου, ο γους του ανθρώπου, ο οποίος είναι ήδη παντρεμένος με την Πηνελόπη, στην οποία έχουμε το σύμβολο της ψυχής και ταυτόχρονα του νοητού κάλλους. Γι’ αυτό η Πηνελόπη παρουσιάζεται καλλονή, παρά την ηλικία της. Ο γους παντρεμένος με την ψυχή, προβαδίζει να επαγέρθει, να ορκετηρώσει αυτόν τον μακροχρόνιο αποχωρισμό που είχαν βιώσει και τείνει διαρκώς να ταυτιστεί μαζί της. Επιβρέχει ο Όδυσσέας στην Ίθάκη ύβτερα από ποητές μεταμορφώσεις, δοκιμασίες και εμπειρίες. Μάχεται δηλαδή ο Όδυσσέας άνθρωπος να ταυτιστεί με το έχω του, για να κατακτήσει μια ατομικότητα και να ένωσει με την Πηνελόπη, που είναι η αθάνατη ψυχή του.

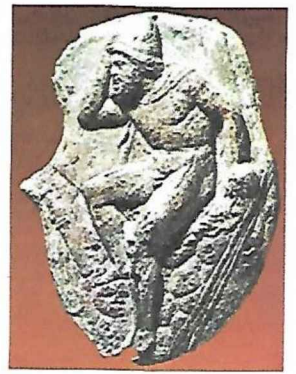
Και ποιά είναι το όηρο του βτόν άχωνα αυτόν; ‘Η Λογία. Γι’ αυτό και βταδερή προβάτις του β’ όηρο το έπος είναι η θεά Αθηνά, η θεά της Λογίας. και όταν γδάνει βτήν Ίθάκη, δά βυαντήθει την θεά Αθηνά και δά μιγάει μαζί της. Είναι ο άνθρωπος που καταγέρνει να βωδεί από την ύη, τον Ποσειδώννα (ύη - Ποσειδώννας - δάγαββα) και να κατευδυυθεί προς το βραχώνδες, κατάφυτο γηβί της Ίθάκης, που βυμβολίζει την Αθηνά - Λογία.

‘Αντίθετα, όηροι οί βύτρογοι του Όδυσσέα, οί όποιοι τον άκορυδούν βέ όηρο αυτό το ταξίδι, δέν είναι οί έταίροι του, όπως άγαγέρει ο ‘Ομηρος, άηλά βτοιχεία του έχω, κατώτερα βτοιχεία του έαυτού του, τά όποια διαρκώς του δημιουργούν γητήματα, έμπόδια, αντίβτάβεις, βέ βημείο τέτοιο που δά χρειαβτεί ο Όδυσσέας να τους άποτινάξει όηρους από πάγω του, και όηρομόναχος να καταγήξει βτό γηβί της Ίθάκης.

‘Υπήρχε όμως ο ‘Ομηρος; ‘Η παράδοση της Αρχαίας Έλλάδας πίβτευε ότι ο ‘Ομηρος πραγματικά ύφίβτατο, ότι ήταν ένα ίβτορικό πρόβωπο. Οί ίβτορικοί ώβτόβω πίβτεύουν ότι δέν έχουμε έναν ‘Ομηρο, άηλά ποητούς ‘Ομήρους, οί όποιοι δημιουργούν βιχά - βιχά όηρο αυτό το έπικό έργο που γέχεται Όδύββεια. Μέχρι τον 6ο π.χ. αϊ., δηλαδή την έποχή που βτήν Αθηνά τύραννος ήταν ο Πειβίβτρατος, δέν ύπήρχε ένα γραπτό κείμενο όηροκηρωμένο. Ήταν διάβματα κείμενα που δίδαβκαν οί δάβκαγοι βτά παιδιά, που κάποιοι είχαν βτίς βιβλιοδήκες τους κ.ο.κ. Τότε ο Πειβίβτρατος έδωβε έντολή να βυκεντρωδούν τά διάβαρα κομμάτια και να δημιουργηθεί το βυολικό άριβτούργημα της Όδύββειας, ούτως ώβτε όποιος δέξει να προβτρέχει και να έχει την γογική βειρά των πραγμάτων.

‘Η Όδύββεια χωρίζεται βέ 3 μέρη. Έχουμε μια βυκενονιβτική άφήηβη και δομή, που έχινε πριν από χιλιάδες χρόγια, και που άποτελεί πρότυπο μέχρι βήμερα βέ γογοτέχες, κινηματογραφιβτές κ.γ.π. Το έργο π.χ. δέν ξεκινάει από την άρχή, άηλά από την μέβη. Το

πρώτο μέρος μας δίνει τὸν Ὀδυσσεύα πού κάθεται βτὸ γηβὶ τῆς Καρυγούσ ἀποκομμένος ἀπὸ τὸν τεγικό του βσκοπὸ καὶ περιμένει. καὶ τότε θὰ τοῦ δώ-
 βει τὸ ἐξεύθερο ἢ Καρυγὼ γὰ φύγει ἀπὸ τὸ γηβὶ καὶ γὰ ἐπιβτρέγει βτὴν
 πατρίδα του. Δὲν φέρουμε τί κάνει ἐκεῖ, πῶς βρέθηκε... Αὐτὸ τὸ μέρος
 εἶναι ἀπὸ τὴν α-δ ραγιδία. Ἔχουμε καὶ τὸν Τηλέμαχο, τὸν γιὸ τοῦ Ὀ-
 δυσσεύα, ὁ ὁποῖος ἔχει μεχαζώβει πιά, ἔχει γίνει παρρηκάρι καὶ προβπαδεῖ γὰ βρεῖ τὸν πατέ-
 ρα του, ἔπειτα ἀπὸ 20 χρόνια ἀπουβίας. Δέκα χρόνια ἦταν βτὴν Τροία καὶ ἔχουν περά-
 βει ἦδη δέκα χρόνια ἀγαμονῆς γιὰ γὰ ἐπιβτρέγει βτὴν πατρίδα του. καὶ ἀρχί-
 ζει οὐβιαβτικά γὰ ἀναζητάει τὰ ἴχνη ἐνὸς πατέρα πού δὲν γινώριβε ποτέ. Ὁ πρῶ-
 τος βυμβολιβμός: Ὁ Τηλέμαχος εἶμαβτε ὄροι ἐμεῖς. εἶμαβτε ὁ καδένας προβω-
 πικά, ἀλλὰ καὶ ὄροι μαζὶ ὡς κοινωγία ἢ ἔθνος. Ὁ Τηλέμαχος βυμβολίζει τοὺς
 Ἕλληνας, γιὰτὶ ἀναζητάει διαρκῶς τὴν ταυτότητα του. Ἀναζητάει τὴν ταυτότητα
 του βτὸ πατέρα του. Τί κάνει ἡ βημερινὴ ἐλληνικὴ κοινωγία; φεχνάει τοὺς δι-
 κούς της, φεχνάει ποιοὶ προηγήθηκαν ἀπὸ ἐμᾶς καὶ προχωράει μὲ μόνη γνώβη ὅβη ἔχει κα-
 τακτηθεῖ β' αὐτὸν τὸν βίο. Δὲν προχώρηβε ποτέ, ὄμως, ἔτσι μπροβτὰ ἡ ἱβτορία, ἀλλὰ ἔχον-
 τας οὐβιαβτικά μιὰ ἀκοιουβία ἀπὸ τὸ παρεχθὸν πρὸς τὸ μέζρον. Γι' αὐτὸ, αὐτὸ τὸ πρῶτο κομ-
 μάτι ὀνομάζεται Τηλεμάχεια.

Τὸ δεῦτερο μέρος, ἀπὸ ε-γ ραγιδία, οἱ εἰδικοί τὸ ἔχουν ὀνομάβει Φαιακίδα ἢ
 Νόβτο. Γιατὶ εἶμαβτε βτὸ βημεῖο, ὅπου ὁ Ὀδυσσεύας ἐφυγε ἀπὸ τὴν Καρυγὼ, κατέγηζε βτὴν Ἰθά-
 κη, καὶ μέχρι γὰ φθάβει βτὴν Ἰθάκη διηχεται τὶς περιπέτειες πού ἔζηβε. Ἄρα τὸ δεῦτερο
 μέρος τῆς Ὀδυσσεύας οὐβιαβτικά προηχεται τοῦ πρώτου. Ἀλλὰ πόβο βογὴ εἶναι ἡ πηοκὴ μέ-
 βα βτὴν ἱβτορία αὐτή.

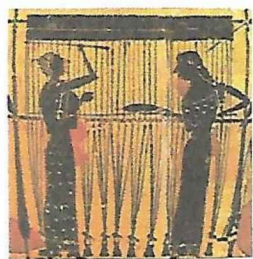
Καὶ τὸ τρίτο μέρος, ἡ
 τεγικὴ ἐπιβτροφή βτὴν Ἰθάκη,
 ὁ γόνος τῶν μνηβτήρων καὶ ἡ ἀ-
 ποκατάβταβη βτὸν ὄρογο του. Φαι-
 ακιδες ζ-ω πού ὀνομάζονται
 Μνηβτρογονία.

 Η ΠΗΝΕΛΟΠΗ

81 ἀρχοντόπουζα προβπαδοῦν γὰ τῆς τραβήζουν τὸ ἐυδιαγέρον. Ἡ Πηνελόπη ἐμφανίζεται
 ἦδη ἀπὸ τὸ πρῶτο μέρος τῆς Ὀδυσσεύας γὰ βτέκεται βτὸ ὑπερῶν, βτὸ πιδὸ γηβὸ βημεῖο

βημείο του παλατιού, στο αιώσι, όπως ζέει ο γαός βήμερα. Μα η ψυχή μας, η οποία συμβολίζεται από την Πηνελόπη, πραγματικά βρίσκεται στο υπέρωον της ύπαρξης μας. και είναι πιθανή στον Όδυσσέα, αφού τον περιμένει είκοσι χρόνια. Αλλά δεν είναι εύπιστη στους μνηστήρες. Γι' αυτόν τον λόγο έχει βουίβει ένα τέχνασμα. δα γτιάζει δῆθεν ένα υφαντό, ένα βάβαγο, το οποίο το προορίζει για τον πατέρα του άντρα της, τον Λαέρτη, που ζει έξω από το ανάκτορο, μακριά στο ξεροχικό, και θροπει τον γιο του, καθώς έχει χάσει κάθε ελπίδα για την επιστροφή του. Στην πραγματικότητα, όμως, η ψυχή Πηνελόπη ετοιμάζει βάβαγο για τους μνηστήρες, γιατί η πίστη της ότι δα επιστρέψει ο Όδυσσέας είναι τόσο βαθιά ριζωμένη μέσα της, που χωρίζει ότι δα επαγγέλει ο βύτρογός της και δα αποκαταβτήθει στο αυτό το χάος που υπάρχει μέσα στο παλάτι. Έξ' αλλου το όνομά της δεν είναι καθόλου τυχαίο. Ο Όμηρος δεν έχει αφήσει τίποτα στην τύχη. Όλα έχουν μια σημασία. και γι' αυτό υποπτεύθηκαν οι ίδιοι οι αρχαίοι ότι τούτο το έπος δεν είναι τίποτε άλλο παρά το ταξίδι του ανθρώπου.

Αλλά τι σημαίνει Πηνελόπη; Η Πηνελόπη είναι η κατ' εφοχήν υφαντρα του έπους. Το ζέει το όνομά της που σχετίζεται με την υφανση: "Η το πηνίον εξαίνουβα και θπιμεύουβα (= παρατηρούβα). Πηνίον είναι το νήμα του υφαντιού περιτυλιγμένο βέ καλάμι (μαβούρι) για υφαντι βτημονιού. Η υφαντρα δέεται βέ κίνηση τον αρχαϊκό της (εξαίνουβα) και παρατηρεί (θπιμεύουβα), ώστε να ζηνώθει το υφανμα. Έτσι ζοιπόν, η περίγρων (βυετή) Πηνελόπεια, βάν την Μοίρα, δεν υφανει τίποτε άλλο, παρά τον όρεδρο των μνηστήρων. Η ψυχή υφανει όγες εκείνες τις καταβταβεις, οι οποίες δδηχούν βτην τελική ζύση και βωτηρία. Σκοπός, βύμφωγα με τον Όμηρο (: εκ του θμού + άρω, άραρίβκω (= βυαρμόζω), επειδή μέσα βτα έπη του βυέδεβε την πάβαν χυώβιν) είναι ο άνθρωπος να αποκτήθει με αυτή την πραγματική θεϊκή μηχανή την απόλυτη βχέση και επικοινωνία.

Οι περιπέτειες του Όδυσσέα που δα αποβυμβολίζουμε είναι δώδεκα. Το μοτίβο αυτό το βρίσκουμε και βέ άλλους ήρωες της αρχαιότητας (Ηρακλής, Θηβέας, Περβέας κ.γ.π). Όμως το 12 ως ιερό βυμβολικό αριθμό τον βυαντούμε και βτην Παλαιά Διαθήκη και βτην καινή, και δῆ βτην Αποκαλύψη του Ίωάννου. καθένα από τα εμπόδια που βρίκει βτον δρόμο του δεν είναι τυχαίο ότι βυμβαίνουν κυρίως βτην δαζάββα, ήρημη ή φορτουγιαβμένα, βτην δμοία έντυπώγεται η ζωή, κάτι που άλλάξει διαρκώς, όπως διαρκώς άλλάξει το βκτηικό της δα-

ραββας. "Όλες αυτές οι δοκιμασίες γένε οι αρχαίοι ειδικοί και γηρόβογοι, που έρευνήσαν την 'Οδυββεία, ότι συμβολίζουν ένα - ένα τα ζώδια και τα χαρακτηριστικά τους. Αυτό το έχου-
με από τους Μεσσησιατικούς και τον Πρόεγο. και αφού ο ήρωας περάσει όλες τις δοκιμα-
σίες του, φθάνει στον συμβολικό αριθμό 12, ο οποίος ταυτίζεται πλέον με τον ήλιο.

Τα ζώδια στην βυζαντινή κοσμοαντίληψη δηλώνουν βυθωκεκριμένους άστερισμούς του
βόρηντος, παραπέμπουν στον Θεό - Δημιουργό και δεν έχουν σχέση με τα φερόμενα ζώ-
δια της Αστρολογίας. Με βάση την αντίληψη αυτή, απεικονίζονται βε διάφορες άχιογραφι-
κές παραβάσεις στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων, την Κύπρο και λέβεια στον Έγ-
ραδικό χώρο. Σημαντικές είναι οι παραβάσεις βε μοναβτήρια του Πηγιού και της Μαί-
νης.

ΚΙΚΟΝΕΣ : ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Μετά την αναχώρησή του από την Τρωϊκή χώρα, ο 'Οδυββείας αποβιβάζεται στην
'Ιθμαρο, την οποία ζηηατεί. Ένω δίνει έντολή να γύχουν, οι "γήπιοι" (γνή + έπος = μωρός, ανόη-
τος) βύντροφοι τὸ ρίχουν βτὸ φαγοπότι. Τους επιτίθενται οι κίκονες, ὁ γαός που ζουβε στην
περιοχή, και αναγκάζεται να αποηεύσει με βαριές απώλειες. Έχουν βκοτωθεῖ οι μισοί έταῖροι.

Ο πρώτος βταδμὸς : ἡ έναρκτηρίος ὀρμή· ὁ ποηεμιβτής, ὁ παράτοημος· ἀλλὰ και ἡ πρώ-
τη προδοβία τῶν έταῖρων, τῶν κατώτερων βτοιχείων τῆς ὕπαρξης του 'Οδυββεία.

ΛΩΤΟΦΑΓΟΙ : ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

"Ένας εἰρηνικός, γιγήβυχος γαός, έξαιρετικά γιγικός. Παρέχει ἀγειδῶς μιὰ τρογῆ
χηκιά βάν τὸ μέρι και που είναι βάν ανδός, γέει ὁ "Όμηρος. "Ὁβτόβο ἡ τρογῆ αὐτῆ έχει
τὴν δύναμη να κάνει ὅποιον τὴν τρώει να ζεχνα. Στο γηβὶ αὐτὸ κάνει πρώτη φορὰ τὴν ἐμ-
γάνισή της ἡ ἀπειρή τῆς γῆθης, ἡ ἀπώγεια τῆς μνήμης, ἡ ἀμνηβία. Ένα θέμα που επανέρ-
χεται μέσα στην 'Οδυββεία. Ο κυρίαρχος βτόχος τῆς ζωῆς του 'Οδυββεία είναι ἡ επιβτρογῆ
στην 'Ιθάκη, ὅπου πάει να βρεῖ τὴν γυχή του, να κατακτήσει τὴν ὀροκηήρωβη. Ἡ γηβμονιὰ
τῆς γυχῆς είναι οὐβιαβτικά ἡ γηβμονιὰ του βτόχου.

Οἱ άνθρωποι έχουε ποηηούς μικροὺς βτόχους. Κάτω ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς βτόχους βρίσκε-
ται ὁ βεμεζιῶδης, που ζέχεται " πρέπει να τὰ βρω με τὸν έαυτὸ μου, να μάδω ποῖος εἶμαι,
να ἀκαγιάβω τὴν γυχή μου ὡς ἀηθιδιγῆ βχέβη γυβῆς". Οἱ χριβτιανοὶ τὸν βτόχο αὐτὸν τὸν γέ-
με βέωβη. Οἱ λωτοφάγοι έρχονται βάν πρώτο ἐμπόδιο, για να τὸ ζεχάβουμε αὐτὸ. Οἱ λωτο-
φάγοι είναι οἱ ἀποηῶβεις τῆς επήχειας ζωῆς, οἱ ἡδονές, οἱ κάθε είδους ἡδονές. "Όλο τὸ "Έπος

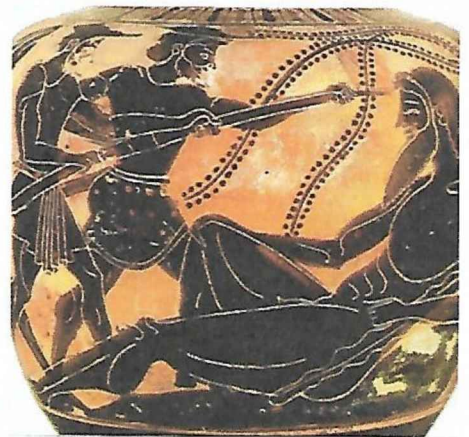
μας διδάσκει πώς τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπου, χιὰ νὰ ξεριχθεῖ καὶ νὰ γίνει ἀνώτερο ὄν, εἶναι ἡ γῆθη. Ἐπίσης τὸ ἔπος τῆς Ὀδύσσειας διδάσκει τοὺς Ἕλληνες νὰ μὴν ξεχνοῦν ὡς ἔθνος. Ὁ Ὀδυσσεὺς βύζεται τερικῶς, χιὰτὶ δὲν ξεχνᾷ.

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΩΝ ΚΥΚΛΩΠΩΝ: ΤΡΙΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Ὁ Κύκλωπας βυμβολίζει τὸν θυμὸ ἐπὶ τὴν Ὀδύσσεια. Τί' αὐτὸ τὸν γόχο εἶναι γίγαντας, γεῖ ἐπὶ τὴν βπηγιά, ὅπως καὶ ὁ θυμὸς μας πού γεῖ ἐπὶ τὰ κατὰβουδα τῆς γυχῆς μας. Οἱ κύκλωπες δὲν ταξιδεύουν, δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει ὁ κόσμος, χι' αὐτὸ καὶ ὁ θυμὸς μας εἶναι βυβαῖβδημα αὐτιβτικὸ. Δὲν ἀναγνωρίζουν δεβμούς, ὅπως ὁ θυμὸς δὲν ἀναγνωρίζει ἄλλο δίκαιο ἀπὸ τὸ δικὸ του. Δὲν γυτεύουν, δὲν εἶναι δηλαδὴ γόνιμο βυβαῖβδημα ὁ θυμὸς. Οἱ κύκλωπες εἶναι ἀνθρωποφάχοι, χιὰτὶ ὁ θυμὸς εἶναι βυβαῖβδημα γυχοφάρο, μπορεῖ νὰ φάει τὸν ἀνθρωπο. Ἀκόμη εἶναι μονόπηγρο, μονοδιάβτατο βυβαῖβδημα, χι' αὐτὸ καὶ ὁ κύκλωπας ἔχει ἕνα μάτι. Τὸ ἔτομα του Πουλύφημος βημαίνει ὅτι εἶναι γημιβμένος, περιγῶρητος, ἀκριβῶς δηλαδὴ βὰν τὸν θυμὸ πού διαταγεῖ τὸν ἑαυτὸ του, φωτάγει.

Ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν βκοτῶνει τὸν Πουλύφημο. Ὁ θυμὸς μας δὲν πρέπει νὰ γεκρωθεῖ. Ὁ ἀνθρωπος ἀπὸ τὴν γύβη του ἔχει ἀνάγκη νὰ διαμαρτύρεται, νὰ ξεγεῖρεται, ἀγριῶς δὲν εἶναι ἀνθρωπος. Ἀντὶ νὰ διαγύβουμε, νὰ ξεγαανίβουμε τὸν θυμὸ μας, πρέπει νὰ τὸν βυτηρήβουμε ἐτὸν βαδμὸ πού χρεαίγεται νὰ ὑπάρχει. Τί' αὐτὸ ὁ Ὀδυσσεὺς τυγῶνει τὸν θυμὸ. Καδῶς ὁ κύκλωπας κοιμάται μεδυβμένος, καδῶς δηλαδὴ τὸν ἔχει γέρει βὲ ἄλλη πνευματικὴ κατὰβταβη, τρυπᾷ τὸ μάτι του μ' ἕναν μοχρὸ. Ἀπὸ τὴν γῆθη μοχρὸς βγαίνει ἡ γῆθη μόχθος, μεχῶρη προβπάδεια. Μὲ τὸν μοχρὸ δὲ μπορέβουμε νὰ τυγῶβουμε τὸν θυμὸ. Ἀλλοῦ ὁ Ὀμηρος τὸν μοχρὸ τὸν γῆει ρόπαλο, πού εἶναι γηιαχμένο ἀπὸ γύρο ἐγιάς. Ἡ ἐγιά ἦταν τῆς Ἀθηνᾶς, πού ἀντιπροβωπεῖ τὴν γυῶβη. Ἄρα τὸν θυμὸ τὸν γικᾶμε μὲ τὴν γυῶβη, τὸν γηγοβογικὸ γόχο. καὶ βᾶζει ὁ Ὀμηρος τὸν Ὀδυσσεῦ νὰ γύβει μπροτὰ καὶ νὰ κάγει μυτερὸ αὐτὸν τὸν μοχρὸ, χιὰ νὰ εἶναι ὄγυς καὶ αἰχημρὸς ὁ γόχος. καὶ ἐπιγῆρον τὸν βᾶζει ἐπὶ τὴν φωτιά, χιὰ νὰ εἶναι καυβτικός, ὥβτε νὰ καυτηριάβει αὐτὸ τὸ καταβτρογικὸ βυβαῖβδημα. Ἀκόμη τὸ ρόπαλο εἶναι γηωρὸ, δηλαδὴ εἶναι γυνταγὸς ὁ γηγοβογικὸς γόχος, χιὰ νὰ τιδαββεῖβει αὐτὸ τὸ κατῶτερο ἐγβτικτο τῆς ὑπαρῆς μας.

“Ο κύκλωπας είναι τὸ ἐνδίκτο. Ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ ὁ γότος. Ἄρα ὁ πολιτισμὸς μας τὸ νικάει τὸ ἐνδίκτο. Γιατὰ νὰ κατανικήσει ὁ Ὀδυσσεύς αὐτὸν τὸν μεγάλου χι-
 γαντα τοῦ ἑαυτοῦ του, πρέπει νὰ ἀπεκδυθεῖ τὴν ἔπαρση, τὴν ἀλαζονεία, τὴν ὑ-
 περηφάνεια. Μήτρε καὶ βυβτῆθηκε στὸν Πηλοπόνηρο ὡς Οὐτίς, ποὺ βημαίνει κα-
 νείς. Δὲν χυρνᾶμε δηλαδὴ νὰ δείξουμε ποιά εἶναι ἡ ἀξία μας, ἀλλὰ ὡς πρα-
 χματικοὶ ταπεινόφρονες ἀδελφὲς τῆς ὑπαρξῆς μας νὰ νικήσουμε τὸ κατώτερο ἐν-
 δικτὸ μας. Βέβαια, τὴν ἀγῆν μέρα τὸ πρῶν ποὺ ἔφρασε ἀριαμβευτῆς, ἀποκα-
 γῆπτει τὸ πραγματικὸ του ὄνομα. “Ἄν βὲ ρωτήσουν ποίος βὲ τύγρωσε, πῆς τους
 ὁ Ὀδυσσεύς ὁ καβτροπορρητῆς”. Τότε ὁ κύκλωπας ἐπικαλεῖται τὸν πατέρα
 του Ποσειδῶνα καὶ ἐκεῖνος κάνει τὰ πάντα χιὰ νὰ ἐκδικηθεῖ τὴν τύγρωση τοῦ χιού του. Ἡ
 κατάρρα δὲν μπορεῖ νὰ φειτουρηθεῖ χωρὶς τὴν χιῶση τοῦ πραγματικοῦ ὀνοματος.

ΤΟ ΝΗΣΙ ΤΟΥ ΑΙΟΛΟΥ: ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Ἐνδερα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία στὸν πορὺ χαρακτηριβτικὸ σταθμὸ τῶν κυκλώπων, ὁ Ὀδυσσεύς
 ἀὰ περάσει ἀπὸ τὸ νηβὶ τοῦ Αἰόλου, τοῦ θεοῦ τῶν ἀνέμων. Στὸ νηβὶ
 αὐτὸ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ οἱ βύτροφοὶ του εἰβέρχονται στὸ βαβίρειο τῆς
 αὐτάρκειας, ποὺ εἶναι τόβο πῆρες, ὡβτε δὲν χιρειάγεται τίποτε
 χιὰ νὰ βυμπηρωθεῖ. Αὐτὸ δηλώνει ὁ μῦθος χιὰ τὶς ἔφι θυγατέ-
 ρες τοῦ Αἰόλου, ποὺ εἶναι παντρεμέγες μὲ τοὺς ἔφι χιούς του. Στὴν
 πραγματικότητα, ὁ Αἰόλος εἶναι ὁ ταμίας τῶν καιρῶν, τῶν περιβά-
 βων, δηλαδὴ αὐτὸς ποὺ δημιουργεῖ τὶς βυγκυρίες. Εἶναι ἡ τύχη μας,
 αὐτὰ ποὺ ἐμεῖς ὡς ἀνθρώποι δὲν μπορούμε νὰ ἐγγύσουμε. Ἐκεῖ ὁ βυγκε-
 κριμένος θεὸς ἀὰ βυμπονέβει τὸν Ὀδυσσεύα, ἀὰ δεγῆβει νὰ τὸν βτειγῆε στὴν πατρίδα του.
 Τὶ αὐτὸ μέβα δ’ ἔταν ἀβκό, ἔδεβε ὄρους τοὺς ἐνάγτιους ἀνέμους καὶ ἀφῆβε ἐγρεύδερὸ μό-
 νο τὸν Σέγρο, ποὺ φυβὰ καὶ φέρνει τὸ πῆοιο βτὰ ἀνοικτὰ τῆς Ἰθάκης, ἔνα βῆμα πρὶν
 τὸν βτόχο. Ὁ Ὀδυσσεύς βγῆπει ἀπὸ μακρὰ τὴν πατρικὴ χῆ καὶ νομῆγει πῶς ὁ βκοπὸς ἐπι-
 τεγῆβτηκε. Ἐτῆβ πῆρτει χιὰ ὕπνο. Ἡ βυνεῖδῆβη, ὁ κυβερνήτης τοῦ πῆοιου καὶ τοῦ βίου
 παῶει νὰ ἀχρυπνᾶ. Ἐφῆβυχάγῆει, ἀβραγοποιεῖται. Τότε οἱ ἔταῖροι, τὰ κατώτερα βτοιχεῖ-
 α τῆς ὑπαρξῆς του, βρίβκουν τὸ ἔδαφος ἐγρεύδερὸ καὶ ὑπογομεῶουν τὸν βκοπὸ. Βγῆπουν
 τὸν ἀβκό τοῦ Αἰόλου καὶ ὑποπτεῶονται πῶς κρύβει δηβαυρούς. Τὸν ἀνοῖχουν... καὶ ἀπὸ
 μέβα του φεχῶγονται οἱ ἀνεμοὶ, ποὺ παραβύρουν τὸ πῆοιο φανὰ βτὸ πῆραχος καὶ πῆβω
 πᾶγῆ βτὸ νηβὶ τοῦ Αἰόλου, ὅπου ὁ Αἰόλος ἔδῆωφε τὸν Ὀδυσσεύα ὡς θεομῆβητο.

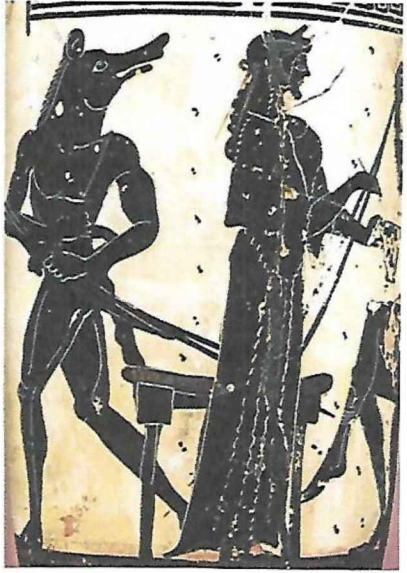
Καμμιά φορά τὸ ταξίδι πρὸς τὸν βόλο μας γίνεται εὐκοιν. Ὁ εὐνοϊκὸς ἀνεμος εἶναι ἢ βυγαίνεβη ἀντίρροπων δυνάμεων καὶ ἐμεῖς γαυδαβμένα πιβετώυμε πῶς ὄγα ἔχιναν χάρις βτίς προβωπικές μας ἱκαυότητες. Ἡ ἐπιτυχία εἶναι κακή δαβκάιγα. Τιατί κοζακεύει τὸν μαθητή της, ἀλλὰ δέν τὸν διδάβκει. καὶ ἡ ζωὴ ἀναζαμβάγει γὰ διδάζει τὰ ὑπόζοιμα κα- θήματα.

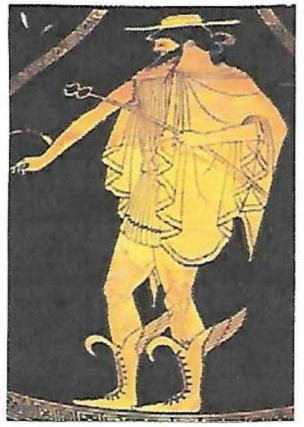
ΚΙΡΚΗ

Μὲ μόνο τὸ δικό του καράβι ὁ Ὀδυββέας δὰ καταζήζει βτὸν ἐπόμεγο βταδμό, βτὴν Αἴα, ὅπου κατοικουῖβε ἡ μάχιββα θεὰ κίρκη. Τὰ ὑπόζοιμα ἔνδεκα καράβια του, βτὸ μεταξύ, τὰ κατέβτρεζαν αὐτανδρα πετροβωζώντας τα οἱ ἀνδρωπογάχοι ζιγαντες λαι- βτρυχόνες, κατὰ τὸ πέραβμά του ἀπὸ τὴν χώρα τους, ὕβτερα ἀπὸ τὸν βιωχμό τοῦ Αἰόζου.

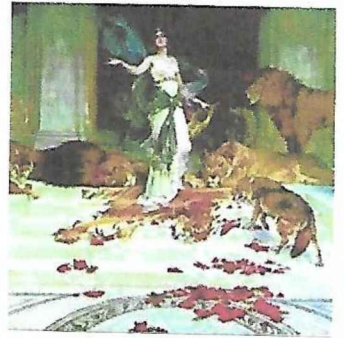
Κίρκη βημαίνει κύκλος. Για τὸυς γεοπηζατωγικούς γιζοβόζους ἡ κίρκη βυμβοζίζει τὴν κυκλικὴν περιόδο καὶ περιγορὰ τῆς παζιζ- ζευεβίας, πὸυ βημαίνει διαρκῆς ἀναζέγγηβη. Ἡ κίρκη προβζέρει ἔνα ποτό, τὸ ὅποιο ὁ Ὀμηρος ὀγομάζει κυκεῶνα, δηζαδὴ βύμγυρ- μα, μείζμα, πὸυ εἶναι ὀζέδριο, ἀγοῦ ὅποιος τὸ πίνει ζηβμογεῖ τε- ζεῖως τὴν πατρίδα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ γεοπηζατωγικός Πρόκζος ἀποκα- ζεῖ τὴν ζῆ κατοικία τῆς κίρκης, ὅπου οἱ γυχῆς βτὴν πζειονότητά τους κυριεῶνται ἀπὸ τὸ ποτό της, πὸυ εἶναι ἡ ζήδη, ἡ πζάνη καὶ ἡ ἀζγοια. Τὸ ποτό αὐτὸ μεταμορζώνει τὸυς ἔταιρους τοῦ Ὀ- δυββέα βέ χοίρους. Κάδε μεταμόρζωβη εἶναι ἀζηζαχορική. Χοῖροι βημαίνει ὅτι ζοῦν βίο ζω- ῶδη. Ὁ Ὀδυββέας εἶναι ὁ μόνος πὸυ ἦπια τὸ ποτό τῆς κίρκης ἀπὸ τὸ χρυβό της κύπεζο, ἀλλὰ δέν μεταμορζώδηκε βέ ζῶο. Διότι προπζουμένως εἶχε βυαντή- βει τὸν θεὸ Ἐρμῆ, ὁ ὅποιος τοῦ ἔδωβε τὸ ἀντίδοτο, τὸ μῶζυ.

Ὁ Ἐρμῆς βυμβοζίζει τὸν ζόχο, τὸ γόημα. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀντίδο- το ζια γὰ μὴ ζεῖς ζωῶδη βίο. Τὸ δέμα αὐτὸ τὸ ἐζηζεί ὁ Πρόκζος. Δέν πρέπει γὰ μὰς ἐκπζηῖββει πὸυ ποζζοῖ μέβα βτὴν ζωὴ ζίνονται ζύ- κοι, χοῖροι ἢ κάποιο ἀζζο ἀζοχο εἶδος, ἀλλὰ περιββόζτερο γὰ μὰς ἐκ- πζηῖββει πὸυ κάποιες γυχῆς παραμέγουν γηζάζιες καὶ διατηροῦνται ἀ- παδείς καὶ ἀτρωτες, ὅπως ὁ Ὀδυββέας. Αὐτοῖ εἶναι γύβεις βυζχει- κές τοῦ Ἐρμῆ, πὸυ κατατεινουν πρὸς τὸν Λόγο καὶ τὴν Τυῶβη.

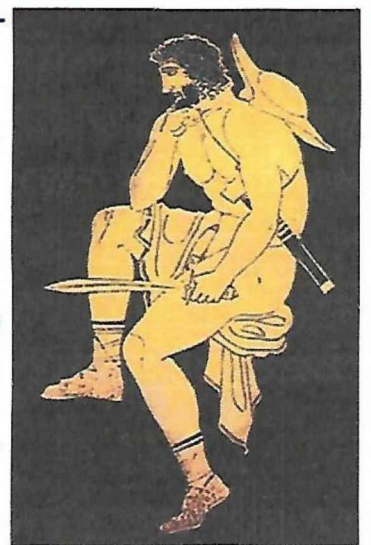

Ἐξανακαθμένα ἢ κίρκη ἀπὸ αὐτῆ τὴν ἀνώτερη δύναμη, τὸν γιγβοσικὸ γόχο, τὴν γνώση πὺ ἐκφράζει ὁ Ὀδυσσεύς, μεταμορφώνει γὰρ τοὺς ἑταίρους εἰς ἀνθρώπους· ἀλλὰ δὲν γίνονται ὅπως ἦταν πρὶν. Τώρα εἶναι πιὸ ὄμορφοι, πιὸ γηνοὶ καὶ γεώτεροι. Γιατί; Ὅταν ὁ ἀνθρώπος βιώνει αὐτὰ τὰ ζωώδη πάθη καὶ ἀποκαθίβει γὰ ἀναγεννηθεῖ, τότε τὰ ἴδια τὰ πάθη μεταμορφώνονται καὶ γίνονται ὑπέρτατες θεϊκὲς δυνάμεις. "Ὁρα μας τὰ πάθη", φέει ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμοιοποιητής, "ὑπάρχουν ὄχι ὡς αἰτία κακοῦ, ἀλλὰ ὡς αἰτία ἀναγεννήσεως, μεταμόρφωσης". Πόσο βηματικὴ διδασκαλία εἶναι αὐτὴ μέγα ἀπὸ τὸν Ὀμηρὸ γιὰ τὴν δική μας ὑπαρξη! Θα ἀγγάζει καὶ ἡ ἴδια ἢ κίρκη ἀπὸ ὅση αὐτὴ τὴν ἐμπειρία πὺ ἔζησε μὲ τὸν Ὀδυσσεύα. Ἡ μέχρι τότε πότνια θηρῶν, ἡ βεβαβὴ κυρία τῶν θηρῶν, γιὰ πρώτη φορὰ βυγναβτρέγεται ἀνθρώπο. καὶ ἐνῶ εἶναι ἀρχὴ ὑπῆρξε ἐχθρική καὶ πηγεύτρα, εἶναι βυγέχεια γιγεται βύμμαχος τοῦ Ὀδυσσεύα, ὄδηγὸς καὶ μυβατωχός. Τὸν καθοδηγεῖ πῶτ δὰ κατεβεί εἰς τὸν κάτω κόσμο, πῶτ δὰ περάβει ἀβγανὴ ἀπὸ χώρους ὅπου ἐζοχέουον δυνάμεις ὑπερκόβμιες· οἱ Λερήνες, ἡ Λκύγη, ἡ Χάρυβδη. χωρὶς τὴν βοήθειά της ὁ Ὀδυσσεύας δὰ εἶχε γαθεῖ. εἶχε γάρρισμα προσηπτικὸ ἢ κίρκη.

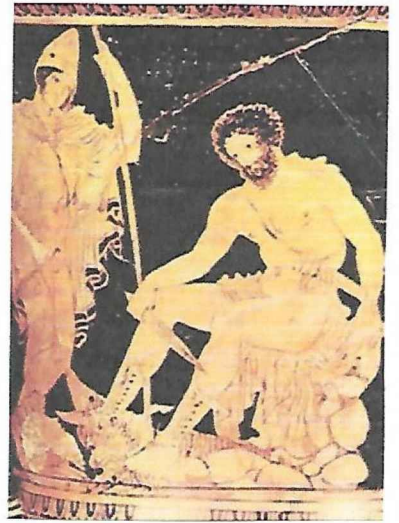
☀ ΚΑΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟΝ ΑΔΗ

Ἐτεῖ, εἶναι καρδιά της Ὀδυσσεύας γαμβάει γῶρα τὸ πῆρον μυβτηριακὸ ἐπειδὸδιο εἶναι πορεία τοῦ Ὀδυσσεύα. Ἡ κατάβαση εἶναι ἄδη, πὺ εἶναι βημαῖο κομβικὸ εἶναι πορεία ἐγὸς ἥρωος καὶ τοῦ ἥρωικοῦ ἐχῶ τοῦ ἀνθρώπου. Μὰς φέει δηγὰδὴ ὁ Ὀμηρὸς ὅτι, γιὰ γὰ γαθεῖς εἶναι εἶναι βτόχο βου, πρέπει γὰ κατεβείς εἶναι κάτω κόσμο τοῦ ἀβυειδῆτου. Ἐτεῖ ὁ Ὀδυσσεύας μὲ τοὺς βυτρώγους του, τοὺς ἑταίρους, δὰ γαθεῖ εἶναι ἀκρη τοῦ ἀβδθητοῦ κόσμου, ἐκεῖ πὺ γεκινάει ὁ μεταγυβικός κόσμος. Ἐκεῖ εἶναι βύγορο, μέγα εἶναι ὀμίχη καὶ τὸ ἔρεβος, δὰ εκάγει εἶναι βαδὺ κοίγημα εἶναι ἔδαφος, δὰ βυβιάβει εἶναι μαῖρο πρόβωτο καὶ δὰ καζέβει τὴν γυχή τοῦ γεκροῦ μάντη Τειρεβία, πὺ εἶναι ὁ μόνος πὺ διατηρεῖ τὴν μαγική του ἱκανότητα καὶ μετὰ δάνατον.

Ἡ Τειρεβία εἶναι τυγῆς. Τυγῆδῆκε, γιὰ ἀντίκρυβε γυμνή τὴν θεὰ Ἀθηνά, τὴν θεὰ τῆς λογίας. Ἀντίκρυβε δηγὰδὴ ἀποκεκαγυμμένη τὴν ἴδια τὴν γνώση. Αὐτὸ βημαίνει πῶτ δὲν χρειάζεται πῆρον τὴν βυββατική ὄραβη, ἀγοῦ εἶναι ἀποκτέβει τὸ ἐβωτερικό, τὸ πνευματικὸ βῆμμα,

μέ το ὁποῖο ἀντιλαμβάνεται τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος. Τὸ ἴδιο ὑποδηλώνει καὶ ἡ τυφλότητα τοῦ Ὀμήρου, τὸν ὁποῖον ὁ θεὸς τὸν θέλει τυφλός. Ὁ ἄνθρωπος ἀναζητᾷ μέ ἄερμη τὴν γνώση τοῦ μέλλοντος, ὅμως πρὶν ἀπὸ αὐτὴν χρειάζεται τὴν γνώση τοῦ παρελθόντος... Πρέπει γὰρ κατανοῆσει πρῶτα ἀπ' ὅρα τὸ παρελθόν του, γὰρ τὸ ἀποβαλεῖ καὶ ὡς ἐκ τούτου γὰρ τὸ ἀποκαθάρσει. Διότι ἐκεῖ βρίσκονται οἱ αἰτίες γιὰ ὅρα ὅρα ἐκβαλεῖν ἐπὶ τὸ παρόν. Ὁ Ὀδυσσεύς ἐπὶ τὸν Ἄδην ἔρχεται ἐπὶ ἐπαγὴν μὲ τὸ παρελθόν. Ὁ Τερσίβιος τοῦ ἀποκαλύπτει τὴν αἰτία τῆς περιπέτειάς του.

Αἰτία γιὰ ὅρα αὐτὰ ἦταν ἡ ἀζαροειά του. Μ' αὐτὴν προκάλεσε τὸν θεὸ Πόσειδωνα, μ' αὐτὴ κλείδωσε τὶς ἀποβάσεις τῶν θεῶν καὶ δημιουργῆσε ἕναν γαῖο κύκρο. Νά, γοιπόν, μᾶς γέει ὁ Ὀμηρος, πού ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τοῦ ἑαυτοῦ μας εἶναι ὁ ἐχθισμός, ἡ ἀζαροειά, τὸ "ἐγὼ εἶμαι". "Ἐγὼ τυφλῶσα τὸν γιό σου Πόσειδωνα, ἐγὼ τυφλῶσα τὸν κύκλωπα Ποσειδημόν, ὄχι ὁ κανένας, ἀλλὰ ὁ Ὀδυσσεύς. καὶ γέρεις ποῖος εἶμαι ἐγὼ! εἶμαι πανέτυπος, εἶμαι ποιητὴς!".

Ὁ Τερσίβιος δὲ τὸν βοηθεῖ γὰρ πάει παρακάτω. καὶ γι' αὐτὸν τὸν γόχο ἡ ραγωδία αὐτὴ ὀνομάζεται Νέκυια. Ἀπὸ τὸ νέκυς, νέκυος = νεκρός. Νέκυες ἐπὶ τὸν πηδοντικὸ οἱ γυχὲς τῶν νεκρῶν. Ὁ Ὀδυσσεύς βυαντᾷ καὶ τὶς νεκρὲς μητέρες τῶν μετᾶρων ἡρώων, καθὼς καὶ τὴν δική του μητέρα, πού ἔχει πεθάνει ἐπὶ μεταξὺ καὶ μαθαίνει ἀπὸ αὐτὴν τί τὸν περιμένει ἐπὶ τὴν Ἰθάκη. Ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ διέφυξη τῆς βυειδητότητάς του καὶ ἡ δειρρὴ ὀρόκηρη τῆς ἱστορίας του. Ἀπὸ δὴ καὶ ἐπὶ ἐξῆς γέρει τί πρέπει γὰρ κάνει.

Ἡ κάδοδος ἐπὶ τὸν Ἄδην εἶναι ἕνα θέμα ἀρχετυπικό, πού τὸ βυαντᾷμε ἐπὶς μυθοιογίες τῶν γαῖων καθὼς καὶ ἐπὶς παχκόβρια γοχοτεχνία. Ἐπὶ τὸν Ἄδην κατέβηκαν ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θηβέας, ὁ Λίβυος ὁ παμπόνηρος, πού πέθανε, πῆχε ἐπὶ τὸν Ἄδην καὶ κατὰγερε γὰρ τὸν πέβει γὰρ γυρίσει πάρι ἐπὶ τὴν ζωὴ. Ὁ Ὀργέας πού πῆχε γὰρ πάει τὴν Ἐυρυδικὴ καὶ δὲν μπόρεσε, ἡ Περβεροῖνη, ἡ ὁποῖα ἔμπαινε - ἔβγαινε.

Καὶ κάποιος Ἄλλος, ὁ ὁποῖος δὲν κατέβηκε ἐπὶ τὸν Ἄδην γιὰ προβωπικό του γόχο. Ὀλοῖ οἱ ἄλλοι κατέβηκαν γιὰ ἕναν δικό τους γόχο. Ἐχομε μὴ προβωπία ἐπὶ τὴν Ἀρχαιότητα, ὅπου κάποιος κατεβαίνει ἐπὶ τὸν Ἄδην καὶ βγαίνει, ἀλλὰ γιὰ δικό τους ὄγερος, προβωπικὴ ὑπόδεση. Ἀρχότερα κατεβαίνει ὁ Χριστός, ὄχι γιὰ τὸν ἑαυτό του, γιὰ τοὺς

ἄηθους. Ἵδιαι οἰκουμενικὸν γόχο. "Ὅταν γεύει ὁ Ὀρφέας, τραβάει μόνο μία κοπέλα μαζί του, τὴν Ἐυρυδίκη, τὸν ἔρωτά του. "Ὅταν γεύει ὁ Ζήδουχος, βῶζει τὸ τομάρι του. "Ὅταν κατεβαίνει στὸν Ἄδην ὁ Χριστός, τραβάει ὅλες τὶς γυφές, τὰ τριβεκατομμύρια τῶν τριβεκατομμυρίων ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου, τοὺς παίρνει μαζί Του. Αὐτὴ ἢ εἰς Ἄδου κάδοδος δὲν ἦταν μία φαγιική διαδικασία, ὅταν τὴν δίδασκαι οἱ χριστιανοί, ἀλλὰ κάτι τὸ ὁποῖο ἦταν προετοιμασμένο, γέρανε τί βημαίνει ἢ εἰς Ἄδου κάδοδος ἀπὸ τὸν Ὀδυββέα, γιὰ παράδειγμα.

ΟΙ ΣΕΙΡΗΝΕΣ

"Ο Σειρήνες κατέχουν τὴν ἀπόλυτη γνώση. Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι οἱ μόνες ποὺ ἀναγνωρίζουν τὸν Ὀδυββέα. Τοῦ ἀπευδύνονται μὲ τὸ ὄνομά του. "Ἐμεῖς γνωρίζουμε τὰ πάντα" τοῦ γέγε. καὶ αὐτὸ μὲ βύχχρους ὄρους εἶναι βὰν γὰ ἔχει καγεῖς πρόββαθη στὸ ἀπόλυτο παγκόσμιο γογιβμικό. "Ὅμως οἱ ἀκτὲς τῆς γήβου τῶν Σειρήνων εἶναι γεμάτες ἀπὸ βωρούς ὀβτῶν ποὺ βαπίζουν, μᾶς γέει ὁ Ὀμηρος. "Ὁρων ἐκεῖνων δηλαδὴ ποὺ δὲν κατάγεραν γὰ ἀφομοιώβουν αὐτὴ τὴν ὀγέδρια, τὴν καυτὴ γνώση. καυτὴ, γιὰτὶ αὐτὸ βημαίνει τὸ ὄνομα τῶν Σειρήνων. Σειρὸς εἶναι ὁ δερμός, ὁ κατακαίτων, ἐξ οὗ καὶ ὁ Σειρίος ἀβτήρ μὲ τὰ κυνικά του καύματα, ποὺ μεβουραγεῖ κατὰ τὴν θερμότερη ἐποχὴ τοῦ ἔτους.

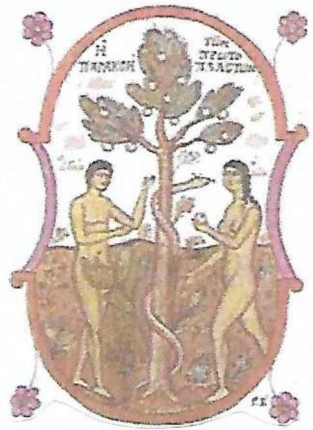
"Ἡ γωνὴ τῶν Σειρήνων εἶναι ἄκρως βυγαρπαβτική καὶ ἀποπηανητική, καὶ εἶναι τόβη ἢ ἰβχύς τῆς, ὡβτε ὄγα τὰ καθήκοντα τῆς γήινης γωνῆς γηβμονιοῦνται. "Ὁ Ὀδυββέας πρέπει γὰ βουζῶβει τὰ αὐτιά τῶν ἔταιρων του μὲ κερι. Δὲν εἶναι βὲ δέβη γὰ ἀκούβουν, δὲν εἶναι ἔτοιμοι. Εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ εἶχαν μεταμορφωβεῖ βὲ χοίρους. "Ὁ μόνος ποὺ τοῦ ἐπιτρέβεται γὰ γάβει τὴν γνώβη ποὺ παρέχουν οἱ Σειρήνες, εἶναι ὁ

Ὀδυββέας, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς πάγι ὑπὸ ὄρους. Πρέπει γὰ εἶναι δεμένος, ὀρθίος ἐπὶ κατάρτι τοῦ πηροῦ του. Τὰ δεσμὰ του εἶναι ἡ ἐποποιὸς δύναμη. Τὸ κατάρτι; Οἱ ἀζίες, τὸ καθῆκον, τὸ ὄραμα, ἡ ψιλοβογία, ὁ νόβτος, ἡ ἐπιβτρογὴ δηλαδὴ. Πάντως, ὅπωδῆποτε κάτι ὑψηλό. Γι' αὐτὸ καὶ εἶναι ὀρθός.

Ἡ ἀπόλυτη γνώση δὲν εἶναι ἡ γνώση τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, ἡ θέωση τοῦ ἀνθρώπου.

Γιὰ τὴν ἀπόλυτη γνώση ὑπάρχει καὶ μιὰ ἀλλή ἱστορία. Τὸ δένδρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Λέει ὁ Θεός, ἡ Γνώση, ἡ Ἀλήθεια: ἀπὸ αὐτὸ τὸ δένδρο δὲν δὰ γάτε. Ἦταν ἡ ἀπόλυτη ἐπιβτημονικὴ γνώση. Πρέπει ὅμως ὁ ἀνθρώπος γὰ εἶναι βέ θέση γὰ διαχειρίζεται τὴν γνώση ὡς δεμένος. Γιατὶ ἂν ἔχω, γιὰ παράδειγμα, ἔχω γράβει ἐ αὐτὴ τὴν γνώση πού ἔχουμε βῆμερα καὶ παράχω γάρμακα, δὰ εἶχα γτιά-ζει θεραπεία γιὰ τὰ πάντα, καὶ γιὰ τὸν καρκεῖτο. καὶ δὲν δὰ δημι-ουρχοῦβα τεχνητὲς ἀβδένειες, γιὰ γὰ μπορῶ γὰ πουρᾶω τὰ γάρμακά μου.

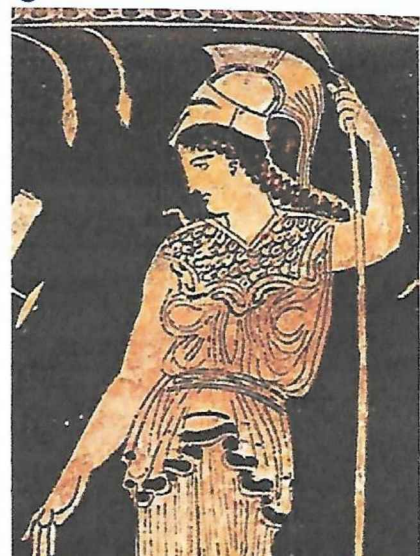

ἔχω, γοιπόγ, δὲν εἶμαι δεμένος, δὲν εἶμαι ὠριμος, ἀλλὰ χρησιμοποιοῦ τὴν γνώση γιὰ ἴδιον ὄγερος, ἄρα ἐπὶ τέλος αὐτοκαταβτρέγομαι. Γι' αὐτὸ καὶ οἱ ἀνθρώποι πού βρίζονται πᾶνω ἐπὶ τῆς τῶν ζειρήνων εἶναι νεκροί. Φαχωμένοι. Γιατὶ δὲν ἤζεραν γὰ διαχειριβοῦν τὴν ἀπόλυτη γνώση. Ὅπως ὁ Ἄδαμ καὶ ἡ Εῦα δὲν ἦταν ὠριμοί, γιὰ γὰ καταγᾶβου τί βημαί-νει πυρηνικὴ ἐνέρχεια, ἀτομικὴ ἐνέρχεια. Τί μπορεῖς γὰ κάγεις μ' αὐτὴ τὴν ἐνέρχεια καὶ τί κάναμε ἐπὶ Ναχκαβάκι. Τί μπορεῖς γὰ προβγέρεις ἐπὶ τὸν ἀνθρώπο καὶ τί κάγεις ἐπὶ τὸν ἀνθρώπο μὲ τὴν ἴδια γνώση. Ἀπὸ τὸ γὰ ὠγερήβεις, δορογογεις χιγιάδες ἀνθρώπους μὲ γρικιαβτικὸ τρόπο.

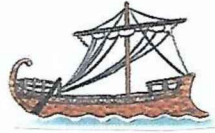
Ὁ Ὀδυββέας δὲν εἶναι ὁ ἴδιος μετὰ τὴν ἀκρόαση τῆς γωνῆς τῶν ζειρήνων. Κατὰ τὴν διήχησή του τῶν περιπετειῶν του ἐπὶ τὴν Πηγερόπη ἐπὶ τέλος τῆς Ὀδυββείας, περιγράβει αὐτὴ τὴν γωνὴ πού ἀκούβε "ζειρήνων ἀδινάων γδόγγων". Ἀδινός βημαίει πυκνός, βυββω-ρευμένος, ἀλλὰ καὶ ὀζύς. Τέρος βημαίει θριβερός, ἴβως γιὰτὶ ἡ γνώση βυγοδewέεται ἀπὸ εἶνα εἶδος θρίγης.

Τὴν ἔχουμε ἀνάγχη αὐτὴ τὴν γνώση; Θα μᾶς ὠγερήβει γὰ ἔχουμε ὄγη τὴν γνώση τοῦ κόβμου; Ἡ γνώση τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς, δη-λαδὴ τῆς ἀλήθειας, μᾶς ἐγώνει μὲ τὴν γυχή μας, μᾶς κάγνει εὔ-τυχιβμένους μὲ τὴν ὑπαρξή μας. Ἄν δὲν ἔχουμε ἀχκαγιάβει τὴν γυχή μας, ὄγη ἡ γνώση τοῦ κόβμου δὰ εἶναι γιὰ ἐμᾶς εἶνα τραῦ-μα καὶ δὰ κάγουμε μὲ αὐτὴν ἐχκερήματα καὶ ὄχι εὔερχετήματα.

ΣΚΥΛΛΑ ΚΑΙ ΧΑΡΥΒΔΗ

Ἡ Σκύλλα ἦταν ἓνα ποικέφαλο ἀνθρωπογάχο τέρας. Μὲ ὄρους ψυχολογίας θὰ μπορούσε νὰ ἀντιπροσωπεύει τὴν δύναμη ποὺ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ἀνδρῶπο τοὺς ἀχαπημένους του. Τὸν θάνατο, τὴν ζευγτεία, τὸν χωρισμό. Ὅποιαδήποτε ἀπώγεια ἀχαπημένων ἀνδρῶ-

πων, ποὺ κόβει, ποὺ ἀποβπᾶ ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὸν ἀνδρῶπο, καὶ πρὸς τὴν ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ὁποιαδήποτε ἀμυνα. Γι' αὐτὸ ἡ κίρκη προειδοποιεῖ τὸν Ὀδυσσεύα νὰ μὴ βταδεῖ, νὰ μὴν χάσει τὸν χρόνο του παραμένοντας ἐκεῖ καὶ ποζεμώντας τὴν. Δὲν πρόκειται νὰ τὴν βκοτώσει, εἶναι ἀθάνατη, ποὺ βημαίνει ὅτι εἶναι ἀκαταμάχητη.

Ἡ Σκύλλα ἔχει ἔξι κεφάλια. Ἡ μέγιστη καταστροφικὴ τῆς δυνατότητα εἶναι ἔξι ἀνδρες τὴν φορὰ. Ὁ Ὀδυσσεύας θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ τὸ βύντομο χρονικὸ διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖο ἡ Σκύλλα καταβροχθίζει τοὺς ἑταίρους του, ὥστε νὰ παροτρύνει τοὺς ὑπόλοιπους νὰ κωπηλατοῦν καὶ νὰ φύγουν ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ γρήγορα μακριὰ τῆς. Ὁ Ὀδυσσεύας πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμος νὰ χάσει. Νὰ χάσει ἔξι ἑταίρους του, ὥστε νὰ διαβώσει τοὺς ὑπόλοιπους. Ὁ ἀνδρῶπος πρέπει νὰ εἶναι προετοιμασμένος νὰ χάσει, κυριολεκτικῶς καὶ μεταφορικῶς. Τὸ ζήτημα εἶναι νὰ μὴν παραμείνει ἐκεῖ κολλημένος, προβαδώνοντας νὰ ἀντιβταδεῖ. Ὁ ἄρῆτος θὰ εἶναι ἀγείπωτος. Ὅσοσο ὁ ἀνδρῶπος πρέπει νὰ βυγεχίσει τὴν πορεία του.

Ἡ Χάρυβδη δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἀνθρώπινο. Δὲν ἦταν καν τέρας. Ἦταν μία δίνη, μιὰ τρομερὴ δύναμις ποὺ ἀπορροφοῦσε τὰ πάντα μέσα τῆς. Τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα κατάπιε μεγάλῃ ποσότητα θαλασσινοῦ γεροῦ μαζί μὲ ὅ,τι ἐπέπλεε, καὶ τρεῖς φορές ἔβγαζε πῖσω αὐτὸ ποὺ εἶχε πιεῖ κατεβτραμμένο.

Ὁ Ὀδυσσεύας περνᾶ δύο φορές ἀπὸ τὴν Χάρυβδη. Τὴν πρώτη φορὰ μὲ τοὺς ἑταίρους του τὴν παραηέουν, τὴν ἀπογεύχουν. Περνοῦν γὰρ μετὰ τὴν ἀναχώρησή ἀπὸ τὸ νηδὶ τοῦ Ἡλίου. Ὅμως ἐκεῖ ἔχουν

διαπράξει μιὰ ἱεροβυγία, γι' αὐτὸ καὶ παραβύρονται ἀπὸ τὴν δίνη τῆς. Μόνον ὁ Ὀδυσσεύας ποὺ δὲν ἔλαβε μέρος βτὸ ἀνόβιο δειγνο βῶζεται. Πάνω ἀπὸ τὴν εἶσοδο τοῦ βπηγαίου ποὺ καιροφυλακτεῖ ἡ Χάρυβδη, πᾶνω βτὰ ἀπόκρημνα βράχια, φυτρῶνει μιὰ ἀχριοβυκιά. Ἡ βυκιά εἶναι δένδρο ἱερό τόσο γιὰ τὰ Διονυβιακὰ ὅσο καὶ γιὰ τὰ Ἐφε-

βίγια Μυβτήρια. Ὁ Ὀδυββέας κρεμιέται ἐπάνω τῆς καὶ περιμένει ὑπομονετικά μέχρι ἡ Χάρυβδη νὰ ἐκβράβει τὰ ὕδατα. Τότε, ἀνάμεβα εἰς τὴν βυτρίμια διακρίνει τὸ κατάρτι τοῦ πηοῦ του, αὐτὸ τὸ ἴδιο εἰς τὸ ὁποῖο εἶχε δεθεῖ χιὰ νὰ παραηεύει τὶς λειρῆνες. Ἀρπάζεται ἐπάνω του καὶ τὰ κύματα τὸν βπρώχουν μακριά.

Ἡ Χάρυβδη δὲ μπορούε νὰ ἀηηγορεῖ τὴν καταίδηση, τὴν γόβο, τὸ πένθος, δυνάμεις πὺ ἐηηχεύουν εἰς τὰ θαλάσσια περάβματα τοῦ βίου μας καὶ εἶναι ἀναπόδραβτες. Ὁ ἀνδρῶπος πρέπει νὰ ἀπογύχει νὰ βυδιβεῖ μέσα εἰς τὴν δίγη τους, χιὰ τὸν περιμένει καταβροφῆ. Ἡ μόνη βωτηρία εἶναι νὰ πιαβεῖ ἀπὸ ἀξίες αἰώνιες καὶ ἀπὸ ὅρα ἐκεῖνα πὺ παραμένουν ἀναηηοῖωτα καὶ βταδερά.

ΘΡΙΝΑΚΙΑ

Βαβαγιεμένοι ὁ Ὀδυββέας καὶ οἱ βυτροφοὶ γράνουν εἰς τὴν Θρινακία, ὅπου βόβκουν τὰ βόδια τοῦ Ἡηίου. Τὰ ζῶα αὐτὰ μᾶς ὀδηγοῦν εἰς ἀπορία, χιὰ τὸ ἀριθμὸς τους παραμένει ἀναηηοῖωτος. Τόνος εἰς αὐτὰ δὲν χιίνεται καὶ οὐδέποτε γράνουν. Ποιμένες τους εἶναι δύο γύμγες, ἡ Φαέδουβα καὶ ἡ Λαμπετία, κόρες τοῦ Ἡηίου καὶ τῆς Νεαίρας. Αὐτὴ εἶναι μιὰ ἔξοχη ἀηηγορία χιὰ τὶς ἡμέρες τοῦ ἔτους, χιὰ τὸν χρόνο, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν κυκλική του κίνηση ἐπιβτρέγει εἰς τὸν ἑαυτὸ του καὶ παραμένει πάντα ὁ ἴδιος. Δὲν χιγγιέται, δὲν πεθαίνει καὶ εἶναι ἀθάνατος, ὅπως τὰ βόδια αὐτὰ. Ὁ Ἡηιος κυριαρχεῖ ἐπάνω τους καὶ τὰ χιμῖζει εἰς τὴν θέρμη τῶν ἀκτίγων του, πὺ βυμβοηηοῦν ἡ Φαέδουβα καὶ ἡ Λαμπετία. Καὶ τὰ δύο βνόματα παραπέμπουν εἰς τὴν χιηπρότητα. Οἱ κόρες αὐτὲς εἶναι οἱ κόρες τῆς Νεαίρας, τῆς νεοτάτης δηηαδῆ, ἕνα ὄνομα πὺ παραπέμπει εἰς τὴν νεότητα τοῦ Ἡηίου. Ὁ Ἡηιος εἶναι κάθε μέρα νέος.

Ἡ Κίρκη ἔχει προειδοποιήσει τὸν Ὀδυββέα νὰ μὴν ἀηηχίζουν τὰ βόδια πὺ βόβκουν ἐηεύθερα εἰς τὴν γῆ, ἀκόμα καὶ εἰς τὴν ἔβχατη ἀνάηκη, χιὰ τὸ παραμυεύει ὁ θάνατος. Κάποια βτιχημῆ, ὅμως, πὺ ἐκεῖνος ἀπομακρύνεται, οἱ ἑταῖροι βράζουν τὰ καλύτερα ἀπὸ αὐτὰ καὶ τὰ τρώνε. Τὸ γαηοπότη διαρεῖ ἑπτὰ ἡμέρες. Προδομένος ὁ Ὀδυββέας ἀπὸ τοὺς ἑταῖρους, τὰ χιημῖζὰ βτοιχεῖα πὺ τὸν ἀπαρτίζουν, τοὺς βυκεντρῶνε καὶ ἀποηηέουν μέσα εἰς τὸ βαρυ κῆμα τοῦ ἀγόβιου χεύματος. Ἡ θάλασσα πὺ ἀκοηουθεῖ τοὺς γέρνει πῖσω εἰς τὴν Χάρυβδη. Τὸ καράβι βυτρίβεται καὶ ἡ Χάρυβδη ἀπορροφᾷ τὰ βυτρίμια του.

Οἱ ἑταῖροι χάνονται, γιατί ἔφαγαν τὰ καλύτερά τους χρόνια, τὰ ζόδια αἴβοκα.
 Ὁ Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ σοφούς, εἶπε πὺς ἕνα ἀπὸ τὰ δυσκολότε-
 ρα πράγματα εἶναι "βροχὴν εὖ διαδέδαι", δηλαδὴ γὰ χρησιμοποιεῖ κανεὶς βωτὰ τὸν ἐ-
 ζεύθερο χρόνο του. Ἡ ἀδράνεια, ἡ μάταιη κινητικότητα, οἱ ἀτέρμονες βυτητίβεις, οἱ κατα-
 χρήβεις, οἱ ποταπὲς διαβκεδάβεις καὶ ἄρα ἐκεῖνα ποὺ δαπανοῦν ἀβκόπως τὸν ἀνθρώπινο
 βίο, ἀποτεροῦν τροχοπέδη ἐτὴν πνευματικὴ ἀνέλιξη τοῦ ἀνθρώπου. Δηλαδὴ τοῦ βτεροῦν τὴν
 ἐπιβτρογὴ ἐτὴν πατρίδα ἢ τὴν ἐπιβτρογὴ ἐτὸν ἑαυτό μας, γιατί ὅταν ἐπιβτρέφουμε ἐτὸν
 ἑαυτό μας, τότε τὸν χωρίζουμε. Αὐτὸ εἶναι τὸ χυῶδι βωτόν.

ΩΓΥΓΙΑ

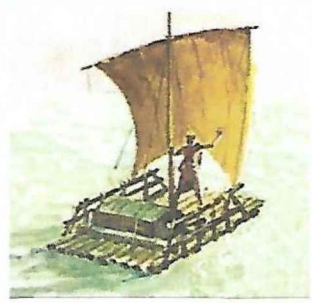

Καζυγὼ εἶναι ἡ καζύπτουβα.

Καζύπτει τὸν Ὀδυββέα καὶ κανεὶς δὲν χωρίζει ἂν ζεῖ ἢ ἂν πέθανε.
 Ζτὸ γηβί της, τὴν Ὀγυγία, ὁ Ὀδυββέας παραμένει ἐπὶ ἑπτὰ χρό-
 νια. Τὸ μεγαζύτερο δηλαδὴ χρονικὸ διάβτημα τῆς δεκαετοῦς πορεί-
 ας του εἶναι καθηρωμένος.

Τὸ ἑπτὰ εἶναι ἕνας ἀριθμὸς παράξενος. Εἶναι ὁ μόνος ἐντὸς τοῦ πηραβίου τῆς δεκάδος
 ποὺ οὔτε διαρεῖται οὔτε ποζηραηαβιάζεται. Εἶναι βτάβιμος, ὅπως ὁ Ὀδυββέας. Ἐπτὰ βη-
 μαίνει βεπτά, δηλαδὴ ἀξιοβέβαβτα. Δὲν εἶναι τυχαῖο ποὺ εἶναι ἑπτὰ οἱ βοφοί, ἑπτάζοφος ἢ
 Ρώμη καὶ ἡ βωνόβαντινούποξη, ἑπτὰ τὰ χρώματα τῆς Ἰριδος, ἑπτὰ οἱ τόγοι τῆς μουβικῆς
 κζήμακας καὶ τόβα ἄλλα. Ἀγὰ ἑπτὰ ἔτη ἀηγάξει τὴν ἡλικία του ὁ ἀνθρωπος. Κάδε ἑπτὰ
 ἔτη ἀγανεώνονται τὰ κύτταρα τοῦ ἀνθρώπινοῦ ὀργανιβμοῦ, χεχονὸς ποὺ ἀποδεικνύει ὅτι
 τὸ ἑπτὰ εἶναι ἕνας ὀροκηρωμένος κύκλος.

Ἡ Καζυγὼ παροβιάζει ἐτὸν Ὀδυββέα τὸ ὕγιβτο δέζεαρ, τὴν ἀδαγαβία.
 Ἄν βυγαγέβει γὰ μείνει μαζί της, δὰ τὸν κάνει ἀδάνατο καὶ ἀχέραβτο
 χιὰ πάντα. Ὅμως ἐκεῖνος προτιμᾷ γὰ ἐπιβτρέφει ἐτὴν πατρίδα του καὶ
 ἐτὴν Ἰπνεζόπη. Ὁ ἀνθρωπος πρέπει γὰ ἀπογαβίβει ποῖὸς εἶναι ὁ βτό-
 χος του ἐτὴν ζωή, χιὰ γὰ μὴ βτοχέβει οὔτε κάτω ἀπὸ αὐτόν, γὰ ὕποτι-

μᾷ δηλαδὴ τὸν ἑαυτό του, οὔτε πᾶνω ἀπὸ αὐτόν, δηλαδὴ γὰ ὕπερτιμᾷ τὴν ἀξία του καὶ
 γὰ χίγεται ἀηαζογικός, οὔτε ἔξω ἀπὸ αὐτόν, γὰ περιγέρεται δηλαδὴ ἀβκόπα, ἀνευ βκοποῦ.
 Γι' αὐτὸ δὰ δέβουμε τὸν Ὀδυββέα ὡς τὸ πρότυπο τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἀποζύτως ἐπικεντρωμέ-
 νου ἐτὸν βτόχο του.

ΦΑΙΑΚΕΣ

Ἡ χώρα τῶν Φαίακων εἶναι ὁ δωδέκατος σταθμὸς ἐπὶ τὴν πορεία τοῦ Ὀδυσσεύα. Οἱ Φαίακες εἶναι ἕνας γαῖος ποιητικὸς καὶ ἐξεζηγημένος. Ὑποδέχονται φιλόξενα τὸν Ὀδυσσεύα. Κοντὰ τοὺς ζεκουράζονται, χαλαρώνει, διασκεδάζει, μὰ πάνω ἀπ' ὅλα θυμάται. Μέγα ἐπὶ τὸ Μέγαρο τοῦ Ἀγκείνου πού εἶναι γεμάτο εὐθυμία καὶ καλοπροαίρετη διάθεση, ἀρχίζει ὁ αἰδὸς Δημόδοκος νὰ τραγουδᾷ ἕνα ᾄσμα γιὰ τὸν μέγα δούρειο ἵππο, πού τὸν βοήθησε ὁ Ὀδυσσεύας καὶ χάρις εἰς αὐτὸν ἐκπορεύθηκε ἡ πόλις τοῦ Ἰλίου. Τὸ ᾄσμα αὐτὸ γέρνει δάκρυα ἐπὶ τὰ μάτια τοῦ Ὀδυσσεύα, τοῦ θυμίζει ποιὸς εἶναι. καὶ ἐκεῖνος τότε ἀγαποεῖ καὶ διηγεῖται τὴν ποικετὴ περιηγήνησή του, τὰ βάβανα καὶ τοὺς κινδύνους πού πέραβε. Ζᾶν βύχχρονοι ψυχογῶχοι οἱ Φαίακες ἀκοῦν τὸν Ὀδυσσεύα, καὶ ἐκεῖνος μιγᾷ, κλαίει καὶ μοιγᾷ γιὰ τὶς ὠδίτες πού πέραβε. καὶ ὅλο αὐτὸ εἶναι ἕνα γυχικὸ γουτρό, ἕγας καθαρμός.

Οἱ Φαίακες εἶναι οἱ ἀρωχοὶ πού βυαντᾶμε κάποια βτιχημὴ ἐπὶ τὴν ζωὴ μας. Ἄνθρωποι ἢ βυμπτώβεις, πού μὲ τὴν βυδρόμη τους γράνουμε ἐπὶ τὴν ἐκπερήρωβη τοῦ βτόχου μας.

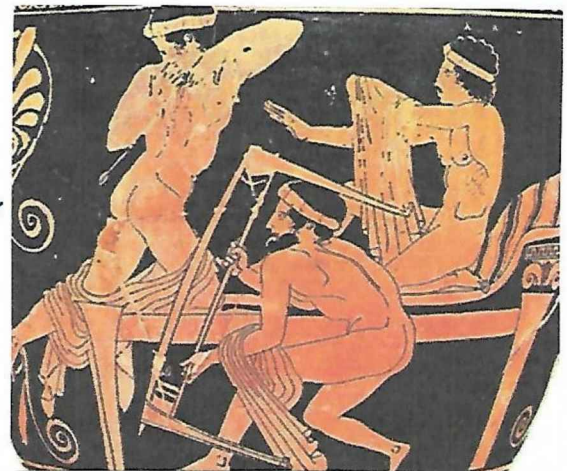

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

Ἡ μέγιστη ἐπιθυμία τοῦ Ὀδυσσεύα εἶναι νὰ πάει γιὰ τὸν κόβμο πού τοῦ ἔκευαν. καὶ παρὰ τὴν μεγᾶλη του γαχτᾶρα, διατηρεῖ τὴν ἀγωνυμία του. Ὅτι τὸ πρῶτο πρᾶγμα πού βυμβαίνει ἐπὶ τὴν Ἰθάκη εἶναι νὰ βυαντήβει τὴν θεὰ Ἀθηνᾶ, ἡ ὁποία τὸν ἐνημερώνει ὅτι γιὰ νὰ νικῆβεις δὲν πρέπει νὰ χάνεις τὸν ἑαυτὸ βου, ἀλλὰ νὰ κρύβεις τὸν ἑαυτὸ βου. Πρέπει νὰ ἀποκρύπτεις τὴν μορφή βου, ἀν δέγεις ἐπὶ τὸ τέλος νὰ εἶβαι τροπαλοῦχος. Μεταμορφῶνεται, γοιπόν, ὁ Ὀδυσσεύας ἐπὶ ἕνα γεροντάκι, βκυφτό, ἀδύναμο. Ἄλλο ἕνα μᾶθημα ταπεινογεροβύνης μέβα ἐπὶ τὴν Ὀδυσσεύα. καὶ ὡς τέτοιος δὲ μπεῖ μέβα ἐπὶ παρᾶτι καὶ ὡς τέτοιος δὲ ὑποβτεῖ ὑβρεις, γιουχαῖβματα καὶ γρηῖν ἀπὸ τοὺς μνηβτῆρες, γιὰτὶ αὐτὸ πού τὸν ἐνδιαγέρει εἶναι ἡ ἐπίτευξη τοῦ βτόχου καὶ ὄχι ἡ βτεῖρα ἀντιπαράβεβη. Ὅτι αὐτὸ τὸν ἀγαπάει ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, γιὰτὶ εἶναι ἐξυπνος. Ἐκγράζει τὶς ἰδιόβτες τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς πού εἶναι ἡ νόββη τοῦ Διὸς.

Ἡ βτραπηχική τῆς βκέγης καὶ τοῦ πογέμου.

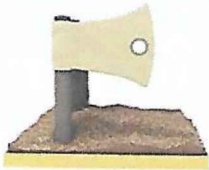
Ἐχει γράβει τὸν βτόχο του, πάει νὰ ἀγκαγιάβει τὴν γυχή καὶ βυαντᾶει τοὺς τεγευταίους μεγᾶγύτερους ἀντιπάγους. Ὁ μεγᾶγύτερος ἀντιπάγος πού τὸν ἀποκόβει ἀπὸ

τὴν Πηνελόπη εἶναι ὁ Ἄντιφος, αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐκφράζει τὴν ἀντι-γόνιμη. (= Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον προβαδῶν γὰ μᾶς δοσιβῶν τὴν βέβη, ὥστε γὰ μὴ βρεπτόμαβτε καθαρὰ καὶ γὰ μᾶς ἐρέχου. Εἶναι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος γιὰ τὴν καθυπόταξη καὶ τὴν δουλεία τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ τηγεόραβη καὶ τὰ μέβα πού γίνονται δάβκαροι μᾶς καθημερινὰ εἶναι ὁ Ἄντιφος).

Ὁ ἐπόμενος εἶναι ὁ Ὡρύμαχος, δηλαδὴ αὐτὸς πού μάχεται μὲ κάθε τρόπο, μὲ κάθε μέβον, ὁ δεινὸς καὶ ἀδιδάκτος μαχητής. Ὁ Ἀμφίνομος, αὐτὸς πού διαβτρεβζῶνι τὸν νόμο καὶ τὴν τάξη τῶν πραγμάτων. Εἶναι ἐπικίνδυνος, γιὰτὶ βήμερα εἶναι ἔτβι καὶ αὔριο εἶναι εἶναι ἀγγίως. Ὁ Ἀφέριος, αὐτὸς πού ἄχει τὸν γρᾶ, αὐτὸς πού τὸν παραβύρει μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Ἄντιφου. Πού μετατρέπει τὸν γρᾶ βὲ κατεβδυνόμενι ἀγγήη. Αὐτοὶ οἱ 81 μυηβτήρες θὰ καταβπαταγήβου ὄη τὴν περιουβία τοῦ Ὀδυββέα.

Οἱ Μυηβτήρες κάνουν ἕνα πηρύβιο δειβνο βτὸ παγήατι, τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀπόγγωνος. Μὲ ἀφῶνο γαχητό, ποτό, τραχούδια καὶ ἀδῶπαυδιές. Θα ἐκτεβέβου ἕνα β ἀδῶ.

Ὁ πιὸ ἱκανὸς πρέπει γὰ τεβτῶβει τὴν χορδὴ βτὸ παγήο τόφο τοῦ Ὀδυββέα καὶ γὰ περάβει ἕνα βέβος ἀπὸ τῖς τρύμες 12 πεβέκεων πού εἶναι βτεβερωμένοι βτὴν βειρά. Τὸ τόφο αὐτὸ εἶναι δῶρο βτὸν Ὀδυββέα ἀπὸ γηβζεγία, καὶ ἀκό-

μη πιὸ παγήα δῶρο τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀπόγγωνος. Μὰ ὄβο κὶ ἄν προβαδῶν, τὸ τόφο δὲν γυβίγει. Τὰ χέρια τους εἶναι μαβδακὰ καὶ ἡ ἀντοχή τους ἐββαδενημένη ἀπὸ τὴν χρόνια κραιπάλη. Καὶ τότε ὁ Ὡμαῖος, ὁ δεικὸς χοιροβοκός, δέβει τὸ μέβα τόφο βτὰ χέρια τοῦ Ὀδυββέα.

Ὅμως οἱ εἰκόνες πού περιχράβου τὴν βκηνή, δὲν εἶναι εἰκόνες θανάτου, ἀγγὰ μουβικῆς. Ὅπως ὁ ἀνδρας πού γυβρίζει κιδάρα καὶ ὠδῆ, ἔτβι εἰκόηα τέβτωβει τὴν χορδὴ βτὸ μέβα τόφο ὁ Ὀδυββέας κὶ αὐτὴ καγοτραχούδῆβει βὰν γυβκόηαηο γηβιδόνι. Πραγματικά, παράβειη εἰκόηα γιὰ τὸ αἶμα καὶ τὸν τρόπο πού ἀκοβουδὲι κατὰ τὴν μυηβτηρογονία. Ὅμως καδ' ὄηα ταβριαβτή. Ὅπως ἡ μουβικὴ ἀρμονία, ἔτβι καὶ τὸ τόφο αὐτὸ θὰ γέβει βτὸν κόβμο τὴν ἀρμονία πού διαβαβευήβει.

Ὁ Ὀδυββέας εἶναι ἕνας ἡγίακὸς βαβιγέας, διότι γέβει ἐπανειημημένως τὴν βγραχίδα τοῦ ἀριθμοῦ 12. Στὴν Τροία πηχάβει μὲ 12

πλοία, οι σταθμοί της επιστροφής του είναι 12, και περνά το ηλιακό του βέλος από 12 περέκεις. Εάν ηγίος της δικαιοσύνης επιβρέχει γαρπερός στον θρόνο του και βτήν βυν-είδητη του γαού του, την ημέρα της έορτής του Απόλλωνα, του θεού του άγνου φωτός και της διάνοιας. και με την βοήθειά του εξαχνίγεται από τα βέβηλα βτοιχεία του χαρακτήρος του, που βυμβοζίζουν οι Μυηβτήρες.

Οι Μυηβτήρες δά πεδάνουν άγοι. Δέν ήταν δοκιμαβμένοι βτήν περιπέτεια, βτήν άηηδινη ζωή. Αήόνανε τα δύβκογα για άηηρους. κι έμεις προβευχόμαβτε χι αυτό, ό Θεός να μās τα γέρνει όγα βτρωτά. Δέν γέμε ό,τι είναι γάρδει άς έρδει για καρό. Είναι μεχά-γη βογία να γές "δόζα τώ Θεώ" άκόμη και για ένα πρόβλημα που ήρδει.

Πρέπει από αυτό να μάδω. Είναι ένας από τους βταδμούς της δικής μου έννηκίω-βης. Μια άκόμη έμπειρία βτό βτάδιο της ζωής μου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ, Μετάφραση Δ. Ν. Μαρωνίτης.
2. Η "ΑΛΛΗ ΖΩΗ" ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΗ, Σοφία "Αντζακα, Αθήνα 1974.
3. Ο ΑΠΟΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ, Βαχχέλης Παππās.
4. "ΟΔΥΣΣΕΙΑ" - ΤΟ ΑΡΧΑΙΟΤΕΡΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ, Δήμητρα Λιάτβα.

